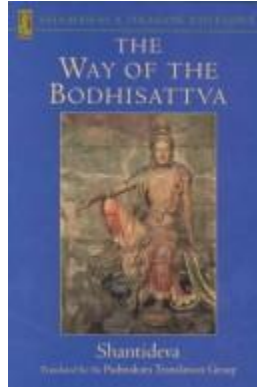

NHẬP BỒ TÁT HẠNH

Tịch Thiên (Shantideva)

Nguyên tác Phạn ngữ: Bodhisattvacharyavatara

Hoa dịch: Trần Ngọc Giao

Việt Dịch: Thích Nữ Trí Hải

---o0o---

Nguồn

<http://thuvienhoasen.org>

Chuyển sang ebook 26-07-2009

Người thực hiện :

Nam Thiên - namthien@gmail.com

[Link Audio Tại Website http://www.phatphaponline.org](http://www.phatphaponline.org)

Mục Lục

Thành kính dâng lên Giác linh

Ni Trưởng (thượng) DIỆU (hạ) KHÔNG, người trọn đời thể hiện tâm BỒ
ĐỀ tôn quý

---o0o---

Tiểu Sử Tôn Giả Tịch Thiên (Shantideva)

Dẫn Nhập

Lời Giới Thiệu

Lời Người Dịch Việt Ngữ

Chương 01 - Những Lợi Lạc Của Bồ Đề Tâm
Chương 02 - Sám Hối Tội Nghiệp
Chương 03 - Giữ Giữ Tâm Bồ Đề
Chương 04 - Không Buông Lung
Chương 05 - Giữ Giữ Chánh Trí
Chương 06 - Nhẫn Nhục
Chương 07 - Tinh Tấn
Chương 08 - Thiền Định
Chương 09 - Tri Tuệ
Chương 10 - Hồi Hướng

---o0o---

Tiểu Sử Tôn Giả Tịch Thiên (Shantideva)

Thích Trí Siêu

Theo truyền thuyết tôn giả Shantideva sinh ở miền Nam Ấn , vùng Sri Nagara vào khoảng thế kỷ thứ 7 . Ngài là thái tử con vua Surastra . Từ những kiếp quá khứ , ngài đã cúng dường phụng thờ nhiều đức Phật và đã tích tụ nhiều căn lành đưa đến giải thoát .

Nhờ phước đức ấy nên ngay từ lúc ấu thơ , ngài đã nhiều lần chiêm bao thấy Văn Thù Bồ Tát . Lớn lên , đến tuổi sắp được vua cha truyền ngôi , một hôm ngài nằm mộng thấy hai vị Bồ tát : Văn thù và Tara .

Bồ tát Văn Thù ngồi trên ngai vàng bảo ngài rằng : “ Ở đây không có chỗ cho hai người ” . Bồ tát Tara tưới nước nóng trên đầu ngài và nói : “ Vương quyền chính là nước sôi bỏng của địa ngục . Ta đang tân phong cho người với nước này đây ” .

Tỉnh dậy , ngài hiểu rằng đó là sự khuyến cáo của hai vị Bồ tát . Nên đêm hôm trước ngày lên ngôi , ngài rời bỏ cung thành trốn vào rừng sâu . Sau 21 ngày lang thang trong rừng vừa khát vừa đói . Ngài gặp được một con suối định uống thì có một thiếu nữ xuất hiện bảo ngài đừng uống vì đó là nước độc . Sau đó thiếu nữ dâng cho ngài một thứ nước thơm ngọt như cam lồ .

Giải khát xong , ngài hỏi thiếu nữ: “ Cô ở đâu đến ? ” . Thiếu nữ trả lời: “ Ở giữa khu rừng mê mông này là nơi thầy tôi ở . Ngài rất đạo đức, từ bi và đã thành tựu phép tam muội của Văn Thù Kim Cang Sư Lợi (Sri

Manjuvajra). Tôi từ đó đến ” . Vừa nghe như thế, tôn giả Sàntideva mừng rỡ như kẻ nghèo bắt được vàng , yêu cầu thiếu nữ dẫn Ngài đến gặp vị thầy . Đến nơi ngài thấy đó là một hành giả (Yogi) sống trong một chòi lá , ngài liền đánh lễ , xưng tán cúng dường và cầu xin được truyền phép tam muội của Văn thù Bồ tát .

Sau 12 năm tu tập , ngài chứng được phép tam muội trên . Thấy được vị thầy chính là Văn Thù và thiếu nữ chính là Tara . Kể từ đó ngài luôn luôn được thấy Văn Thù Bồ tát .

Sau đó ngài đi về phương đông , xin làm việc trong triều của vua Pancamasimha . Nhờ tài giỏi và thông minh nên ngài được vua trọng vọng cho làm Thừa tướng . Để tỏ lòng thành kính nhớ ơn vị thần linh chủ hộ của mình - tức Văn Thù Bồ tát, ngài luôn đeo trên mình một thanh kiếm gỗ .

Ngài giúp vua trị vì đúng theo Phật pháp và truyền dạy nhiều kỹ nghệ mới lạ . Điều đó khiến các vị đại thần khác ganh tức , tìm cách dèm pha và hãm hại . Họ bảo vua rằng : “ Thừa tướng là một người gian xảo , luôn đeo trên mình một thanh kiếm mà không bao giờ rút ra cho ai xem cả . Chúng tôi biết thanh kiếm ấy làm bằng gỗ . Gặp lúc nguy biến làm sao Thừa tướng có thể cứu nguy cho Bệ hạ được ? . Xin Bệ hạ hãy khám nghiệm ” .

Vua tin lời, cho triệu Thừa tướng vào bắt phải rút kiếm ra khỏi vỏ cho vua xem. Thừa tướng nói : “ Kiếm của tôi , bệ hạ không thể nhìn được, nếu không Bệ hạ sẽ hối hận ” . Nghe vậy , vua càng nghi ngờ nhất quyết đòi xem . Cuối cùng, Thừa tướng nói : “ Nếu Bệ hạ nhất quyết muốn xem thì hãy theo tôi đến chỗ vắng , lấy tay che mắt phải lại , chỉ nhìn bằng mắt trái thôi ” .

Vua chấp thuận và thừa tướng rút kiếm ra, hào quang lóe lên quá mạnh khiến con mắt trái của vua rơi xuống đất . Vua liền ăn năn hối hận , biết ngài là một người đặc đạo , một Đại thành tựu giả nên cầu xin sám hối .

Biết vua đã ăn năn . Thừa tướng nhắm mắt trái của vua bỏ vào trong lại khiến vua khỏi mù . Sau đó tôn giả từ bỏ chức Thừa tướng , tìm đến Tu viện Nalanda xuất gia thọ giới được đặt tên là Sàntideva .

Sau khi nghe hết 3 tạng kinh điển , tôn giả thâm biên soạn 3 bộ luận :

Siksàsamuccaya , Sùtrasamuccaya và Bodhi-caryàvatàra . Ngài tu mật hạnh , học trực tiếp với Văn Thù Bồ tát trong thiên định . Tất cả thời ăn , ngủ , đi , đứng , ngài đều thiền quán về Thanh Quang .

Tuy vậy chúng tăng bên ngoài thấy ngài chỉ ăn với ngũ không chịu văn , tư , tu gì . Thấy thế một số Thượng tọa , học giả họp nhau lại định tổng khứ ngài ra khỏi tu viện . Có người cho ý kiến: “ Nếu chúng ta họp lại , bắt mỗi người phải tuần tự trùng tuyên lại Kinh Luận . Chắc chắn y phải tự động rút lui rời bỏ tu viện . Vì y chỉ ăn và ngủ đâu có bao giờ tu học gì ” .

Thế rồi đến phiên tôn giả Sàntideva phải trùng tuyên lại Kinh Luận . Ban đầu ngài từ chối nói không biết gì . Chúng tăng muốn làm nhục nên làm bộ nài nỉ, cuối cùng ngài nói : “ Nếu vậy, phải làm cho tôi một tòa sư tử tôi mới trùng tuyên ” .

Nghe vậy có vài người đâm ra nghi ngờ , nhưng đa số chấp thuận vì tin rằng ngài không thể trùng tuyên Kinh Luận được . Sau khi lên ngôi tòa sư tử , ngài hỏi: “ Các vị muốn tôi tụng lại Kinh Luận đã có từ trước hay những sáng tác mới sau này ? ” . Vì muốn chế giễu nên đại chúng nói : “ Những sáng tác mới sau này ” .

Thế là ngài bắt đầu tụng lên Bồ Tát Hạnh (Bodhisattava-caryavatara) . Khi tụng đến câu : Khi Có và Không không còn khởi lên trong tâm . . . , thì ngài bay lên hư không rồi từ từ biến mất , nhưng tiếng của ngài còn vọng lại cho đến câu kệ cuối cùng của Bồ Tát Hạnh . Không thấy ngài nữa , tăng chúng hồi hận trở về phòng ngài tìm kiếm . Thấy trên bàn để lại 3 quyển: Sùtrasamuccaya , Siksacamuccaya và Bodhi-caryàvatàra .

---o0o---

Dẫn Nhập

Thích Như Thạch
(Trần Ngọc Giao)

Nhập Bồ Tát Hạnh Đạo Luận

Nói một cách tổng quát , nội dung bộ Nhập Bồ Tát Hạnh muốn chỉ rõ thứ lớp tu tập pháp môn Đại thừa : Thế nào phát khởi Bồ Đề tâm và tu tập Bồ Tát hạnh . Toàn bộ luận phân làm mười chương .

Chương thứ nhất :

Những lợi lạc của tâm Bồ Đề ,
Khuyến khích chúng sinh phát tâm Bồ Đề chân thực .

Chương thứ hai :

Sám hối tội nghiệp ,
Kê độ tu tùy hỉ ,
Khuyến thỉnh và hồi hướng phúc đức rộng lớn .

Chương thứ ba :

Gìn giữ tâm Bồ Đề ,
Phát khởi tâm Bồ Đề nguyện ;
Cùng thọ giới Bồ Tát .

Chương thứ tư :

Không buông lung ,
Tu tập hạnh không buông lung ;
Hầu tránh vi phạm Bồ Tát học xứ .

Chương thứ năm :

Giữ gìn chánh tri ,
Cho biết làm thế nào để giữ gìn Bồ Tát học xứ .

Chương thứ sáu :

Nhẫn nhục ,
Dạy tu nhẫn nhục trừ khử tâm chướng ngại
trong sự tu tập Bồ Tát hạnh .

Chương thứ bảy :

Tinh tấn ,
Vì muốn được tăng trưởng Bồ Tát hạnh ,
Phải tinh cần tu tập .

Chương thứ tám :

Thiền định ,
Trước tiên tu tĩnh lự để đối trị hôn trầm , tán loạn
(Đặc biệt quả trách sự tham dục) .
Sau đó tiến thêm một bước tu tập pháp môn tự tha hoá
(Trao đổi mình và người) ,
Để tăng trưởng tâm Bồ Đề thế tục .

Chương thứ chín :

Trí Huệ ,
Vì muốn thông đạt thực tướng của chư pháp ,

Dẫn đến tâm Bồ Đề thắng nghĩa .

Hầu có thể đoạn trừ phiền não ,

Nên phải có trí huệ .

Chương thứ mười :

Hồi hướng ,

Đem tất cả công đức của nghiệp lành ;

Hồi hướng đến tất cả chúng sinh .

Phần trên là đại ý nội dung của bộ luận này .

Nếu qui nạp lại , có thể chia làm bốn phần :

Phần 1 :

Ba chương đầu là tông chỉ chủ yếu , đối với chúng sinh chưa phát tâm . Dẫn phát thế tục tâm nguyện Bồ Đề và tâm hạnh Bồ Đề .

Phần 2 :

Ba chương Không buông lung , Giữ gìn chánh tri , Nhẫn nhục . Chỉ dẫn , khuyến khích thế nào giữ gìn tâm Bồ Đề . cùng nghiêm trì giới luật Bồ Tát . Không để ngoại duyên làm ô nhiễm , thoái thất .

Phần 3 :

Ba chương Tinh tiến , Thiên định , Trí tuệ . Một mặt giúp hành giả tăng tiến tâm Bồ Đề thế tục , một mặt đem hành giả đến sự phát sinh tâm Bồ Đề thắng nghĩa , thuần tịnh không nhiễm . Cùng y vào đây thực hành xuất thế gian Ba la mật , tăng trưởng phúc tuệ tư lương , tăng tiến cho đến lúc thành Phật .

Phần 4 :

Cuối cùng là chương Hồi hướng . Hồi hướng phát nguyện , đây cũng là một phương cách tăng trưởng vô tận phúc đức .

Nếu từ khía cạnh khác , theo quan điểm chính ngài Tịch Thiên trong quyển Học Xứ Tập Yếu, có thể giải thích như sau :

1

Tông chỉ chủ yếu ba chương đầu : Muốn dẫn phát một loại ý nguyện tối thù thắng . Nguyện đem thân thể , tài sản , thiện căn của mình . Hoàn toàn bố thí cho tất cả chúng sinh . Hơn nữa , bắt đầu chân thành tu tập hạnh Bồ Tát .

2

Ba chương Không buông lung , v . v . . . Chủ yếu muốn nói đến quá trình tu học . Làm thế nào để giữ gìn thân thể , tài sản , thiện căn để thuận tiện cho việc lợi ích chúng sinh

3

Bốn chương cuối : Muốn chỉ đạo hành giả , sau khi giữ gìn thân thể , tài sản v . v . . . Làm thế nào tiến thêm một bước trong công việc tịnh hóa cùng tăng trưởng .

Nói một cách tổng quát , nội dung chủ yếu của bộ Nhập Bồ Tát Hạnh dùng để chỉ dẫn hành giả trong quá trình tu học hạnh Bồ Tát . Làm sao tu tập lục độ vạn hạnh , để thuận tiện dùng những phương thức bố thí , giữ gìn , tịnh hóa cùng tăng trưởng thân thể , tài sản , thiện căn v . V . . . Trong việc lợi ích quần sinh .

Tịch Thiên trong quyển Học Xứ Tập Yếu . Chương Học tập bố thí nói : “ Dem thân thể , tài vật cùng thiện căn hoàn toàn bố thí cho tất cả hữu tình . Hơn nữa , phải giữ gìn , tịnh hoá cùng tăng trưởng chúng . Đây là yếu lĩnh của Bồ Tát học xứ ” .

Tại cuối chương , Tịch Thiên dẫn kinh Bảo Vân để kết luận như sau : “ Thí xả là Bồ Đề của Bồ Tát ” . Nhập Bồ Tát Hạnh , chương thứ ba, bài kệ 10 - 11 cũng nói :

“ Vì muốn thành tựu sự lợi ích của tất cả hữu tình .
Con bố thí thân mệnh mình không chút luyến tiếc .
Bố thí tất cả tài sản cùng thiện căn phúc đức .
Nếu có thể từ đáy lòng thí xả tất cả thân thể , tài sản , thiện căn .
Con sẽ vượt qua tất cả khổ, thành tựu Niết Bàn ” .

Do đây , có thể thấy được Tịch Thiên rất chú trọng đến sự tu tập bố thí . Từ cái nhìn của ngài , chữ Xả là tổng trì trong sự hành trì của cả Đại thừa lẫn Tiểu thừa . Hành giả Tiểu thừa , do vì xả ly tất cả sự tham luyến đối với tam giới mà chứng được sự diệu lạc của Niết Bàn .

Hành giả Đại thừa , tiến thêm một bước. Xả bỏ luôn sự diệu lạc của Niết Bàn , đạt tới cái gọi là : “ Trí không trụ ba cõi . Bi không trụ Niết Bàn ” . Chính là cảnh giới vô trụ của vô thượng Bồ Đề .

Chính Tịch Thiên nghĩ rằng :

Tu tập bồ thí là trọng yếu nhất trong quá trình tu học Bồ Tát hạnh . Vì thế ngài không lập riêng chương Bồ thí , mà đem quan niệm “ Thí xả tất cả ” vào trong tất cả các chương . Nhân đây , trong mỗi chương của quyển Nhập Bồ Tát Hạnh . Chúng ta có thể thấy rõ ý nghĩa của sự “ Thí xả tất cả ” này .

Thuật Ngữ

Tara : Là một hóa thân nữ của Quán Thế Âm . Trong Phật giáo Ấn độ và Tây tạng nói đến rất nhiều . Quán Thế Âm, khi nhìn thấy chúng sinh đau khổ , ngài nhỏ lệ từ bi và giọt lệ này rơi xuống hóa thành Tara .

Văn Thủ Bồ tát : Thường hiện thân , tay phải cầm kiềm trí huệ , tay trái cầm kinh Bát Nhã .

Mahasiddha : Người tu hành đặc đạo có thần thông.

Simhasana : Tòa ngòai chỉ dành cho những hàng Tỳ kheo Trưởng lão Pháp sư.

**Hai tập Siksàsamuccaya (Giáo Tập Yếu) ;
Và Bodhicaryavatàra (Bồ Tát Hạnh) :**

Chắc chắn tác giả là ngài Santideva , riêng tập Sùtrasamuccaya đa số các học giả đều công nhận tác giả là ngài Long Thọ (Nàgàrjuna) .

Tiểu sử này tôi rút từ 2 tài liệu History of Buddhism in India của Taranatha và La Légende de Santideva trong Indo-Iranian Journal Volume XVI . Trong tạng Luận của Tây tạng có nói đến bộ Mdo.sde.sna.tshogs.kyi.mdo.btus.pa ; được học giả Marcelle Lalou chuyển sang lại Sanskrit là Visvasùtrasamuccaya . Tập này ngày nay đã bị mất tích .

Theo học giả J.W.De Jong có lẽ 2 tập này tương tự nhau nên các sử gia Tây tạng và luận gia Ấn độ cùng cho tác giả của Kinh Tập Yếu (Sùtrasamuccaya) là ngài Santideva . Kinh Tập Yếu đã được Hòa thượng Linh Sơn thượng Huyền hạ Vi dịch từ Hán văn ra Việt văn năm 1985 với tựa đề là Yếu Nghĩa Phật Pháp .

---o0o---

Lời Giới Thiệu

Bộ luận Nhập Bồ Tát Hạnh là một kiệt tác của Phật giáo Ấn Độ . Không những trên phương diện tư tưởng , tu chứng mà còn cả trên phương diện văn học . Nó đã đem lại niềm vui cho biết bao nhiêu thế hệ .

Tương truyền ở Ấn Độ đã có hơn một trăm bộ chú thích cho bộ luận này và ở Tây Tạng nó đã trở thành một trong sáu bộ luận “gối đầu” cho những kẻ học Phật. Bộ luận này được truyền đến Trung Hoa vào đời Triệu Tống.

Lúc ấy Phật giáo vừa trải qua cơn pháp nạn khốc liệt thời Đường Vũ Tông. Kế tiếp lại bị nhiều nạn đao binh phá hoại trong thời Ngũ đại. Cho nên sinh khí của Phật giáo lúc bấy giờ gần như bị kiệt quệ, ngoài Thiền Tông và Tịnh Độ Tông, các tông phái khác gần như tuyệt tích.

Hơn nữa, vào thời đó. Các vị tăng sĩ ít “hứng thú” trong việc khảo cứu các tác phẩm mới được phiên dịch từ Ấn Độ. Vì lý do này, hầu hết các dịch phẩm mới dưới thời Triệu Tống ít được các nhà học Phật để ý đến và “Nạn nhân chính” trong đó là bộ Nhập Bồ Tát Hạnh.

Điều tệ hại nữa là bản dịch của ngài Thiên Túc Tai, một cao tăng Ấn Độ. Không những thiếu sót nhiều chỗ, văn chương lại tối tăm khó hiểu. Thành thử số phận nó lại càng hăm hiu. Kết quả là bộ luận này đã bị bỏ quên trong bộ Đại Tạng Kinh của Trung Hoa hơn một ngàn năm mà không ai biết đến.

Trái lại, ở Tây Tạng lưu truyền rất thịnh hành và gần đây Âu Tây phong trào nghiên cứu bộ luận này càng lúc càng trở nên rầm rộ. Theo như sự hiểu biết của tôi, đã có hơn mười bộ: phiên dịch, chú giải, luận án nghiên cứu bằng tiếng Anh đã được xuất bản. Chưa kể đến các ngôn ngữ khác như Nhật, Đức, Pháp, Ý...

Điều này chứng tỏ nó phải có một giá trị nào đó mới có thể thu hút được sự chú ý của nhiều người như thế. Sự đặc sắc của bộ luận này có thể được nhìn từ hai phương diện:

1- Phương diện tư tưởng:

Ngài Tịch Thiên trên phương diện trước tác để lại vốn vẹn hai (có chỗ nói ba). Tác phẩm chính tức bộ luận này cùng bộ Học Xứ Tập Yếu. Tuy số lượng ít ỏi như thế. Nhưng chỉ cần nhìn vào, chúng ta có thể quả quyết rằng không những ngài là một học giả uyên bác mà còn là một nhà tư tưởng cao siêu.

Trong chiếc áo nhà tu, Tịch Thiên biểu hiện cho chúng ta biết; ngài không những là bậc trí tuệ siêu phàm mà còn là một kẻ rạt rào tình cảm. Lý trí và tình cảm không bắt buộc phải bị tách đôi như các nhà triết học Tây phương quan niệm mà lý có thể hợp nhất với tình.

Vì lý do này , Phật giáo Đại thừa chú trọng nhiều đến phương diện tình cảm , Vì nếu tình cảm được đặt đúng vị trí , sẽ trở thành một động lực căn nguyên của tâm Đại Từ Bi . Muốn thành Phật , tất nhiên phải có đủ cả hai đức tính từ bi và trí tuệ . Thiếu một không thể được ! .

Phát Bồ Đề Tâm ! . Tu Bồ Tát Hạnh ! . Nghe qua có vẻ đơn giản . Nhưng chắc chắn không phải là công việc của một kẻ tầm thường . Đây là khung trời của những kẻ mà ý chí cao vượt đến những dãy ngân hà xa tít .

Phương tiện của những kẻ mà tâm nguyện kiên cường vững chãi hơn trăm ngàn thành lũy . Của những kẻ mà trăm ngàn lưỡi đao bén nhọn không làm nao núng và trăm ngàn sự vui cõi trời không làm họ xao động ! .

Ai là kẻ có thể nắm giữ được gia nghiệp của Đức Như Lai ? . Ai là kẻ có thể làm xán lạn cho gia tộc Phật ? . Những kẻ chí nguyện vững chắc hơn trăm ngàn kim cương . Chỉ có thể là những kẻ vì chúng sinh chảy dòng lệ nhạt nhòa như người mẹ hiền nức nở trước nỗi khổ của đứa con mình . Từ những dòng tư tưởng trong bộ luận này chúng ta có thể thấy một cách mông lung tâm kích vĩ đại của ngài Tịch Thiên ! .

2- Phương diện thực tiễn tu hành :

Điều trọng đại nhất cho hành giả bắt đầu dẫn bước trên con đường Bồ Tát là phát tâm Bồ Đề . Phát tâm Bồ Đề là sự chuyển mình của hành giả từ thân phận tầm thường của một phàm phu vào đến tâm kích của vũ trụ .

Đây là sự biểu hiện của một nhân cách vĩ đại không có một hệ thống triết học hay tôn giáo nào có thể tự hào . Khi hành giả lột bỏ được bộ quần áo tâm linh cũ nát để thay vào đó bằng bộ quần áo lộng lẫy - Bồ Đề Tâm . Trên phương diện người ” , hành giả trở nên cao quý hơn tất cả muôn loài trong thế giới :

Kẻ tù ngục sinh tử ,
Nếu phát Bồ Đề tâm .
Tức khắc tên Phật tử ,
Trời người nên cung kính ! .

Trong kinh Hoa Nghiêm , Bồ tát Di Lặc đã mô tả cho Thiện Tài một cách tỉ mỉ về hành trạng của tâm Bồ Đề như sau :

Bồ đề tâm như hạt giống ,
Vì từ đó sinh ra tất cả Phật pháp .
Bồ đề tâm như ruộng tốt ,
Vì nơi đây sản xuất ;
Các thứ thuần tịnh cho thế gian .

Bồ đề tâm như cõi đất ,
Vì gìn giữ tất cả thế gian .
Bồ đề tâm như dòng nước ,
Vì rửa sạch tất cả cấu bần của tham dục .

Bồ đề tâm như ngọn gió ,
Vì thổi khắp thế gian ;
Không gì làm ngăn ngại .
Bồ đề tâm như ngọn lửa ,
Vì đốt cháy tất cả củi hý luận . . .

Bồ đề tâm như cha lành ,
Vì bảo hộ hết thầy các Bồ tát .
Bồ đề tâm như mẹ hiền ,
Vì dưỡng dục hết thầy Bồ tát .

Bồ đề tâm như nữ mẫu ,
Vì chăm sóc hết thầy Bồ tát . . .
Bồ đề tâm như người tỉnh thức ,
Vì đẩy lui tất cả các xấu xa .

Bồ đề tâm như lưới trời Đế thích ,
Vì khuất phục những quỷ phiền não A tu la .
Bồ đề tâm như lửa trời Đế thích ,
Vì đốt cháy tất cả tập quán ;
Tham dục và phiền não bất tịnh .
Bồ đề tâm như tháp thờ xá lợi ,
Vì hết thầy thế gian ;
Loài người và A tu la đồng kính ngưỡng .

Rồi Bồ tát Di Lặc kết luận :

“ Nay thiện nam tử , Bồ đề tâm thành tựu vô lượng công đức tuyệt diệu như vậy . Tóm lại Bồ đề tâm cũng đồng như Phật pháp và các công đức của quả Phật . Tại sao thế ? . Bởi vì , chính từ Bồ đề tâm mà hạnh Bồ tát bắt đầu khởi

hành và cũng chính từ đó hết thấy Như Lai trong quá khứ , hiện tại và vị lai xuất hiện ở thế gian .

Vì vậy , này thiện nam tử . Một khi ước vọng giác ngộ tối thượng được phát khởi , vô số công đức cũng được phát sinh và cả đến ý thức ẩn áo nhất của Nhất thiết trí cũng phát sinh từ đó ” .

(Trích từ Thiên Luận của Suzuki , bản dịch Tuệ Sỹ) .

Thế nhưng , trong quá trình trui luyện chí nguyện Bồ tát , các công hạnh tuy đa dạng và nhiều đến vô lượng . Song mục đích không ngoài cốt yếu là buông bỏ tự ngã ” . Suzuki trong quyển “ Khai Ngộ Đệ Nhất ” có nói : “ Lúc buông bỏ tự ngã cũng chính là lúc tha lực hiển hiện ” .

Khi hành giả tìm đến bờ vực của tâm linh trong sự thành khẩn tha thiết đến cực độ , ngay phút giây bàng hoàng đó , hành giả có thể tạm thời quên mất tự ngã . Và chính trong giây phút huyền diệu này . Lạ lùng thay , tha lực hiển hiện như một luồng ánh sáng chan hòa ! .

Trong giây phút tuyệt vời này không còn sự phân biệt tự và tha . Mình và đối tượng đã trở thành một ! . Và ngay chính trong sự tha thiết cùng độ đó ; lại chính là giây phút hành giả thể nghiệm được chân lý , và đây chính là thể ngộ về Tính Không ! .

Dịch bản tiếng Việt bộ Nhập Bồ Tát Hạnh là một công trình kiệt xuất của Ni sư Trí Hải . Ni sư không những dịch thành văn xuôi mà lại còn dịch thành văn vần . Cả hai đều có thể gọi là những dịch phẩm quan yếu cho Phật giáo Việt Nam . Đây là một sự đóng góp lớn lao , không những cho nền văn hóa Phật giáo Việt Nam nói riêng mà còn cho cả nền văn hóa dân tộc Việt Nam nói chung .

Tôi may mắn được nghiên cứu qua tác phẩm vĩ đại của ngài Tịch Thiên và đã phiên dịch bộ luận này theo thể tài kệ tụng bốn câu năm chữ . Đồng thời cũng viết xong một quyển chú giải . Song nhận thấy chúng chỉ là những viên sỏi vụn không có chút giá trị nào . Nay có nhân duyên gặp được “ trân châu bảo ngọc ” nên không ngần ngại , vội vàng vớt đi những viên sỏi vụn “ sần sùi ” .

Chấp tay kính cẩn dâng hai dịch phẩm quý giá đến quý vị độc giả . Đồng thời phát tâm “ hợp đĩnh ” để tiện cho người đọc . Nếu không thể lãnh hội

phần văn vần , có thể tham khảo thêm phần văn xuôi để lãnh hội thêm ý chỉ uyên thâm của bộ luận .

Hai phần văn xuôi và văn vần có được là nhờ sư huynh tôi , thầy Thích Pháp Quang trụ trì chùa Tịnh Luật ở Texas , liên lạc với Ni sư Trí Hải ở Việt Nam gửi qua cho thầy bằng “ email ” .

Khi nhận được hai phần từ thầy Pháp Quang , tôi cảm thấy vui mừng như “ kẻ khát được cam lộ , kẻ nghèo gặp ngọc quý ” . Bèn không quản tài học thô thiển viết lên vài hàng giới thiệu hầu kết duyên với tất cả những hành giả “ Đã , đang , hoặc sẽ phát tâm học tập Bồ tát hạnh ” .

Cũng nhân đây “ phát lộ ” với tất cả đại chúng rằng mình được “ diễm phúc ” tắm gội trong hào quang của Tam Bảo cùng ánh sáng chói ngời của con người vĩ đại Tịch Thiên ! .

Nguyện đem công đức truyền bá “ áo nghĩa ” Đại thừa hồi hướng đến thân mẫu , Sư cô Thích Nữ Chúc Phước , đàn na tín chủ . Cùng tất cả chúng sinh .

Nguyện tất cả những ai thấy nghe tin hoặc không tin , hiểu hay không hiểu , khen , chê , kính hoặc hủy . Đòi đòi đều trở thành Pháp quyến của nhau , dìu dắt nâng đỡ cho đến ngày tất cả đều thành Chánh Giác .

Xin tất cả hãy cùng nhau phát lên lời thệ nguyện vĩ đại của Tịch Thiên :

Cho đến tận hư không ,
Nơi nào có chúng sinh .
Nguyện sẽ đến nơi đó ,
Diệt khổ đau cho họ ! .

Mùa Phật Đản 2547, tháng 5-2003
Tường Quang Tự,
Tỳ kheo Thích Pháp Chánh cẩn thức

---o0o---

Lời Người Dịch Việt Ngữ

Cách đây vài năm , tôi đã được đọc dịch phẩm Bồ tát hạnh của thầy Trí Siêu và bản dịch tiếng Pháp Vivre en héros pour l'éveil sau đó . Sách này

đã gây cho tôi một chấn động sâu xa , nhất là thấy đa số các học giả và hành giả Phật giáo hiện nay trên thế giới đều ít nhiều chịu ảnh hưởng của nó trong hầu hết các bài giảng , tác phẩm , dịch phẩm của họ ; đủ biết ảnh hưởng sâu rộng chừng nào .

Được biết luận này mang tên Nhập bồ tát hạnh của bồ tát Tịch thiên sống tại miền Nam Ấn vào thế kỷ thứ bảy (xem tiểu sử do thầy Trí Siêu biên soạn) . Đây là một trong ba tác phẩm của ngài để lại , nguyên văn Phạn ngữ theo thể kệ tụng . Là sách gối đầu giường của tăng ni Phật tử tại các nước theo đại thừa ở Ấn độ vào thế kỷ thứ tám , thời gian đại thừa cực thịnh và sau đó tại các nước tây vực như Mông cổ , Tây tạng suốt ngàn năm rất thịnh hành ở các nước Tây phương và đã có nhiều bản dịch đủ các thứ tiếng .

Riêng Pháp ngữ đã có hai ba bản dịch , Anh ngữ cũng vậy , so ra không sai biệt bao nhiêu , đủ biết các dịch giả Tây phương làm việc rất nghiêm túc , nhờ sự hướng dẫn của chính các vị thượng sư đang thực hành các pháp đề cập trong sách này .

Các ngài là những bài Pháp sống động đã vừa hướng dẫn , vừa đem lại nguồn hứng khởi cho những dịch giả . Các pháp được đề cập không ngoài mười hạnh Phổ hiền , sáu ba la mật , tịnh chỉ và tuệ quán , lý Tánh không theo lập trường Trung quán mà tác giả , bồ tát Tịch thiên là đại biểu . Có thể nói đây là một bổ túc và giải rộng giới bản Bồ tát đặc biệt dành cho giới xuất gia , nhưng cũng có thể phổ cập cho tất cả mọi người , nhất là tám chương đầu của sách đã được chuyển dịch thành thơ lục bát và song thất .

Sự gò bó của vần điệu, chắc chắn dịch thơ không thể nào lột hết thánh ý trong nguyên bản , nên song song với bản dịch thơ , còn có bản văn xuôi . Bởi vậy , gặp những chỗ khó hiểu trong bản dịch thơ , xin độc giả tham khảo câu , phần tương đương trong bản dịch văn xuôi ở một tập khác . Ngoài ra , trong khi dịch văn xuôi để giúp người chưa rành những từ ngữ Phật giáo và pháp số , tôi có chú thêm giải thích trong ngoặc đơn kèm theo ngay sau mỗi từ khó hiểu .

Bản dịch này căn cứ trên bản gốc bằng Hán ngữ của Trần Ngọc Giao dịch từ Tạng ngữ kèm chú giải bằng tiếng Phổ thông do Tạng hải xã Đài Bắc xuất bản (Trung hoa dân quốc năm 81) . Đồng thời tham khảo bản tiếng Pháp của Georges Driessens , Editions du Seuil xuất bản 1993 và bản Anh dịch của Stephen Batchelor , A Guide to the Bodhisattva's Way of Life , Library

of Tibetan Works and Archives xuất bản 1979 . Xin chư Bồ tát gia hộ cho bản dịch này không quá xa Thánh ý .

Bản dịch này có ra là nhờ thầy Pháp Quang ở Texas đã khuyến khích dịch văn vần , và gửi tài liệu để tham khảo . Xin nhân dịp này bày tỏ lòng biết ơn đối với quý thầy Pháp Quang , Hạnh Nguyên cùng nhiều vị khác ở hải ngoại từ bao năm nay đã gửi cho rất nhiều tư liệu quý báu và cập nhật . Nguyên đời đời kiếp kiếp được gặp Bồ đề quyến thuộc , chỉ ra đời và sống vì an lạc cho nhiều người , vì hạnh phúc cho nhân loại và chư thiên .

Tháng 3, 1998
Tỳ kheo ni Trí hải .

---o0o---

Chương 01 - Những Lợi Lạc Của Bồ Đề Tâm

1 - 4 .

Kính lễ Phật - Pháp thân thường tại ,
Kính lễ hiền thánh trái mười phương .
Con nay ghi lại lời vàng ,
Luật nghi Phật chế cho hàng xuất gia .
Vụng về dẹt mấy vần thơ ,
Chỉ mong mình khỏi phai mờ tín tâm .
Phúc thay ta được thân nhân loại ,
Hãy dùng thân tự lợi , lợi tha .
Dịp này nếu để luống qua ,
Thì khi chết đến biết là về đâu .

5.

Như làn chớp loáng qua mau ,
Chiếu soi vạn vật giữa màu đêm đen .
Thế gian nhờ đấng Chí tôn ,
Pháp lành hi hữu vô ngần hiện ra .

6.

Căn lành ở trong ta thường yếu ,
Ác nghiệp thì công hiệu xiết bao .

Bồ đề tâm chẳng nương theo ,
Không sao thắng nổi quá nhiều chướng duyên .

7.

Ba đời chư Phật chứng minh ,
Bồ đề tâm ấy thực lành lợi thay .
Hữu tình vô lượng nhờ đây ,
Mà mau được hạnh phúc tày non cao .

8.

Ai muốn dứt khổ sâu cõi tạm ,
Muốn được nhiều vô hạn niềm vui .
Muốn mong cứu giúp mọi người ,
Đừng bao giờ để buông rơi tâm này .

9.

Chúng sinh trong cõi luân hồi ,
Bồ đề tâm ấy tạm thời khởi lên ,
Tức thì tắt cả nhân thiên ,
Gọi là con Phật rất nên nể vì .

10.

Như hóa chất để xi vàng khối ,
Bồ đề tâm chuyển đổi thân dơ .
Sinh từ máu huyết mẹ cha ,
Ra thân Phật thật một tòa kim cương .

11.

Đạo sư trí tuệ vô ngần ,
Xem tôn quý nhất là tâm bồ đề .
Ai người muốn thoát sông mê ,
Hãy nên giữ vững bồ đề tâm kia .

12.

Hạnh lành khác chỉ như cây chuối ,
Cho quả xong tàn lụi héo hon .
Cây Bồ đề vẫn xanh luôn ,
Không ngưng kết trái đơm bông cõi đời .

13.

Như người phạm tội tội tồi ,
Nhờ nương dưỡng sĩ tức thời được an .
Kẻ cầu thoát khỏi nguy nan ,
Sao không sớm liệu nương tâm bồ đề .

14.

Như ngọn lửa ở thời kiếp hoại ,
Trong phút giây thiêu cháy tội khiên .
Công đức tâm ấy vô biên ,
Được ngài Di lặc dạy khuyên Thiện Tài .

15.

Tóm thâu hai loại sau đây ,
Cũng từ một họ Bồ đề tâm ta .
Một là Tâm nguyện tinh ra ,
Hai là Tâm hạnh gắng mà làm theo .

16.

Bậc hiền trí hiểu sâu hai thứ ,
Chỗ khác nhau giữa muốn và làm .
Như du hành mới phát tâm ,
Khác xa với việc dẫn thân trên đường .

17.

Trong vòng sinh tử nhiều nương ,
Nguyện Bồ đề đủ đem đường yên vui .
Nhưng kho công đức bời bời ,
Là Bồ đề hạnh nơi người phát tâm .

18.

Và với kẻ trong tâm nắm vững ,
Hạnh bờ đề thể chẳng thối lui .
Mong sao cứu vớt muôn loài ,
Chúng sinh thoát khỏi cảnh đời trầm luân .

19.

Kẻ từ khi phát đại tâm ,
Dù khi đang ngủ hoặc không nghĩ gì .
Thiện căn tiếp tục tràn trề ,
Như hư không nọ chẳng hề sút sa .

20.

Đức Phật vì xót xa kẻ dại ,
Ham dừng chân ở tại Tiểu thừa .
Bản kinh Diệu Tỳ hỏi thừa ,
Nói nhiều công đức kẻ vừa phát tâm .

21.

Dù khi thấy một chúng sinh ,
Gặp cơn đau nhức không đành làm ngơ .
Tâm nhiều ích ấy còn dư ,
Phúc lành cho kẻ tâm từ bủa lan .

22.

Hướng hồ kẻ phát tâm quảng đại ,
Mong xua tan vạn loại khổ sầu
Mong đem hạnh phúc thanh cao ,
Cho vô lượng chúng sinh nào trầm luân .

23.

Có ai , cha mẹ , chư thiên ,
Phạm thiên cõi dục ai nguyện phát tâm .
Lớn lao quảng đại nào bằng ,
Bồ đề tâm nguyện của hàng sơ cơ ? .

24.

Người ta chẳng bao giờ mơ tưởng ,
Tâm bồ đề dù hướng bản thân .
Huống là hướng đến tha nhân ,
Mà mong phát nổi chân tâm thượng thừa .

25.

Chỉ vì một bản thân ta ,
Còn chưa phát được huống là vì ai .
Phát tâm lợi ích muôn loài ,
Là tâm tôn quý muôn đời hiếm khan .

26.

Như ngọc báu trần gian không khác ,
Bồ đề tâm an lạc cho đời .
Thuốc màu đau khổ nhẹ vơi ,
Cõi nguồn hạnh phúc không lời nào đo .

27.

Nghĩ lành cho chúng sinh thôi ,
Còn hơn lễ lạy Như Lai pháp tòa .
Nói gì công đức bao la ,
Mang cho tất cả muôn nhà niềm vui .

28.

Ai cũng muốn xa rời khổ não ,
Tại sao mà khổ não càng tăng .
Muốn mình hạnh phúc an khương ,
Ngu si tự phá phước dường cừ nhân .

29.

Với người không chút bình an ,
Trong tâm chất chứa miên man khổ sầu .
Bồ đề tâm ngọc báu màu ,
Xua tan thống khổ rạt rào vui dầy .

30.

Lại xóa tan mê lầm bao nỗi ,
Hạnh lành nào sánh với tâm đây .
Bạn hiền nhân thế nào tày ,
Bồ đề công đức lành thay ai bì .

31.

Kẻ nào đền đáp ân nghi ,
Còn nên khen ngợi chỉ vì nhớ ơn .
Huống gì Bồ tát gia ân ,
Với niềm vui sướng chẳng cần chờ xin .

32.

Thế gian kính hiền nhân những kẻ ,
Một đôi lần san sẻ thức ăn .
Cho người thiếu thôn cơ bản ,
Thỏa cơn bỉ cực chút phần nào thôi .

33.

Huống chi Bồ tát suốt đời ,
Đem nguồn phúc lạc Như Lai trọn lành .
Trút cho vô lượng quần sanh ,
Nhờ đây thỏa được muôn nghìn ước ao .

34.

Phật từng dạy kẻ nào nghĩ quấy ,
Về một người như vậy ân nhân .
Sẽ sa địa ngục muôn lần ,
Bao nhiêu nghĩ bấy nhiêu phân đọa đày .

35.

Một lời ca tụng lành thay ,
Gặt nên quả phúc gấp hai ba lần .
Hiền nhân dù gặp khó khăn ,
Không sinh làm lỗi còn tặng hạnh lành .

36.

Ai người phát đại tâm trân quý ,
Cho tôi xin kính lễ chân thành .
Cho vui đến kẻ hại mình ,
Tôi xin quy kính suối lành Từ Bi .

---o0o---

Chương 02 - Sám Hối Tội Nghiệp

1.

Mong gìn giữ tâm tối tôn
Con xin dâng cúng Thế tôn vô lượng
Pháp ngài vô cầu thanh lương
Thánh tăng công đức sánh dường biển khơi .

2.

Bao nhiêu thứ hoa tươi quả quý ,
Và đủ mùi mỹ vị cao lương .
Bao nhiêu kho báu trần gian ,
Nước trong suối mát giải cơn khát lòng .

3.

Nguy nga núi ngọc chát chồng ,
Vườn thiên khả ái rừng tòng yên vui .
Hoa tươi trái báu cây trời ,
Thướt tha bông rủ khắp nơi rừng này .

4.

Những hương lạ cõi trời thơm ngát ,
Hương bột cùng Cây ước trang nghiêm .
Mùa màng tươi tốt tự nhiên ,
Mọi đồ trang sức đáng nên cúng dường .

5.

Hồ ao đầy dẫy sen thơm ,
Tiếng thiên nga hát dịu êm tai người .
Bao nhiêu cảnh sắc nơi nơi ,
Nước non vô chủ cuối trời chân mây .

6.

Bằng tâm tưởng con nay tạo tác ,
Hiển dăng ngài - chư Phật Thế Tôn .
Cùng chư Bồ tát mười phương ,
Xin thương nhận của cúng dường con đây .

7.

Con nghèo phước đức trắng tay ,
Chẳng còn chi khác dăng ngài cho đương .
Cúi xin Từ phụ xót thương ,
Cho con được chút cúng dường này thôi .

8.

Nguyện đem thân tâm này tất cả ,
Dăng Phật và Bồ tát ngôi cao .
Đức từ thương xót nhận thâu ,
Con xin làm kẻ tở hầu chư tôn .

9.

Chở che nhờ đức chư tôn ,
Lợi sanh thẳng tiến con còn lo chi .
Thân tâm ác nghiệp viễn ly ,
Nguyện muôn đời kiếp xa lìa tội khiên .

10.

Đây nhà tắm trang nghiêm thơm ngát ,
Ngọc lưu ly đá lát nền gương .
Lung linh thạch trụ sáng choang ,
Trên cao bông rủ bảo tràng lọng châu .

11.

Đây bao bình đẹp báu màu ,
Nước thơm sung mãn như bầu rượu tiên .
Nhạc âm thánh thót êm đềm ,
Xin chư tôn ngự bước lên tầy trần .

12.

Đây khăn sạch ướp xông hương quý ,
Trên thế gian không thứ so bì .
Xin lau ngọc thể chư vì ,
Dâng lên những tấm thượng y đẹp màu .

13.

Trăm ngàn y phục nhuyễn nhu ,
Cùng đồ trang sức nhiệm màu tuyệt luân .
Trang nghiêm Bồ tát pháp thân ,
Văn thù , Biến cát , Quan âm các ngài .

14.

Đây hương bột vượt ngoài tam thế ,
Con dùng thoa thân thể Như lai .
Kim thân vi diệu các ngài ,
Như vàng khéo luyện sáng ngời pháp thân .

15.

Mâu ni ruộng phước nào bằng ,
Con xin dâng cúng hoa thơm đủ màu .
Huệ, lài, sen đẹp xinh sao ,
Tràng hoa đeo cổ con đều hiến dâng .

16.

Và mây hương ngút tầng thiên giới ,
Mùi hương thơm ngát cõi người ta .
Thức ăn vi diệu thiên hà ,
Con xin dâng cúng pháp tòa Như lai .

17.

Những đèn trôn báu con dâng ,
Ngự trên những đóa sen bằng vàng nguyên .
Đất thơm đầy rải khắp nền ,
Hoa tươi đẹp ý dâng lên các ngài .

18.

Chúa tể đại bi Ngài xứng hiệu ,
Đây lầu cao muôn điệu ca ngâm .
Vớ bao báu vật rủ giảng ,
Đầy hư không giới , con dâng lên ngài .

19.

Con xin cúng Phật Như lai ,
Lọng che dát ngọc cán tay bằng vàng .
Viên quanh đủ thứ điểm trang ,
Rất nên mỹ lệ mắt nhìn khó lờ .

20.

Thêm những thứ rất là tao nhã ,
Đồ cúng kèm nhã nhạc điểm tô .
Như mây tan hết buồn đau ,
Nguyện cho cảnh ấy bao lâu vẫn còn .

21.

Xin cho mưa báu tràn tuôn ,
Rưới hoa châu ngọc cúng dường Như lai .
Rưới trên bảo tháp, tượng đài ,
Trên hàng con Phật, mưa này xối chan .

22.

Như xưa Diệu cát tường bồ tát ,
Đã cúng dâng chư Phật cách nào .
Con nay cách ấy học theo ,
Cúng dường Thiện thế cùng bao con ngài .

23.

Biển công đức đấng Như lai ,
Hải triều thanh vận mãi hoài ngân nga .
Xin cho vô tận âm ba ,
Hãy vang lên để ngợi ca đức Ngài .

24.

Con sẽ hóa thân này muôn ức ,
Như vi trần, lễ đức Như lai .
Thế tôn trong cả ba đời ,
Con đều kính lễ đồng thời Pháp , Tăng .

25.

Lễ ngôi xá lợi thiêng liêng ,
Lạy nguồn gốc của tâm thiên bồ đề .
Chư tăng giới hạnh kiên trì ,
Cùng hàng thánh chúng trú trì xà lê .

26.

Từ hôm nay đến kỳ chánh giác ,
Con nguyện quay về Phật nấu nương .
Xin nương Pháp bảo tối tôn ,
Nương chư Bồ tát thánh tăng cứu đời .

27.

Trước mười phương Phật Như lai ,
Và chư thánh chúng sẵn bồ đề tâm .
Cùng tâm bi mẫn vô ngần ,
Con xin bộc bạch những vắn tâm can .

28.

Từ vô thủy lan man lưu chuyển ,
Trong đời này hoặc những kiếp qua .
Con hằng tạo tội hà sa ,
Tự làm hoặc khuyến người ta chung làm .

29.

Vui theo những kẻ ác nhân ,
Do tâm mê muội khôn phân chính tà .
Bây giờ khi đã tỉnh ra ,
Con xin sám hối thiết tha nguyện chừa .

30.

Phiền não động thân và lời ý ,
Khiến xui con nãi hại người trên .
Ba ngôi, sư trưởng, song thân ,
Cùng là những kẻ láng giềng gần xa .

31.

Bao nhiêu tội nghiệt hằng sa ,
Xưa nay đã tạo khó mà thứ dung .
Chấp tay quỳ trước chư tôn ,
Con xin sám hối thề không giấu gì .

32.

Tội lỗi có khi chưa sám hết ,
Mà thân con đã chết mất tiêu .
Làm sao qua khỏi hiểm nghèo ,
Xin thương cứu độ con mau thoát nạn .

33.

Tử thân không thể cậy tin ,
Không chờ ai hết tội khiên ai còn .
Chẳng cần có bệnh hay không ,
Cướp ngang thọ mạng bốc đồng thể thôi .

34.

Bỏ tất cả chết rồi đi biệt ,
Bởi ngu si không biết nghĩ xa .
Vì thân thích lẫn oan gia ,
Xưa kia con đã tạo ra tội nhiều .

35.

Đời qua như giấc chiêm bao ,
Chuyện đời trôi cũng như trào nước dâng .
Chỉ còn niệm tưởng trong tâm ,
Việc đi đi mãi không từng tái lai .

36.

Thù địch cũng phai như khói ,
Người chí thân không khỏi ra tro .
Thân ta rồi cũng hư vô ,
Thế gian đồng một tấn trò huyễn hư .

37.

Đời này kẻ thật phù du ,
Kẻ thân cùng với oán thù chết luôn .
Nhưng bao tội lỗi đã mang ,
Do tâm yêu ghét rõ ràng còn đây .

38.

Không nhận thức mạng này mau chóng ,
Có rồi không như bóng câu qua .
Nên con tạo đủ nghiệp tà ,
Tham sân xúi giục theo đà ngu si .

39.

Ngày đêm cứ vậy trôi đi ,
Đời con cứ vậy từng giây hao mòn .
Thời gian đâu chảy ngược dòng ,
Làm sao không đến tử vong thân này ? .

40.

Nghĩ đến lúc mạng này sắp hết ,
Dù vậy quanh chi xiết thân bằng .
Nhưng bao thống khổ thế lương ,
Riêng mình phải chịu dễ dàng ai hay ? .

41.

Tử thần khi đã kề vai ,
Người thân, bằng hữu, đâu ai ích gì ? .
Chỉ còn phước để cứu nguy ,
Mà con quả thực chưa hề tu qua .

42.

Hỡi các đấng chớ che cứu vớt ,
Con đâu ngờ đến nước nôi này .
Cuộc đời ngắn ngủi lắm thay ,
Mà con vì nó chắt đầy tội khiên .

43.

Xem người tội trước phán quan ,
Nơi y còn nổi kinh hoàng nào hơn .
Miệng khô , sắc mặt héo hơn ,
Hình hài tiêu tụy khác hơn mọi ngày .

44.

Nói chi xiết trăm bề hãi sợ ,
Nơi tôi khi quỷ sứ bắt hồn .
Phút giây thân thức lia thân ,
Rối ren lắm nỗi bội phần hoang mang .

45.

Có ai làm chỗ tựa nương ,
Cho tôi trong nỗi kinh hoàng này không ? .
Mắt nhìn dáo dác mộng lung ,
Tôi tìm chỗ trú bốn phương cõi bờ .

46.

Không thấy giữa bao la vũ trụ ,
Một nơi nào ẩn trú an thân .
Lòng thêm hãi sợ muôn phần ,
Bây giờ còn biết xoay vần sao đây ? .

47.

Phật thương phò hộ chở che ,
Cứu sinh linh đức từ bi khôn lường .
Ban cho vô úy tâm an ,
Con quay về để tựa nương Phật ngài .

48.

Lại quy y Pháp ngài chứng ngộ ,
Có thể trừ kinh bố tử sinh .
Quy y thánh chúng chư tăng ,
Chư Bồ tát ấy vì năng cứu người .

49.

Trong cơn hoảng sợ toi bời ,
Con xin đem tánh mạng này hiến dâng .
Phổ hiền bồ tát chí tôn ,
Văn thù bồ tát , xin dâng lên ngài .

50.

Con cất tiếng bi ai thống thiết ,
Kêu cứu lên bồ tát Quan âm .
Đại bi thề nguyện rất thâm ,
Xin thương xót kẻ mê lầm là con .

51.

Hỡi ngài kho chứa hư không ,
Là Hư không tạng, và ông Địa tạng .
Cùng chư Bồ tát mười phương ,
Sấn tâm bi mẫn, dũ lòng chở che .

52.

Quy y Kim cương trì bồ tát ,
Đáng đủ đầy uy lực vô song .
Mà khi sứ giả Diêm vương ,
Thấy là khiếp vía tứ phương chạy dài .

53.

Từ lâu con đã trái sai ,
Không tuân thánh giáo các ngài dạy răn .
Trước cơn lo sợ kinh hoàng ,
Xin nương bóng cả xua tan hãi hùng .

54.

Khi trái gió trở trời thân bệnh ,
Còn phải theo lời dặn lương y .
Huống hồ chứng bệnh mê si ,
Từ bao đời kiếp bủa vi tâm này .

55.

Chỉ căn ác bệnh này thôi ,
Đủ tàn phá cả muôn người thể gian .
Không tìm đâu thấy thuốc thang ,
Chữa sần si bệnh cho an tâm người .

56.

Đấng Vô thượng y vương toàn trí ,
Sẵn thuốc hay đặc trị khổ đau .
Biết mà không dụng thuốc màu ,
Rất nên thống trách còn ngu nào bằng .

57.

Gặp nguy hiểm nhỏ trên đường ,
Còn nên tránh né đề phòng bước chân .
Mê si hiểm gấp nghìn lần ,
Một phen đọa xuống khó hòng ngoi lên .

58.

Đừng nghĩ chết hôm nay chưa đến ,
Cứ an nhiên lơ chuyện tu trì .
Nhưng đời ta mãi trôi đi ,
Cuối cùng tất phải đến kỳ mệnh chung .

59.

Ai cho ta tấm bình an ,
Làm sao thoát khỏi muôn vàn sợ run .
Chết là chắc đến bên hông ,
Thì sao có thể yên tâm hưởng nhàn .

60.

Còn gì chẳng những kinh nghiệm cũ ,
Hay chỉ còn ký ức trong ta .
Vì ôm chấp cái thầy ma ,
Ta quên giáo huấn thầy đà bảo ban .

61.

Chết là đi giữa cô đơn ,
Giã từ quyền thuộc, bỏ luôn xác này .
Độc hành phiêu giạt như mây ,
Sao còn bận với thù ai ích gì .

62.

Tạo điều ác phát sinh đau khổ ,
Làm sao ta thoát khỏi khổ nhân .
Tư duy như vậy chuyên cần ,
Ngày đêm không nghỉ thoát vòng tội khiên .

63.

Bao nhiêu tội lỗi gây nên ,
Thuộc về bốn trọng sát sinh dâm tà .
Tội do vô ý gây ra ,
Không hành Phật giới xấu xa đủ điều .

64.

Trước khổ báo kèm theo ác nghiệp ,
Con vô cùng khủng khiếp ăn năn .
Khấu đầu kính lạy chư tôn ,
Con xin sám hối muôn vàn tội xưa .

65.

Xin ngài lân mẫn thứ tha ,
Bao nhiêu tội lỗi thật là đảo điên .
Những gì không phải thiện hiền ,
Từ nay vĩnh viễn con nguyên xả ly .

---o0o---

Chương 03 - Gìn Giữ Tâm Bồ Đề

1.

Con vui theo những hạnh lành ,
Dứt trừ thống khổ chúng sinh ba đường .
Và đem an lạc cát tường ,
Cho bao nhiêu kẻ còn vương khổ sâu .

2.

Con tùy hỉ hạnh tu phước đức ,
Tích lũy nhân chánh giác trọn lành .
Con vui theo hạnh hữu tình ,
Quyết tâm ra khỏi tử sinh luân hồi .

3.

Vui theo Chánh Giác tột vời ,
Vui theo Bồ tát ở mười ngôi cao .
Vui theo vô lượng công lao ,
Ban vui cứu khổ cho nhiều chúng sinh .

4.

Khi biết Phật rắp ranh nhập diệt ,
Con vội vàng tha thiết cầu xin :
Xin ngài trụ thế liên miên ,
Cho nhân gian khỏi sa miền mê luân .

5.

Con quỳ trước Phật mười phương ,
Chấp tay cầu khẩn xin thương hữu tình .
Xin vì tất cả chúng sinh ,
Đốt lên Đèn Pháp quang minh thế trần .

6.

Bao thiện hành như trên tích tập ,
Vui theo cùng thính Phật chuyên luân .
Xin cầu cho cả chúng nhân ,
Tiêu trừ hết mọi não phiền khổ đau .

7.

Chúng sinh nào mắc bệnh lâu ,
Giờ đây cũng muốn tìm cầu thuốc thang .
Nguyện làm y sĩ , dược phương ,
Cùng là khán hộ đỡ cơn khổ nạn .

8.

Mong mưa thực phẩm xối chan ,
Giải trừ đói khát lan tràn khắp nơi .
Gặp cơn tai ách cơ trời ,
Hóa thành thực phẩm voi cơn đói lòng .

9.

Với bao kẻ trong cơn túng quẫn ,
Hóa làm kho vô tận không vơi .
Hiện ra ở trước mắt người ,
Bao nhu yếu phẩm cho đời ấm no .

10.

Chỉ vì mong muốn lợi tha ,
Con không tiếc lẫn dù là vật chi .
Thân cùng tài sản những gì ,
Hạnh lành tất cả hướng về chúng nhân .

11.

Khi chết tất không mang theo được ,
Sao bằng nay xả trước là hơn .
Thân , tà i, thiện hạnh thí luôn ,
Niết bàn hiển lộ trong nguồn tâm ngay .

12.

Thân này con đã xả ly ,
Chúng sinh dụng tất kể chi nhọc nhằn .
Dù ai giết hại cũng cam ,
Nói chi đánh chửi không phiền mảy may .

13.

Dù chúng đem thân này đối tượng ,
Đề chê bai trào lộng linh tinh .
Đã cho tất cả hữu tình ,
Đâu còn luyến tiếc xem mình quý trân .

14.

Từ nay con nguyện xả thân ,
Làm bao thiện sự giúp phần yên vui .
Hữu tình ở khắp nơi nơi ,
Nguyện ai thấy được con thời ích tăng .

15 - 16.

Người thấy con kẻ tin kẻ ghét ,
Cả hai nhà lợi lạc cùng nên .
Dèm pha lãng nhục đảo điên ,
Cũng thành kết một mối duyên bồ đề .

17 - 18.

Xin chỉ lối cho người lữ khách ,
Xin làm cầu thuyền chở sang sông .
Hóa hòn đảo chôn nghỉ chân ,
Làm đèn , nô bộc đáp ứng nhu cầu .

19 - 20.

Hóa bò bấu , bảo bình như ý ,
Thuốc tiên cùng thần chú , cây thiêng .
Hóa làm đất nước , hư không .
Duy trì sự sống suốt trong muôn đời .

21.

Với tất cả muôn loài sinh vật ,
Ở tận cùng biên giới không gian .
Xin làm nguồn sống ủi an .
Đến khi tất cả niết bàn mới thôi .

22 - 23.

Nói theo chư Phật Như lai ,
Sau khi lập nguyện siêng thay tu hành .
Con vì lợi ích quần sinh ,
Phát tâm rồi cũng quyết tình tiến tu .

24.

Bậc trí giả từ khi phát được ,
Tâm Bồ đề hết sức thanh cao .
Muốn cho tâm ấy càng sâu ,
Không ngừng ca tụng công lao tâm này.

25 - 26.

Phúc thay ta được thân người ,
Được sinh đất Phật, Như lai con nhà .
Phải theo tư cách Phật gia ,
Không dơ dòng giống Phật đà tối tôn .

27.

Như kẻ đui khốn cùng rách nát ,
Mò mẫm trong đồng rác được châu .
Bồ đề tôn quý xiết bao ,
Ta nay đã được , phúc nào hơn đây .

28.

Bồ đề tâm cam lồ bất tử ,
Vô tận kho trừ khử khó nghèo .
Dược phương chữa bệnh cheo leo ,
Bóng cây che mát nhóc nheo hữu tình .

29.

Bồ đề tâm ấy kiêu lương ,
Nói bờ sinh tử niết bàn bên kia .
Chúng sinh trên ấy đi qua ,
Vượt bao nẻo ác đường tà hiểm nguy .

30.

Như vầng trăng trong tâm héo hắt ,
Xua tan niềm khắc khoải sâu đau .
Như vầng nhật sáng lên cao ,
Mây vô minh cũng tan vào hư không .

31 - 32.

Từ trong diệu pháp Thế tôn ,
Đề hồ tinh chất ngọt ngon kết thành .
Hỡi bao lưu lạc hữu tình ,
Nguồn vui thắng diệu sẵn dành nơi đây .

33.

Trước chư Phật Như lai cứu thế ,
Con ân cần mời cả chúng sinh .
Hưởng vui chánh giác trọn lành ,
Mong thiên nhân chúng đồng tình hỉ hoan .

---o0o---

Chương 04 - Không Buông Lung

1.

Đã phát tâm bồ đề kiên cố ,
Bồ tát nên nỗ lực cần tu .
Siêng năng mỗi nhọc không từ ,
Luật nghi thề chẳng bao giờ trái sai .

2-3.

Việc nào do thiếu nghĩ suy ,
Hứa rồi có thể bỏ đi cũng đành .
Làm sao xả giới cao minh ,
Phật đà thấy rõ , chính mình cũng tin .

4-5.

Bội thề lợi lạc chúng sinh ,
Dối lừa quả báo sẽ dành mai sau .
Vật hèn đã hứa không trao ,
Còn sa quỷ đói , thề theo Kinh thường .

6-7.

Hướng mời chúng hưởng vui tối thượng ,
Dối gạt nhau cõi thiện nào lên .
Xả tâm mà vẫn chúng nên ,
Là điều khó hiểu, chỉ riêng Phật rành .

8-9.

Xả bồ đề tội chẳng khinh ,
Làm cho tất cả chúng sinh mất nhờ .
Nếu ai dù chỉ sát na ,
Ngại ngần bồ tát , quả kia khôn lường .

10-11.

Làm bất an một người đủ khôn ,
Huống muôn người cùng tận hư không .
Thọ rồi xả giới như không ,
Thì quanh quẩn mãi trong vòng trầm luân .

12-13.

Phải nên theo giới tu lần ,
Nếu không nỗ lực chắc đành đọa sa .
Độ sanh nhiều Phật đã qua ,
Do ta chướng nặng , hóa ra vô phần .

14.

Nay nếu chẳng tu tâm sửa tính ,
Sẽ sa vào những cảnh khổ đau .
Bệnh nhiều , trần trối , xẻ cưa ,
Và bao tai họa đón chờ ác nhân .

15.

Khó thay Phật xuất thế gian ,
Làm người tin Phật, tu hành đủ duyên .
Những điều không hẹn mà nên ,
Biết sau có được như trên vẹn toàn .

16.

Nay ta được ổn an vô bệnh ,
Không nảo phiền , hạnh phúc lắm thay .
Mạng căn suy giảm từng giây ,
Hình hài như bọt tan ngay mấy hồi .

17-18.

Nếu ta vẫn cứ buông trôi ,
Đọa sa ác đạo khó thời ăn năn .
Đủ duyên làm thiện không hăng ,
Đến khi khổ bức còn toan nổi gì .

19.

Khi ấy đã không sao hành thiện ,
Lại tích nhiều bất thiện càng tăng .
Trải qua vô tận thời gian ,
Đến tên của sự tốt lành chẳng nghe .

20.

Thân người khó được lắm thay ,
Phật từng ví dụ duyên rùa mù .
Lênh đênh trên biển Thần phù ,
Ván kia hồ dễ cùng rùa gặp nhau.

21-22.

Phạm tội nặng sát na cũng đọa ,
Huống gì qua vô thí luân hồi .
Ở trong ác thú không thôi ,
Khó bề giải thoát còn khơi tội nhiều .

23-24.

Ở trong nhàn cảnh không tu ,
Tự coi thường thế còn ngu nào bằng .
Biết mà vẫn cứ trôi lăn ,
Thì khi sắp chết trăm phần khổ ưu .

25-26.

Lửa địa ngục thiêu thân khó nhẫn ,
Lửa ăn năn càng ngấm tâm can .
Được thân người thực khó khăn ,
Lại thêm có trí biện phân dữ lành .

27.

Mà nay vẫn đọa hỏa khanh ,
Khác nào như thể tâm mình hôn mê .
Chẳng hay mắc phải bùa chi ,
Mà sinh lú lẫn, lương tri không còn .

28-29.

Kẻ thù ta tham sân vô dạng ,
Không chân tay cũng chẳng thông minh .
Hại ta điều đứng mặc tình ,
Khuất thân chịu nhục, hổ mình lắm thay .

30.

Dù chur thiên chúng , tu la ,
Cùng nhau hợp sức bắt ta đọa đày .
Vào trong hỏa ngục a tỳ ,
Cũng không thể được, nói gì tha nhân .

31.

Nhưng phiền não công năng ghê thực ,
Ném ta vào lửa ngục như chơi .
Dù cho cả núi Tu đi ,
Cũng ra tro bụi chẳng chi sót chừa .

32.

Thế gian tất cả kẻ thù ,
Không như phiền não kẻ thù trong tâm .
Dằng dai vô thủy vô chung ,
Hại ta đến mức khôn cùng mới thôi .

33-34.

Thuận kẻ địch ở đời còn lợi ,
Theo nào phiền chỉ hại mà thôi .
Làm sao sống được an vui ,
Giặc thù phiền não không lui , cứ lì .

35.

Khi còn phiền não sân si ,
Những tên ngục tốt bảo trì tử sinh .
Đồ đao hành hạ tâm linh ,
Làm sao có được an bình trong tâm .

36.

Kẻ cừu địch tham sân chưa dứt ,
Thì sao đành bỏ mất công phu .
Thế nhân hăm hở diệt thù ,
Còn quên ăn ngủ khi thù chưa tan .

37.

Dù thân trúng phải tên đao ,
Chưa phân thắng bại ai nào thối lui .
Mặc dù những địch thù kia ,
Trước sau cũng chết theo lẽ tự nhiên .

38-39.

Nay ta muốn dẹp yên phiến nã ,
Dù trăm nguy ngàn khó không sờn .
Thương binh còn thấy vẻ vang ,
Nên vì đạo cả xem thường khổ đau .

40.

Kẻ chài , đồ tể , nông phu ,
Vì cơm áo chịu gian nguy cực hình .
Ta vì an lạc quần sinh ,
Sao không nhẫn nại trăm nghìn chướng duyên .

41-42.

Đã nguyện độ vô biên phiến nã ,
Mà bản tâm rốt ráo chưa yên .
Sao không khéo lượng sức mình ,
Từ nay ta quyết định ninh diệt thù .

43.

Nâng niu kiếm báu trừ ma ,
Sân si thề diệt như là cừu nhân .
Ngộ, mê năng lực tương đương ,
Mới mong đoạn dứt thâm căn nã phiến .

44-45.

Thà chịu khổ bị thiêu bị chặt ,
Thề quyết không khuất giặc si mê .
Giặc thường kéo đến rút đi ,
Giặc phiến nã ấy một đi không về .

46.

Tuệ quang chiếu phá si mê ,
Trục ra khỏi khối tâm kia một lần .
Còn đâu tông tích tham sân ,
Chớ nên nhu nhược không cần gắng tu .

47.

Phiền não không ngoài , trong , giữa ,
Không ở đâu , xuất xứ huyền hư .
Hãy vì tuệ giác tiến tu ,
Sao ta luống chịu ngục tù khổ đau .

48.

Tư duy lẽ ấy cho sâu ,
Luật nghi Phật chế nên mau tuân hành .
Y vương lời dặn đình ninh ,
Không theo toa thuốc sao lành bệnh đây .

---o0o---

Chương 05 - Giữ Gìn Chánh Trí

1-2.

Giới là gìn giữ tâm căn ,
Voi say không hại bằng tâm si cuồng .
Tâm cuồng nếu cứ thả rộng ,
A tỳ địa ngục sẽ trông đợi mình .

3.

Dây chính niệm buộc tâm điên dại ,
Ta đâu còn lo ngại điều chi .
Nếu làm được vậy thường khi ,
Thì công đức ấy không gì quý hơn .

4-5.

Bao nhiêu thú dữ , cừu nhân ,
Ngục hình , la sát , quỷ thần .
Đều vô hiệu hóa nếu mà giữ tâm ,
Thấm nhuần tất cả vì tâm đã thuần .

6-7.

Phật từng dạy vô vàn thống khổ ,
Do tâm sinh tất cả không chừa .
Ngục hình ai đã tạo ra .
Nữ nhân địa ngục ấy là ai sinh.

8.

Bao nhiêu hình cụ kể trên ,
Đều do tâm ác tà nên hiện hành .
Thế nên vật đáng sợ kinh ,
Trong ba cõi chỉ tâm mình đầy thôi .

9.

Nếu làm mọi chúng sinh hết khổ ,
Mới gọi là thí độ cao siêu .
Sao nay chúng vẫn khó nghèo ,
Khi xưa bố thí Phật theo cách nào .

10.

Cái tâm hoan hỷ tặng trao ,
Thân, tài, thiện quả cho bao hữu tình .
Gọi là thí độ cao minh ,
Cho nên bố thí cốt hành từ tâm .

11.

Lừa đâu các loại cá tôm ,
Cùng muôn thú vật tránh con săn tầm .
Hãy trừ diệt mọi ác tâm ,
Tức thành Giới độ việc làm không sai .

12.

Trên thế gian đầy đầy kẻ ác ,
Điều phục sao cho hết chúng đây .
Nhưng khi chấm dứt sân si ,
Cũng như tận diệt thù kia một lần .

13.

Làm sao có đủ lượng da ,
Trải trên đại địa để mà êm chân .
Chỉ cần mảnh nhỏ dưới chân ,
Cũng như lột thảm toàn phần đất đai .

14-15

Kẻ thù ngoài không sao dẹp hết ,
Điều phục tâm cần diệt chi đâu .
Tâm mình quả báo cao siêu ,
Hơn hành động tốt tâm nhiều xấu xa .

16-17.

Tụng kinh , khổ hạnh sa đà ,
Nhưng tâm tán loạn cũng là vô công .
Phật đà cốt dạy tâm tông ,
Không tường lẽ ấy trầm luân ba đường .

18-19.

Khéo giữ đạo tâm thường như thế ,
Thì đâu cần giữ các giới kia .
Giữa đời ác độc xấu xa ,
Nên xem Tâm ấy như là vết thương .

20.

Ta lo chữa nhọt trên thân ,
Sợ khi phát tác khó phân ở yên .
A tỳ ngục khổ vô biên ,
Tâm này ung nhọt đáng nên kinh hoàng .

21-22.

Dù ở giữa ác nhân , nữ sắc ,
Quyết giữ tâm chắc chắn không lui .
Thà ta mất hết thân , tài ,
Quyết không tổn hại tâm này được đâu .

23.

Chấp tay thành khấn khuyên nhau ,
Giữ tâm cốt yếu gồm thâu hai điều .
Một là chính niệm thường theo ,
Hai là tỉnh giác lúc nào tâm lung .

24.

Kẻ thân bệnh thì không còn sức ,
Làm việc gì lợi ích cho ai .
Tâm mà phiền não sử sai ,
Thiện hành thật cũng không tài nào xong .

25.

Người không tỉnh giác trong tâm ,
Thì không nhớ được pháp phần hay ho .
Những gì học bởi văn , tư ,
Như bình rò rỉ nước vô chày dài .

26.

Dù có tín , đa văn , tinh tấn ,
Tỉnh giác không, cũng chẳng ích chi .
Nghĩa là khi mất chính tri ,
Liên sa tội lỗi sân si đủ điều .

27.

Lỗi không tỉnh giác thường theo ,
Sau đuôi thất niệm ngõ hầu hại ta .
Cướp bao công đức hà sa ,
Khiến xui ta đọa nẻo tà ác kia .

28.

Bọn giặc bất chính tri , thất niệm ,
Luôn rắp ranh cướp thiện pháp mình .
Pháp thân huệ mạng tiêu dên ,
Lập đường đến cõi nhân thiên tốt lành .

29.

Vậy nên hành giả tu tâm ,
Không lơ chính niệm trong tâm ý mình .
Nhớ luôn tai họa voi điên ,
Tức thì chính niệm ở yên tâm này .

30.

Nhờ sợ đọa , theo thầy học đạo ,
Nhớ những lời chỉ giáo đĩnh ninh .
Kẻ nào có đủ đức tin ,
Để làm chính niệm phát sinh nơi lòng .

31-32.

Bằng tri kiến rất suốt thông ,
Phật và Bồ tát thấy trong tâm mình .
Đáng nên tầm quý sợ kính ,
Tư duy như vậy ta liền chính tâm .

33.

Do cửa ý không lơ chính niệm ,
Mà chính tri xuất hiện theo sau .
Những gì quên mất từ lâu ,
Cũng liền trở lại lầ lầ trong tâm .

34.

Khi mầm ác mới manh nha ,
Biết ngay tai họa để mà giữ tâm .
Ở trong chính niệm bình an ,
Như cây bám vững trong lòng đất kia .

35-36.

Chớ bao giờ ngó lia dáo dác ,
Luôn quyết tâm hạ mắt tầm trông .
Khi cần dưỡng mục nhìn mông ,
Thấy ai hãy cứ ôn tồn hỏi han .

37.

Khi đi quan sát bốn phương ,
Đề phòng bất trắc trên đường ta đi .
Muốn xem sau có việc gì ,
Dừng chân rồi sẽ xoay người ngó lui .

38.

Khi xem kỹ trước sau đường lối ,
Mới tiến lên hoặc thối quay về .
Ở vào tất cả mọi khi ,
Phải nên nhận thức hành vi đáng làm .

39-40.

Mỗi khi đi đứng ngồi nằm ,
Hãy luôn rõ biết thân đang làm gì .
Cái tâm voi chúa cuồng si ,
Buộc nơi trụ Pháp hết khi chạy quàng .

41.

Bậc hành giả tinh chuyên tập định ,
Không lúc nào quên tỉnh giác tâm .
Luôn luôn để ý canh chừng ,
Xem trong tâm ý hiện hành ra sao .

42.

Gặp cơn nguy, dịp ăn khao ,
Không sao chuyên chú tâm vào chính tri .
Cũng nên trú xả an vi ,
Như khi bố thí khó bề trú tâm .

43.

Khi làm một việc gì đã định ,
Nên chú tâm đừng tính lãng xãng .
Phải làm việc ấy cho xong ,
Tính qua việc khác cũng không hại gì .

44.

Thế thì mọi việc thi vi ,
Sẽ nên thành tựu, chính tri cũng thành .
Tâm kia tán loạn không tăng .
Thói quên tỉnh giác không hằng lớn thêm.

45-46.

Giữa đám người xem phim , tán chuyện ,
Hãy đoạn tâm tham luyện việc này .
Đừng vô có hại cỏ cây ,
Việc gì phạm giới bỏ ngay không làm .

47-48.

Thân di động, miệng nói năng ,
Trước nên quán xét nên chăng sẽ làm .
Khi tâm nổi giận hay tham ,
Như cây đứng lạng dứt làm, nói phô .

49-50.

Khi tâm khởi lãng xãng tán loạn ,
Phê bình người , ngã mạn , dối , khinh .
Lời thô , ly gián , khen mình ,
Hãy như cây đứng , dứt dừng lời thô .

51-52.

Khi tâm nghĩ đến lợi danh ,
Ham người cung kính muốn thành chủ ông .
Muốn điều ích kỷ hại nhân ,
Hãy như cây đứng , ở an không làm .

53.

Tâm không nhẫn, biếng làm, sợ hãi ,
Muốn thốt lời vô nghĩa linh tinh .
Hoặc sanh thiên ái không bình ,
Hãy như cây nọ đứng yên vững vàng .

54.

Xét từng tâm lý nhiễm ô ,
Ưu làm những việc bá vợ chẳng cần .
Dùng phương pháp trị mỗi lần ,
Kiên trì quyết giữ định an tâm này .

55.

Có tín đức sâu xa , cương quyết ,
Tâm an bình, cung kính, siêng năng .
Biết tầm quý, sợ gieo nhân ,
Luôn luôn mong muốn vui an cho người .

56.

Đừng sinh chán ghét trong tâm ,
Thấy bao nhiêu kẻ thường hằng trái nhau .
Từ bi trải khắp một bầu ,
Thương thay sinh chúng xiết bao mê lầm .

57.

Muốn cho lợi ích riêng mình ,
Và cho sinh chúng, khéo dùng trái sai .
Luôn luôn buộc chặt tâm đây ,
Quán đời như huyễn mây bay cuối trời .

58.

Hãy luôn thấy thân người khó được ,
Được an nhàn vô bệnh khó thay .
Vậy nên cốt giữ tâm này ,
Ở yên bất động sánh tày non cao .

59-60.

Này tâm, ngươi vẫn không sao ,
Lúc chim kên đến tranh nhau thân này .
Đừng xem nó chính tôi đây ,
Ngươi không phải nó , ôm thân ích gì .

61.

Này tâm ý rất ngu si ,
Sao không giữ tịnh thân như cây rừng .
Giữ chi cái bộ máy thân ,
Chứa bao ô uế bại vong thế mà .

62-64.

Trước dùng ý tách da khỏi thịt ,
Dùng tuệ đao lóc thịt khỏi xương .
Chẻ cho đến tận tủy gân ,
Thấy chi tinh diệu , mến thương nỗi gì .

65.

Sao ngươi bám chặt thân này ,
Khi không ăn uống được gì nơi thân .
Máu phân mũi dãi ruột gan ,
Toàn là những thứ vô vàn uế dơ .

66.

Cái thân này chỉ như thực phẩm ,
Cho quạ chồn thú vật ăn thây .
Chỉ nên ham thích thân này ,
Để khi hành thiện sử sai mọi điều .

67.

Nếu ngươi tiếc giữ cái thân ,
Khi giờ chết đến liệu làm được chi .
Tử thần sẽ đoạt tử thi ,
Cho chim thú rĩa , chẳng gì xót thương .

68-69.

Khi tôi tớ không đưng nổi việc ,
Ông chủ thường dứt tiết thù lao .
Nuôi thân mà nó tẩu đảo .
Chẳng nên quý chuộng , tư hào không cho .

70.

Hãy nên xem cái thân đây ,
Như con thuyền tốt đưa người lại qua .
Chuyển thân trong cõi ta bà ,
Thành thân như ý Phật đà bảo ban .

71.

Hãy tự chủ thân lời tâm ý ,
Hãy thường nên lộ vẻ vui tươi .
Chớ nên nhăn mặt nhú mày ,
Luôn làm bạn tốt mọi loài chúng sinh .

72.

Mỗi khi di chuyển ghé giường ,
Hoặc khi mở cửa, tránh ôn inh tai .
Nói năng hiền dịu hòa hài ,
Luật nghi Con Phật nhớ hay giữ gìn .

73.

Chim bắt cá , mèo rình , trộm cắp ,
Hành động im phăng phắc, nín thính .
Cho nên thành tựu việc mình ,
Phật hành cũng vậy , mới nên đạo màu .

74.

Sống chung hãy khéo khuyên nhau ,
Làm lành lánh dữ lời câu chân thành .
Ai khuyên điều lợi cho mình ,
Xem như thầy dạy , tận tình sửa sai .

75-76.

Hãy khen ngợi những lời khéo thuyết ,
Vui theo cùng việc phước của người .
Nếu ai ca tụng đức người ,
Phản quan xem thử lời người đúng sai .

77.

Hãy nên tùy hỉ thiện hành ,
Niềm vui khó được biến thành bao la .
Khi trong khắp cõi ta bà ,
Xiết bao thiện sự người ta hiển bày .

78.

Vui theo chẳng có gì mát mát ,
Mà đời sau phúc lạc càng sâu .
Nếu do ganh tị phát râu ,
Sẽ thêm thống khổ đờn đau nhiều bề .

79.

Lời chân thật hãy nói ra ,
Nghĩa lời minh bạch nghe mà hân hoan .
Lìa bao động lực tham sân ,
Nhu hòa , thích đáng thêm phần an vui .

80.

Hãy nhìn với từ tâm, thành thực ,
Mọi hữu tình, xem thật từ đây .
Tôi nhờ cây chúng sinh này ,
Mà ngôi chính giác tương lai viên thành .

81.

Nhiệt tâm khởi niệm làm lành ,
Hãy tu đối trị ác hành thường xuyên .
Như nơi ba thứ phước điền ,
Nếu gieo sẽ gặt vô biên phúc phần .

82.

Trang bị đủ đức tin, trí sáng ,
Hãy thường nên hành thiện không lơ .
Bao nhiêu việc tốt chớ từ ,
Tự mình đương lấy chẳng nhờ cậy ai .

83.

Tiến tu sáu độ đêm ngày ,
Chớ vì việc nhỏ mất ngay pháp lành .
Hãy thường thương tưởng chúng sinh ,
Sao cho tất cả hữu tình an vui .

84.

Rõ đạo lý như Kinh vẫn dạy ,
Nên thường xuyên ích lợi hữu tình .
Như lai Thiện thế cao minh ,
Khai vãi giới cấm thanh văn phải gìn .

85.

Lúc ăn san sẻ trước tiên ,
Cho ba ác đạo , bậc hiền , đon cô .
Khi ăn vừa đủ nên thôi ,
Mặc thì nhớ giữ không ngoài ba y .

86.

Cái thân để duy trì chính pháp ,
Chớ nên vì việc vật hi sinh .
Nếu hay như vậy tu hành ,
Chớ nên ước nguyện chúng sinh mong chờ .

87.

Chẳng nên thí xả mạng này ,
Nếu không bị nguyện sát tày biển non .
Đòi đòi chỉ nguyện xả thân ,
Muru cầu lợi ích muôn vàn chúng sinh .

88-89.

Không nói pháp cho người thiếu lễ ,
Cầm gậy , dù , binh khí , trùm đầu .
Cho người nữ không bận bầu .
Với người thiếu trí pháp sâu chớ bàn .

90.

Nương theo kinh giáo tu hành ,
Không tuyên pháp tiểu cho trình độ cao .
Hạnh bỏ tất chớ lãng xao ,
Không dùng chú thuật âm mưu dối người .

91.

Khi vớt tắm rửa và nhổ bọt ,
Đồ uế dơ hãy lấp đất lên .
Những gì phế thải linh tinh .
Nước trong , đất sạch không nên vớt vào .

92.

Lúc ăn chớ ngậm cơm đầy ,
Không nhai ra tiếng miệng thì há to .
Khi ngồi không duỗi chân ra ,
Hai bàn tay chớ xoa chà vào nhau .

93.

Ở những nơi xe, tàu hỗn tạp ,
Không cùng người khác phái kê bên .
Tránh điều dễ mất niềm tin ,
Thế gian dị nghị cơ hiềm dứt ngay .

94-95.

Chớ ra hiệu bằng búng tay ,
Nên cung kính duỗi bàn tay chỉ đường .
Tỏ bày ý kiến nhẹ nhàng ,
Vung tay múa ngón thói thường chớ theo .

96.

Khi nằm ngủ quay đầu phương Bắc ,
Hướng niết bàn của Phật Thế tôn .
Duy trì tỉnh giác quyết tâm .
Đến khi muốn thức phải choàng dậy ngay .

97.

Giới điều bỏ tát luật nghi ,
Không sao kể xiết những gì trong kinh .
Hãy nên dốc hết sức mình ,
Tu trì giới tịnh tâm hành như trên .

98-99.

Kinh Ba tụ ngày đêm sáu buổi ,
Đọc cho thường , sám hối tội khiên .
Nương theo năng lực kể trên ,
Theo lời Phật dạy tinh chuyên tu hành .

100.

Giới nào có giới chẳng cần ,
Cho Con Phật muốn viên thành phước son .
Khéo hành như vậy luôn luôn ,
Quyết là phước đức tràn tuôn vô ngần .

101.

Dù trực tiếp hay là gián tiếp ,
Mỗi hành đều hướng nghiệp lợi tha .
Bao nhiêu công đức hà sa ,
Hướng về quả Giác cũng cho hữu tình .

102.

Dù cho mất tính mạng mình ,
Quyết không từ bỏ Bạt lành đáng ưa .
Tinh thông giáo nghĩa đại thừa ,
Thực hành viên mãn giới Bồ tát kia .

103.

Những phép tắc hầu thầy nên biết ,
Được nói trong hầu hết Luật, Kinh .
Như trong truyện Cát tường sinh .
Kinh Hoa nghiêm ấy hãy xem cho tường .

104.

Giới thường rải rác trong kinh ,
Vậy nên người học phải tinh Kinh tàng .
Trong Ba kho chứa lời vàng ,
Có kinh “ Thánh xử Không tàng ” đáng xem .

105.

Lại nên biết lý do tu tập ,
Những điều này phải đọc trong kinh .
Học xứ tập yếu là kinh ,
Kèm theo bộ luận trùng tên giải rành .

106-107.

Xem Toát yếu tất cả kinh ,
Luận ngài Long thụ nên xem cho tường .
Những gì Luật chẳng cấm ngăn ,
Hãy nên tu học thế gian nương nhờ .

108-109.

Tóm tắt , nghĩa không lơ tĩnh giác ,
Là luôn luôn quan sát thân tâm .
Và nên y giáo phụng hành ,
Chỉ xem toa thuốc chẳng lành bệnh đâu .

---o0o---

Chương 06 - Nhãn Nhục

1-2.

Thiện hành tích lũy ngàn năm ,
Một giây nóng giận tiêu tan tức thì .
Ác nào sánh kịp sân si .
Hạnh tu nhân nhục không gì quý hơn .

3.

Hận thù nếu cứ ôm giữ mãi ,
Chẳng bao giờ tìm thấy an vui .
Còn đâu hạnh phúc thành thoi ,
Bỏ ăn mất ngủ, trọn đời bất an .

4.

Một người gia chủ nổi sân ,
Có khi bị giết bởi chân tay mình .
Những người ông đã tận tình ,
Giúp cho tài sản an bình bấy lâu .

5.

Vì nóng giận, bạn bầu thân quyến ,
Đều bỏ ta, chẳng luyến lưu chi ,
Dù ta bố thí tràn trề ,
Tâm sân hận mãi khô vì cô đơn .

6.

Kẻ thù giận dữ tạo nên ,
Bao nhiêu đau khổ triền miên đọa đày ,
An vui hiện tại tương lai ,
Đều là quả phúc cho người không sân .

7.

Được nuôi dưỡng bằng tâm bất mãn ,
Ái biệt ly, ghét chán gặp hoài .
Hận thù cứ thế dằng dai ,
Cuối cùng hủy diệt con người nơi ta .

8-9.

Hãy nên trừ khử thức ăn ,
Duy trì lớn mạnh hận sân nơi lòng .
Gặp gì cũng cứ như không ,
Giận thì tồn đức điều mong chẳng thành .

10.

Tại sao phải tự hành tự phạt ,
Vớ việc còn biện pháp cứu nguy .
Nếu không còn có cách chi ,
Thì đau khổ liệu ích gì cho ai .

11.

Vớ bản thân và người bằng hữu ,
Ta cầu mong cho khỏi khổ đau .
Khỏi lời lăng nhục, ác thô ,
Nhưng còn vớ kẻ oán thù không đâu .

12.

Đời vui hiếm, lắm sầu đau ,
Nếu không có khổ, ai nào xuất ly .
Tâm ơi đừng cảm lên đi ,
Dù bao đau khổ sá chi lẽ thường .

13.

Kẻ ngoại giáo theo đường khổ hạnh ,
Chuốc vào thân những cảnh đón đau .
Nay ta muốn đắc đạo mau .
Sao không can đảm chịu bao oan tình .

14-15.

Đói lòng, nóng lạnh, bọ sâu ,
Kẻ quen chịu đựng có đâu than phiền .
Nhờ quen những hại nhỏ nhen ,
Ta dần nhẫn được rồi ren khổ nản .

16.

Những nỗi khổ trôi giam đánh đập ,
Thời tiết hay bệnh tật gây nên .
Đừng nên vì chúng não phiền .
Chỉ càng thêm khổ cho mình ta thôi .

17-18.

Trước cùng một cảnh máu me ,
Kẻ thì ngất xỉu người thì tiến lên .
Đều do tập quán mà nên ,
Vậy ta hãy tập xem khinh khổ sầu .

19-20.

Bạc trí dù trải bao gian khó ,
Vẫn giữ tâm ôn cố bình an .
Như người chiến sĩ vinh quang ,
Bị thương vẫn tiến khi chưa tan thù .

21.

Nhờ đau khổ, hết kiêu căng ,
Chán xa sinh tử, xót thương hữu tình .
Ăn năn tội ác, vui lành ,
Đây bao thiện đức do từng khổ đau .

22.

Trên đời có biết bao thống khổ ,
Bệnh tật và mưa gió gây nên .
Khổ nào cũng bởi duyên sinh ,
Sao ta chỉ giận hữu tình mà thôi .

23-24.

Ốm đau cùng những sân si ,
Dù không ai muốn vẫn thì khởi lên .
Cơn sân không tự biết mình ,
Kẻ sân không tính ta nên nổi sùng .

25-26.

Tội ác và lỗi lầm đủ thứ ,
Không bỗng dưng vô cớ phát sinh .
Nhân duyên tụ hội mà thành ,
Các duyên cùng quả đã đành vô tâm .

27-31.

Việc gì cũng bởi duyên sinh ,
Hiểu ra lẽ ấy không nên oán hờn .
Những gì sinh diệt hợp tan ,
Chỉ như huyễn hóa bóng vang thôi mà .

32.

“ Nếu mọi sự đã là không thực ,
Ai là người chế phục cái chi .
Sao còn nói diệt sân si ” ,
Đời này thật có khổ vì nổi sân .

33.

Khi ai vô cớ hại mình ,
Hãy nên xem đây duyên sinh, vô thường .
Duyên kia có hợp có tan ,
Ta nên hoan hỉ dễ dàng bỏ qua .

34.

Nếu đau khổ do ta tự chọn ,
Thì không ai lựa chọn khổ đau .
Lẽ ra không kể khổ sâu ,
Vậy nên tất cả quy vào duyên sinh .

35.

Có người sơ ý bị thương ,
Vì gai nhọn hoặc dao gươm đâm mình .
Có người ham muốn dục tình ,
Đâm ra sâu khổ hại mình bỏ ăn .

36-37.

Có người tự ái, tự trầm ,
Tự ăn độc dược do tâm khổ sâu .
Tự mình còn hại mình thay ,
Làm sao không tác hại dây đến người .

38.

Dù không thể xót thương những kẻ ,
Vì sân si đã giết hại ta .
Đừng nên giận họ ít ra ,
Bởi vì tất cả chỉ là duyên sinh .

39.

Nếu là một kẻ ngu si ,
Thói ưa tác hại chỉ vì ác tâm .
Nổi sân với họ cũng lắm ,
Như sân ngọn lửa đã làm cháy ta .

40.

Nếu sự hại phát sinh ngẫu hứng ,
Nơi một người tính vốn hiền lương .
Nổi sân vì họ cũng dường ,
Giận hờ không để khói vương bụi mù .

41.

Khi ta bị đánh bằng cây ,
Ta thường oán ghét con người đánh ta .
Kẻ kia cũng bị sử sai ,
Bởi con giận dữ vậy ai đáng thù .

42.

Có lẽ xưa ta từng tác hại ,
Nên ngày nay đáng phải tổn thương .
Tư duy như vậy nguồn cơn ,
Không còn sân hận đau buồn làm chi .

43.

Từ hai phía có đau này ,
Bên kia là gậy bên này là thân .
Kẻ mang gậy người mang thân ,
Vậy ta nên phải giận sân kẻ nào .

44.

Tấm thân thương tích dạng người ,
Chút chi động đến cũng thời đón đau .
Chính vì ngã ái mê ngu ,
Ta ôm giữ nó vậy giờ trách ai .

45.

Kẻ ngu không muốn khổ đau ,
Mà sao cứ tạo nhân sâu khổ luôn .
Rồi khi hại đến bản thân ,
Do mình tự tác sao sân hận người .

46.

Ví như quý sứ canh giữ ngục ,
Cùng núi đao rừng kiếm hỏa xa .
Đều do tự nghiệp mà ra ,
Gieo nhân gặt quả, đừng ta thán người .

47-48.

Kẻ hung ác vì hại ta ,
Mà sa địa ngục chịu bao khổ nằn .
Còn ta nhờ nhẫn không sân ,
Tiêu trừ ác nghiệp phước tăng vô vàn .

49.

Rốt cuộc ta mới là người hại ,
Kẻ ác nhân có lợi cho ta .
Sao còn sân hận người ta ,
Hỡi tâm thô bạo hồ đồ kia ơi .

50.

Công phu Nhẫn nhục giúp ta ,
Khỏi sa địa ngục, phần ta đã dành .
Nhưng còn kẻ xấu hại mình ,
Số phần nào sẽ để dành cho y .

51.

Nếu ta tác hại người gây hấn ,
Tội của y cũng vẫn không tan .
Mà ta lại mất bình an ,
Hạnh tu nhẫn nhục khó làm phải tiêu .

52.

Tâm ta đâu có dạng hình ,
Chẳng ai có thể tổn thương tâm này .
Nếu tâm chấp trước thân đây ,
Liên sinh đủ thứ ách tai khôn nài .

53.

Những lời thô ác khó nghe ,
Chẳng can hệ đến thịt da thân này .
Hỡi tâm ngu xuẩn kia ơi ,
Vì sao nó lại khiến người khổ sầu .

54.

Nếu người bảo vì câu nói ấy ,
Làm người ta hết thấy ưa tôi. .
Nhưng dù ai ghét, thương người ,
Có ai thay đổi nghiệp người đâu mà .

55.

Nếu vì thế mà người mất lợi ,
Hãy nhớ như mây nổi, chiêm bao .
Chết không mang được gì theo ,
Ngoài ra ác nghiệp vẫn đeo bên mình .

56-58.

Làm điều ác để nuôi thân ,
Cuối cùng cũng chết, sao bằng chết non .
Chiêm bao vui sướng trăm năm ,
Vội trong khoảnh khắc tỉnh đồng hư vô .

59.

Dù kẻ có rất nhiều tài sản ,
Hưởng thú vui sống trọn tuổi trời .
Nhưng khi chết vẫn đơn cô ,
Khác nào bị cướp , nước trôi , cháy nhà .

60.

Nếu bảo nhờ tiền tài mới sống ,
Mới làm lành lánh dữ tu thân .
Nhưng người vì lợi nổi sân ,
Phước bèn mất hết còn tăng tội nhiều .

61.

Nếu vì sự sống nhu cầu ,
Chuyên làm ác nghiệp để sau đọa đày .
Một đời sống thật xấu xa ,
Thì đâu có lợi cho ta hay người .

62.

Nếu sân hận “ Vì lời phỉ báng ,
Khiến người không tin tưởng nơi tôi ” .
Vậy sao không giận một người ,
Khi y cũng phỉ báng người khác kia .

63.

Người kia bị mất lòng tin ,
Không can hệ đến tôi nên chẳng phiền .
Lời thô ác bởi đảo điên ,
Sao không nhẫn được lại sinh oán hờn .

64.

Nếu nổi sân vì người phá tháp ,
Phá hại chùa , tượng , Pháp cao siêu .
Thật là vô lối xiết bao .
Vì chư Thiện thế tư hào chẳng suy .

65.

Với ai làm hại bạn, thầy ,
Thân bằng quyến thuộc ta hay bậc hiền .
Hãy xem tất cả do duyên ,
Chẳng nên sân hận chuốc thêm đau lòng .

66.

Thế gian đủ thứ hại mình ,
Do vô tình hoặc hữu tình gây nên .
Sao ta chỉ giận hữu tình ,
Hãy nên nhẫn chịu, chớ sinh oán cừu .

67-68.

Kẻ do ngu si mà tác hại ,
Người do ngu chấp ngã nổi lên .
Đều do oan nghiệt gây nên ,
Vậy ai có lỗi ai không trong này .

69.

Khi đã thấy biết vậy rồi ,
Hãy nên nỗ lực tiến tu hạnh lành .
Đãi nhau bằng tấm chân tình ,
Từ tâm giải thoát, chớ hành khổ nhau .

70.

Ví như khi mái nhà bốc lửa ,
Hãy mau tìm cách chữa cháy lan .
Như là rút bớt cỏ tranh ,
Hoặc là những thứ dễ thành môi ngon .

71.

Những gì do bởi tâm tham ,
Làm cho lửa giận lan tràn đến nơi .
Đốt kho công đức toi bời ,
Chóng nên trừ khử kịp thời tâm kia .

72.

Như kẻ bị trói tay chờ chết ,
Chịu đứt tay để được thoát nguy. .
Ta nhờ các khổ lúc tu ,
Mà may thoát khỏi ngục tù Diêm vương .

73.

Nếu hiện tại ta không chịu được ,
Những khổ đau nhỏ nhất hàng ngày .
Sao không sợ thối sân si ,
Cái nhân địa ngục A tỳ gớm ghê .

74.

Vì tham dục chẳng chán chê ,
Mà ta luống chịu trăm bề khổ đau .
Nhưng chưa được lợi ích nào ,
Cho bản thân hoặc cho bao nhiêu người .

75.

Cái khổ này thực không đáng kể ,
Nhưng viên thành lợi ích vô biên .
Là trừ khổ hại chúng sinh ,
Vậy khi nhẫn chịu còn nên vui mừng .

76.

Có người rất đổi sướng vui ,
Ngợi ca công đức kẻ người đang thù .
Vậy này tâm ý ta ơi ,
Hãy cùng ca ngợi cho vui khổ sầu .

77.

Sự tùy hỷ phát sinh như thế ,
Là suối nguồn an lạc thanh cao .
Được chư Phật cùng khen lao ,
Cách hay thu phục biết bao nhiêu người .

78.

Nếu người bảo “ Nó được khen ,
Nhưng tôi không muốn nó nên anh hào ” . ,
Vậy thì chớ trả thù lao ,
Rồi người sẽ chuốc xiết bao nỗi phiền .

79.

Người khoái chí chúc lành kẻ khác ,
Khi họ khen công đức của người .
Nhưng sao người lại không vui ,
Khi nghe khen ngợi kẻ người oán thù .

80.

Phát tâm vô thượng bồ đề ,
Là mong tất cả mọi người an vui .
Vậy nay chúng được thành thời ,
Sao người trở lại giận sôi trong lòng .

81.

Lúc đầu người phát tâm mong ước ,
Cho hữu tình được phước lớn lao .
Cớ sao nay lại khổ sầu ,
Thấy người hưởng chút tư hào lợi danh .

82.

Chúng sinh vốn cha mẹ mình ,
Đáng người cấp dưỡng tận tình lo toan .
Họ nay tự lực bình an ,
Đã không mừng lại đem tâm ghét hiềm .

83.

Không mong chúng được niềm vui nhỏ ,
Nói gì mong giấc ngộ toàn vui .
Tâm bồ đề ấy còn đâu ,
Nơi người ganh ghét kẻ giàu hơn ta .

84.

Quà kia được biểu kẻ thù ,
Hoặc đang còn ở trong kho nhà người .
Thì đâu có phải phần người ,
Không chi can hệ khiến người phải rầu .

85.

Sao tự phá phước cùng công đức ,
Còn khiến cho kẻ khác mất tin .
Gia tài công đức không gìn ,
Chính người đáng tự giận mình là hơn .

86.

Người không sợ những ác hành ,
Do mình đã tạo, nên thành kém may .
Thế mà còn nổi sân si ,
Vì ganh tị với phúc người hay sao .

87.

Giả như kẻ thù người bị hại ,
Có gì đâu trong ấy để vui .
Kẻ kia do đến vận xui ,
Không do người muốn mà người tổn suy .

88.

Dù người khổ như người mong muốn ,
Thì cũng không đáng để vui mừng .
Không gì là địa ngục nhân ,
Cho bằng cái sự ăn mừng khổ đau .

89.

Đấy là một cái lưới câu ,
Vô minh phiền não buông câu hại người .
Nếu ai mắc phải mối này ,
Đồng sôi địa ngục khó ngày thoát ra .

90.

Sự vinh quang cùng lời ca tụng ,
Không khiến cho kẻ nhận bình an .
Không đem trường thọ, kiện khang ,
Không làm hết bệnh đa mang chút nào .

91.

Nếu rõ biết thế nào thật lợi ,
Thì những lời khen ngợi ích chi .
Còn như muốn đỡ sầu bi ,
Chỉ cần uống rượu trau tria giải buồn .

92.

Nếu vì muốn được nổi danh ,
Mà tài sản, tính mạng mình mất luôn .
Thì khi chết được tiếng thơm ,
Còn ai ở đó mà buồn với vui .

93.

Khi sụp đổ lâu đài trên cát ,
Kẻ ngu cùng trẻ nít khóc than .
Cũng như khi mất tiếng tăm ,
Tâm ta điên đảo giống tuồng trẻ ngu .

94.

Âm thanh đã biết vô thường ,
Thì nghe khen ngợi cũng dường như không .
Nếu vì người ấy vui lòng ,
Trong khi khen ngợi, nên lòng người vui .

95-96.

Thế thì sao lại không vui ,
Nghe ai khen ngợi kẻ nguoi oán cừu .
Dù khen nguoi hoặc kẻ thù ,
Người khen vui về nguoi nào liên can .

97-98.

Khi tâm nghĩ “ Ta được ngợi khen ” ,
Thật không thích đáng để sinh vui mừng .
Ngợi khen làm tán loạn tâm ,
Phá nhiều thiện pháp, hết tâm chán lìa .

99.

Nếu hiện tại có người bôi bác ,
Muốn phá cho tan nát danh ta .
Chính là người đã cứu ta ,
Khỏi sa địa ngục đường tà đầy thối .

100.

Đã cầu giải thoát luân hồi ,
Thì không trói buộc bởi đời lợi danh .
Sao còn giận tức hữu tình ,
Những người cởi mở cho mình trói trăn .

101.

Khi ta đến một nơi nguy khốn ,
Mà bị người đóng cổng chặn ngăn .
Ấy là Phật tổ gia ân ,
Sao còn giận tức kẻ ngăn can mình .

102.

Nếu nguoi bảo kẻ thù tác hại ,
Trở ngại bao công đức của nguoi .
Hạnh tu nhân nhục cao vời ,
Sao không nhân đây tu ngay một lần .

103.

Nếu ta có lắm ưu phiền ,
Nên không chịu nổi kẻ hiềm khích ta .
Ấy mình tự chớng hạnh tu ,
Bao nhân phước đức nhần là tối cao .

104.

Không tổn hại, nhần nào sinh khởi ,
Nhần kẻ thù công đức phát sinh .
Vậy thù địch chính ân nhân ,
Cho ta tu phước đâu ngăn ngại gì .

105.

Khi cho mà gặp kẻ xin ,
Thì sao gọi đây chớng duyên cho mình .
Cũng vô lý như bảo rằng ,
Giới sư trở ngại cho mình xuất gia .

106.

Thế gian đầy dẫy người xin ,
Cho ta bố thí gieo duyên phước lành .
Nhưng thù nghịch lại hiếm khan ,
Ta không sinh sự, ai màng hại ta .

107.

Thù nghịch cũng như là báu vật ,
Ta chẳng tìm mà được đến tay .
Giúp ta giác ngộ là đây ,
Hãy nên ưa mến kẻ hay hại mình .

108.

Muốn tu nhần nhục cho thành ,
Kẻ thù hợp tác với mình mới xong .
Vậy bao phước đức thành công ,
Hãy nên phụng hiến kẻ từng hại ta .

109.

Nếu bảo “ Kẻ thù đâu muốn giúp ,
Cho ta thành quả phúc thanh cao ” .
Vậy thì thánh pháp cao siêu ,
Cũng đâu muốn giúp nương theo tu hành .

110.

Nếu bảo : “ Thù chỉ chuyên tác hại ,
Đâu muốn gì ích lợi cho tôi ” .
Hại kèm thiện ý cứu đời ,
Thì như y sĩ, đâu thời nhẫn kham .

111.

Nhờ một kẻ sân si tốt độ ,
Nhẫn nhục thành kiên cố nơi ta .
Kẻ thù nhân tốt cho ta ,
Nên cung dưỡng họ như là Pháp thân .

112.

Đức Mâu ni có dạy rằng ,
Chúng sinh với Phật cũng ngang phước điền .
Muốn thành lục độ vô biên ,
Hãy gieo giống phước lên trên ruộng này .

113.

Kẻ bao đối tượng ta nương ,
Để tu chúng đạo , chúng sinh Phật đồng. .
Chỉ tôn Phật chẳng chúng sinh ,
Là lời chẳng có ở trong kinh nào .

114.

Xét trên trí đức cao sâu ,
Dĩ nhiên Phật, chúng sinh nào giống nhau .
Chúng sinh giúp chúng đạo mầu ,
Nên đồng với Phật, ấy do quả lành .

115-116.

Cúng dường tất cả chúng sinh ,
Vói tâm từ mẫn, vô biên phước tôn .
Vì là nhân của quý tôn ,
Cũng như kính Phật Thế tôn vô lượng .

117.

Hằng sa công đức nan lương ,
Đồng quy nơi một kim thân Phật ngài .
Một công đức nhỏ trong đây ,
Đủ cho ba cõi quay về cúng dâng .

118.

Nhờ chúng sinh Phật thành chính đạo ,
Nên hữu tình có tạo phần công .
Vì hai đức ấy tương đương ,
Cho nên thực đáng cúng dường chúng sinh .

119.

Như lai đáng nói lời chân ,
Ban vui tất cả thiết thân hữu tình .
Cách nào báo Phật thâm ân ,
Cho bằng giúp chúng sinh hằng an vui .

120.

Phật từng xả thân vào hỏa ngục ,
Cứu chúng sinh lẫn lóc tam đồ .
Nhớ ân đức Phật sâu xa ,
Con nguyện tu hạnh lợi tha báo đền .

121.

Phật xưa không tiếc thân mình ,
Đem cho tất cả hữu tình an vui .
Ngu si kiêu mạn là tôi ,
Nêu không làm kẻ tôi đòi chúng sinh .

122.

Phật vui khi chúng sinh an ,
Chúng sinh tổn hại Phật tan nát lòng .
Hữu tình sướng, Phật an tâm ,
Làm cho chúng khổ tổn thương Phật ngài .

123.

Như thân thể quán trong lửa rực ,
Dù ai cho ngũ dục không màng .
Phật đà không thể hân hoan ,
Nếu ta tổn hại chúng sinh con Ngài .

124-125.

Khi xưa con hại hữu tình ,
Khiến đau lòng Phật, nay xin sám chừa .
Từ nay con nguyện dứt trừ ,
Dù ai chà đạp xin thề nhẫn kham .

126.

Phật với tâm đại bi vô ngại ,
Trong hữu tình thấy tánh Như lai .
Sao không kính trọng tánh này ,
Ở trong tất cả muôn loài chúng sinh .

127.

Hãy làm cho chúng sinh vui ,
Thì ta sẽ khiến Như lai vui lòng .
Lại còn lợi lạc bản thân ,
Bao nhiêu đau khổ xóa tan trên đời .

128.

Ví như có kẻ làm quan lớn ,
Hại dân lành, tán tận lương tâm .
Nhưng người dũng sĩ khôn ngoan ,
Dù dư sức cũng chẳng ham báo thù .

129.

Vì quan ấy chẳng đơn cô ,
Sau ông còn có ô dù lớn lao : .
Phật đà bi mẫn gồm thâu ,
Và bao ngục tốt, lẽ nào coi khinh .

130-131.

Hãy làm cho chúng sinh hoan hỉ ,
Như bề tôi phụng thị ác vương .
Ta không đọa bởi vua sân ,
Mà sa địa ngục nếu sân hữu tình .

132.

Và dù bạo chúa hân hoan ,
Cũng không thể biểu niết bàn cho ta .
Quả do đức tính nhân hòa ,
Ban vui cứu khổ mọi nhà chúng sinh .

133.

Kết quả làm hữu tình vui sướng ,
Là đời này được hưởng vinh quang .
Đời sau thoát khỏi khổ nạn ,
Hãy luôn ghi nhớ lời vàng chớ quên .

134.

Trong vòng sinh tử liên miên ,
Sống lâu vô bệnh dung nhan tuyệt trần .
Tiếng thơm nhờ đức vô sân ,
Và bao hạnh phúc sánh bằng Luân vương .

---o0o---

Chương 07 - Tinh Tấn

1.

Kế nhẫn nhục cần tu tinh tấn ,
Tâm bồ đề mới vững trú luôn .
Gió lay quả phúc tràn tuôn ,
Không siêng khó động mạch nguồn tâm linh .

2.

Siêng là hăng với việc lành ,
Không bao giờ tự bỏ thối lui .
Cũng không biếng nhác nằm dài ,
Hay là tham đắm việc đời lãng xãng .

3.

Do ham hưởng thú vui làm biếng ,
Ưu ngã nhiều thành tánh trong ta .
Luân hồi sinh tử khó ra ,
Vì không chán khổ, mê sa thói lười .

4.

Sao chưa biết được lẽ này: ,
Lưới mê đã vướng khó ngày thoát ra. .
Bào thai ngục ấy lại sa ,
Để thêm tái diễn bi ca khổ sầu .

5.

Không thấy sao bao người thân thích ,
Đã dần theo thần chết ra đi .
Vẫn tham say ngủ li bì ,
Như trâu bắt động trước người đồ phu .

6-7.

Niêm phong ngõ thoát không chừa, ,
Tử thần rình rập, đang chờ nạn nhân .
Đợi khi nước đã đến chân ,
Mới lo thì đã muộn màng ích chi .

8-9.

Bất kể việc ta còn dang dở ,
Thần chết liền chiếu cố thân ta .
Bà con tuyệt vọng lân la ,
Đau buồn sưng mặt lệ sa đầm đìa .

10.

Hãi hùng nghe tiếng âm ty ,
Cuống cuống phóng uế lấp che thân mình .
Ăn năn tội lỗi bình sinh ,
Nhưng đà quá muộn trước tình thế nay .

11.

Trước thần chết tâm này hoảng hốt ,
Như cá nằm trên thớt bất an .
Huống chi thống khổ muôn vàn ,
Ở trong địa ngục ác hành tạo nên .

12.

Như thịt da trẻ sơ sinh ,
Nước sôi chạm đến, cực hình nào hơn .
Sao ta có thể an nhiên ,
Khi mình đã tạo tội khiên quá nhiều .

13.

Tai họa đến cho người biếng nhác ,
Mong quả lành không quyết gắng công .
Khi thần chết đến bên hông ,
Miệng kêu khổ đến thiên thông hét gào .

14.

Thân người như chiếc xuồng nan ,
Đưa ta vượt biển muôn vàn hiểm nguy .
Khó tìm khi đã mất đi ,
Chớ ham ngủ kẻ ngu si biếng lười .

15.

Sao bỏ luống niềm vui chính pháp ,
Suối nguồn bao pháp lạc cao siêu .
Thú vui thấp kém đuổi theo ,
Chỉ đưa người đến đủ điều rồi ren .

16.

Hãy can đảm trừ hành trang: ,
Tập thiền tự chủ thân tâm cho thường; .
Quán ta bình đẳng tha nhân ,
Đổi trao địa vị bản thân với người .

17.

Đừng nên khiếp nhược thối lui ,
Nghĩ rằng ta chẳng có tài cán chi .
Làm sao giác ngộ được gì ,
Hãy nghe kinh giáo Như lai dạy rành .

18-19.

Chỉ cần có đức siêng năng ,
Dù cho ruồi muỗi (cũng) chứng thành ngôi cao .
Huống là nhân loại như ta ,
Nếu không xả giới quyết là chứng nên .

20.

Nếu người sợ bỏ tay chân ,
Như trong Giới luật khuyên nên gắng làm .
Thật là lo sợ viễn vong ,
Kẻ ngu chưa biết biện phân chính tà .

21.

Người đã trải qua vô số kiếp ,
Nào bị đâm bị đốt, xả cửa .
Mà ngu si vẫn như xưa ,
Bồ đề vô thượng vẫn chưa viên thành .

22-23.

Nay ta vì hạnh bồ đề ,
Như người chữa bệnh không nề đón đau .
Chịu đau nhỏ trừ hại to ,
Khổ này có hạn, không lo kéo dài .

24.

Phương pháp này Y vương chẳng dụng ,
Chữa lành vô số chúng nan y .
Dược phương ngài rất tinh vi ,
Không gây đau đón chút gì chúng sinh .

25.

Dạy tu bố thí trước tiên ,
Dem cho vật thực Phật khuyên nên hành .
Đã quen thí vật linh tinh ,
Dần cho cả máu thịt trên thân mình .

26.

Khi đối tự thân mình đã rõ ,
Không khác gì cọng cỏ lá rau .
Thì không khó nhọc chi đâu ,
Xả thân bố thí mình đầu chân tay .

27.

Ác hành khi đã cạn vơi ,
Thì không còn khổ, trọn đời an nhiên .
Dứt tà phân biệt, hết phiền ,
Thân tâm thanh tịnh tội khiên sạch lầu .

28.

Phước đức trang nghiêm thân tươi mát ,
Tuệ sáng ngời Bồ tát tâm an .
Vì đời nguyện trú tử sanh ,
Đâu còn chán ghét thế gian não phiền .

29.

Bồ đề năng lực vô biên ,
Tiêu trừ ác nghiệp tiền khiên bao đời .
Lại tăng phước tận trùng khơi ,
So Thanh văn chúng chẳng ai sánh bì .

30.

Hãy ngự trên bồ đề tuấn mã ,
Làm tiêu tan tất cả chán chường .
Chớ lười hãy vững dây cương ,
Từ an vui đến vô vàn an vui .

31.

Dục , tín , hỉ , xả không lời ,
Khiến ta lợi lạc cho người thế gian .
Dục là mong thoát tai nạn ,
Việc làm thiếu dục không xong được nào .

32.

Lực tinh tấn muốn tăng thêm mãi ,
Phải cố trừ giải đãi uơ hèn .
Mong cầu, hỉ, xả, tự tin ,
Tiến lên tự chủ cần chuyên thiện hành .

33.

Nguyện trừ vô số tội khiên ,
Vì thân ta, lẫn vô biên hữu tình .
Dứt điều ác tận ngọn ngành ,
Phải bao đời kiếp tu hành mới xong .

34.

Nhưng nếu ta chưa từng phát khởi ,
Một niệm trừ tội lỗi mầm tà .
Khổ nạn chắc sẽ đọa sa ,
Làm sao không khiến tim ta hãi hùng .

35.

Vô biên công đức nguyên tu ,
Dem bao lợi ích cho ta lẫn người .
Chỉ duy một đức trong đây ,
Cũng cần vô số kiếp dày công tu .

36.

Thế mà nay ta chưa có được ,
Chút phần nào công đức phải tu .
Một đời vô nghĩa luống qua ,
Lạ thay chẳng tiếc thân kia khó còn .

37.

Ta chưa vì Phật hiến dâng ,
Chưa bày yên tiệc mời từng chúng sinh .
Chưa theo giáo lý thực hành ,
Chưa tặng thỏa mãn hữu tình khát khao .

38.

Với người sợ, chưa bao che nỗi ,
Chưa mang vui sướng tới kẻ sầu .
Riêng mình chắc phải khổ đau ,
Nhập thai , già chết , sầu ưu não nề .

39.

Bao nhiêu thống khổ ê chề ,
Đều do tôi đã chưa hề ham tu .
Thuốc hay sao lại chối từ ,
Khi đã biết rõ ngục tù đờn dau .

40.

Phật đã dạy mong cầu là gốc ,
Làm phát sinh bao đức tốt lành .
Muốn cầu diệu pháp quang minh ,
Tư duy khổ quả nghiệp nhân cho tường .

41.

Bao nhiêu khiếp sợ, đau thương ,
Xa lìa ân ái, ghét thường kẻ bên .
Cầu không toại ở không yên ,
Đều do ta đã gây nhân bao đời .

42.

Đến đâu cũng được thanh thoi ,
Là do phúc trước chiêu vời quả son .
Việc lành ta đã vuông tròn ,
Mong người thoát khổ nỗi lòng ước ao .

43.

Kẻ ác nhân mong cầu hạnh phúc ,
Vẫn gặp đầy nhung nhúc khổ đau .
Vì chung khổ báo thường theo ,
Chân trời góc biển không đâu thoát nạn .

44a.

Tu nhân tích chứa phúc lành ,
Hóa sinh vào đóa bạch liên thơm lừng .
Trong hoa mát mẻ thên thang ,
Diệu âm pháp hỷ chứa chan thân mình .

44b.

Thân tâm tràn ngập quang minh ,
Phật quang chiếu xúc hoa liên mở ra . .
Hân hoan kính lễ Di Đà ,
Tôi thành Con Phật trước tòa Như Lai .

45.

Tạo nghiệp ác ghê thay thống khổ ,
Bị đọa vào những chỗ rên la .
Nước đồng sôi rưới tuột da ,
Giữa nền sắt nóng ngã ra nát nhừ .

46.

Vậy nên ta phải chuyên tu ,
Mong cầu thiện pháp siêng lo việc lành .
Hãy đọc kinh Kim cang tràng ,
Dạy tu tự tín, thực hành điều hay .

47.

Mỗi khi muốn bắt tay vào việc ,
Khả năng mình hãy xét trước tiên .
Không kham nên bỏ ngay liền ,
Làm thì cho đến vẹn tuyền mới thôi .

48.

Bởi vì nếu cứ thối lui ,
Thói quen ảnh hưởng nhiều đời vị lai .
Khổ đau cứ thế nối dài ,
Việc lành dang dở quả thời dở dang .

49.

Với thiện hành hãy nên tự tín ,
Nghĩ mình ta nhất định đảm đương .
Khả năng đoạn hoặc chứng chân ,
Trong ta có sẵn, chớ thường tự khinh .

50.

Người đời khó đạt lợi mình ,
Xiết bao phiền não xích xiềng buộc thân .
Huống là lợi kỷ lợi nhân ,
Nhu ta đã được phúc phần xuất gia .

51.

Thế nhân vẫn cần cù việc vất ,
Sao ta đành ngoảnh mặt an thân .
Cho rằng việc chẳng tương ưng ,
Siêng năng thiện sự nhớ đừng kiêu căng .

52.

Với con rắn độc chết nhăn ,
Quạ kia lằm liệt uy phong đại bàng .
Đức tin yếu kém nơi lòng ,
Thì suy sụp bởi sai lầm nhỏ nhoi .

53.

Kẻ yếu kém bỏ rơi nỗ lực ,
Khó giải trừ phước đức hiếm khan .
Với người cố gắng tinh chuyên ,
Dù bao trở ngại không phiền não chi .

54.

Đức tin tôi sẽ kiên trì ,
Vượt qua đọa lạc tiêu trừ ác duyên .
Lỗi lầm nếu thắng lướt mình ,
Làm sao ra khỏi tử sinh luân hồi .

55.

Phải chiến thắng não phiền tội ác ,
Đừng để cho tội ác thắng ta .
Như lai pháp tử giống nhà ,
Kiên trì tự tín mới ra con nòi .

56.

Những người ngã mạn hợm mình ,
Là không có đủ tự tin nơi lòng .
Tự tin nên khỏi long đong ,
Như người ngã mạn khó hòng an tâm .

57.

Trong ngã mạn ngoài kiêu căng ,
Sẽ sa đường ác gian nan lâu dài .
Mất toi phúc lạc kiếp người ,
Làm thân nô bộc trọn đời hẩm hiu .

58.

Ngũ si xấu xí hao gầy ,
Đền đầu cũng bị mọi người rẻ khinh . .
Kẻ tu khổ hạnh hợm mình ,
Không vào trong số tự tin thiện hành .

59.

Ai muốn thắng quân thù ngã mạn ,
Mà kiên trì tự tín trong tâm .
Chính là chiến thắng vẻ vang ,
Chóng thành nguyện ước thế gian mong chờ .

60.

Giữa rừng phiền não bao vây ,
Trăm ngàn nhẫn chịu không hề nóng nôn .
Như sư tử giữa bầy chồn ,
Quyết không để giặc não phiền hại ta .

61.

Kẻ lâm nạn giữ gìn đôi mắt ,
Giữa chợ đời dễ gặp khốn nguy .
Nếu ta mất tuệ bảo trì ,
Ma quân phiền não chẳng hề đáng lo .

62.

Thà bị thiêu đốt, chặt đầu ,
Còn hơn khuất phục giặc ngu não phiền .
Ở nơi đâu, mọi thời gian ,
Thề không làm việc bất ưng vô nghi .

63.

Như con trẻ trò chơi theo đuổi ,
Tôi cũng thề săn đuổi thiện hành .
Đam mê thích thú hết mình ,
Không bao giờ chán, nhiệt tình hăng say .

64.

Thế nhân nỗ lực cầu vui ,
Mà không chắc được niềm vui mong cầu .
Lợi tha mang lại an vui ,
Nếu không làm chẳng có vui được nào .

65.

Người đời không chán ham năm dục ,
Mãi ham mê liếm mật đầu gươm .
Dẫn sanh an lạc niết bàn ,
Thiện hành công đức đáng ham gấp mười .

66.

Để viên thành phước cao thâm ,
Hãy siêng hành thiện với niềm hân hoan .
Như voi lao xuống đầm sen ,
Giữa trưa nóng bức ngâm mình khoái thay .

67.

Khi thân tâm đã mệt nhoài ,
Thì nên dưỡng sức, tạm thời xả buông .
Việc gì khi đã làm xong ,
Cũng nên xả để tính sang việc ngoài .

68.

Như chiến sĩ sa trường lão luyện ,
Phản công ngay đường kiếm kẻ thù .
Trước gươm nhọn của si ngu ,
Khéo nên kèm chế giặc thù vô minh .

69.

Khi đánh nhau lỡ làm rơi kiếm ,
Vội vàng ta sẽ lượm nhặt lên .
Mất đi chính niệm hiện tiền ,
Sợ sa hỏa ngục nên liền chính tri .

70.

Độc khi đã thấm vào thân ,
Do tuần hoàn máu, sát nhanh thân này .
Độc phiền não cũng như đây ,
Làm cho tội ác lấp đầy bản tâm .

71-72.

Hãy gìn giữ bản tâm chuyên chú ,
Như bưng dầu bị cô kê gươm .
Hoặc như rắn độc bên lưng .
Xua tan biếng nhác bốc đồng nổi lên .

73-74.

Mỗi khi lỡ phạm lỗi lầm ,
Hãy nên tự trách, thề không bao giờ .
Mọi thời chính niệm siêng tu ,
Mong thành đạo nghiệp, minh sư phải tầm .

75-76.

Muốn năng lực để làm thiện sự ,
Không buông lung lời dạy nhớ ghi .
Như bông theo gió nhẹ bay ,
Tâm vui mọi việc khéo hay viên thành .

---o0o---

Chương 08 - Thiền Định

1.

Sau khi tinh tấn khởi công, ,
Kế là thiền định dốc lòng chuyên tu .
Tâm mà tán loạn lo âu ,
Dễ sa nanh vút não sâu vô minh .

2.

Tâm tán loạn do gần thân tộc ,
Cùng đắm mê thế tục phồn vinh .
Nên cần xa lánh tài danh ,
Ở nơi vắng vẻ quyết tình viễn ly .

3.

Tu là danh viễn lợi ly ,
Bà con xem tợ áng mây ngang trời .
Thực hành thiền quán không lời ,
Tuân theo kinh giáo như lời dạy răn .

4.

Tuệ luôn phải theo liền tịnh chỉ ,
Mới dẹp tan não loạn mê si .
Trước tiên tịnh chỉ tu trì ,
Do lìa tham dục, định thì dễ an .

5.

Bản thân vốn đã vô thường ,
Mẹ cha dường thể lá vàng thu rơi .
Tái sinh đến cả ngàn đời ,
Cũng không gặp lại những người yêu thương .

6.

Chưa gặp họ, đương nhiên sầu khổ ,
Do não phiền nên khó định tâm .
Gặp rồi cũng phải ly tan ,
Rốt cùng đau khổ lai hoàn khổ đau .

7.

Hữu tình thực chất gì đâu ,
Mến yêu ngang trái thêm rầu lòng ta .
Đã mong giải thoát ta bà ,
Sao không dứt khoát lìa xa thân bằng .

8.

Đời vô nghĩa theo thương với nhớ ,
Những bà con như lá thu bay .
Vô thường quyền thuộc nào hay ,
Phá tan cơ hội chứng ngay chân thường .

9.

Hành vi như vậy ngu phàm ,
Khiến ta chắc đọa vào trong tam đồ .
Đã ly gia, hướng đường tu ,
Sao còn thân cận phàm phu mê lầm .

10.

Vừa phút trước bạn thân bè thiết ,
Đã giây sau hóa địch hóa cừu .
Vui chơi cũng chuốc oán thù ,
Không sao khiến kẻ phàm phu vừa lòng .

11.

Nếu mình thành thực khuyên can ,
Chẳng nghe thì chó, nổi sân, xúi càn. .
Mình không theo, họ nổi sân ,
Sa vào ác đạo biết chừng nào ra .

12.

Đối với kẻ hơn ta ganh ghét ,
Vớ đồng hàng, không ngót tranh đua .
Kiêu căng với kẻ kém thua ,
Trái tai nổi giận phàm phu khó gằn .

13.

Bạn bầu với kẻ ngu phàm ,
Lại thêm cái lỗi luận đàm linh tinh .
Chê người khác, tự khen mình ,
Cùng bao nhiêu thói chẳng hiền thiện chi .

14.

Người chẳng lợi ích gì ta cả ,
Ta cũng không có lợi cho người .
Thân gần chỉ hại mà thôi ,
Vậy nên xa lánh những người phàm ngu .

15.

Gặp thì vui vẻ đón chào ,
Không thân mật quá, xã giao vừa chừng .
Hãy theo cách của chính nhân ,
Lạnh lùng như nước trăng rằm đêm thu .

16.

Như ong hút mật hoa nào khác ,
Khi ra ngoài vì pháp hóa duyên .
Xong xuôi việc hãy tịch nhiên ,
Như vùng trăng mới ghé hiên nhà người .

17.

Kẻ nào ôm thói ta đây ,
Nhiều tiền lắm của mọi người nể nang .
Thì khi chết đến kinh hoàng ,
Sợ sa ác đạo, khó toàn an vui .

18.

Vậy này ngu ý ta ơi ,
Sao còn tham luyện cuộc đời lợi danh .
Ham danh vướng lụy trần gian ,
Chước thêm thống khổ muôn vàn mai sau .

19.

Bạc trí chẳng màng đâu danh lợi ,
Rõ ham danh rước lấy đắng cay .
Kiếp sau nẻo ác đọa đày ,
Lợi danh bản chất mây bay cuối trời .

20.

Dù cho bạc chảy tiền rơi ,
Tiếng tăm lừng lẫy dưới trời trần gian .
Những danh cùng lợi đa đoan ,
Chẳng làm toại ý ta càng khổ tâm .

21.

Lời ca tụng đáng ham chi lắm ,
Khi có người hủy báng coi khinh .
Chê bai đâu đáng bực mình ,
Vì tôi cũng có người khen ấy mà .

22.

Chúng sinh trăm tính trăm nhà ,
Ngay chư Phật cũng khó mà làm vui .
Huống chi hèn mọn như tôi ,
Vậy nên xả mối lo người chê khen .

23.

Bần cùng bị miệt khinh hết chỗ ,
Giàu chước thêm tật đố ghét ganh .
Thói kia đâu phải lương bằng ,
Bạn bầu với chúng bình an nỗi gì .

24.

Phật từng dạy kẻ ngu si ,
Nếu không được lợi sàu bi nát lòng .
Vậy nên chớ bạn bầu cùng ,
Chỉ thêm bất ổn nhọc công sức mình .

25.

Làm bạn với cây rừng, chim chóc ,
Chẳng làm ta long óc inh tai .
Tâm luôn an lạc hòa hài ,
Đến bao giờ được ở nơi núi rừng .

26.

Bao giờ được ở động hang ,
Gốc cây tĩnh mạch, chùa hoang vắng người .
Nguyện nay cắt đứt duyên đời ,
Không còn tham luyến trần ai thân bằng .

27.

Bao giờ mới được dòi thân ,
Đến nơi khoáng đạt thiên nhiên u nhàn .
Không tham chỗ tạm dừng chân ,
Tự do mặc ý dưỡng thần khoái sao .

28.

Bao giờ được chẳng lo cùng sợ ,
Ở rừng sâu chỉ có trời trăng .
Vật hèn trộm chẳng ghé trông ,
Độc cư thậm chí chẳng màng che thân .

29.

Bao giờ đến được thi lâm ,
Nhìn xương thây chết sinh tâm chán lìa .
Thân ta và bộ xương kia ,
Đồng là những thứ đi về hư vô .

30.

Thân này sẽ rời ra vữa nát ,
Mùi hôi xông thú giật mình kinh .
Sói chồn cũng chẳng thềm tranh ,
Đấy là chung cục biến thiên thân này .

31.

Sống thì xương thịt liền ngay ,
Chết bèn phân tán chỗ này chỗ kia .
Tám thân này đã chia lìa ,
Huống chi thân tộc bạn bè gần xa .

32.

Khi sinh cũng chỉ mình ta ,
Chết đi cũng một thân ta độc hành .
Ai san sẻ được với mình ,
Mà đeo quyền thuộc linh tinh ích gì .

33.

Như lữ khách đường dài không đấm ,
Chỗ dừng chân nghỉ tạm qua đêm .
Ai người muốn dứt tử sinh ,
Chẳng nên ái luyến gia đình bà con .

34.

Chờ khi quyền thuộc lương bằng ,
Theo sau khóc lóc còn mong nổi gì .
Thân này đã hóa tử thi ,
Mới vào núi ở thì e muộn màng .

35.

Một mình độc trú sơn lâm ,
Lánh xa kẻ oán người thân chẳng kẻ .
Tự xem đã chết thân này ,
Thì khi chết thật còn ai khóc mình .

36.

Trong rừng vắng, bốn bề tĩnh mịch ,
Kẻ hại cùng thương tiếc đều không .
Dễ dàng an trú định tâm ,
An nhiên trút bỏ tâm thân bọt bèo .

37.

Ai người khổ hạnh học theo ,
Độc cư rừng núi ít điều phiền lo . ,
Thiên nhiên cảnh đẹp xinh sao .
Lắng yên tư tưởng lao xao rộn ràng .

38.

Niệm thể tục đã ngưng bỏ hết ,
Thì ta nên chuyên nhất tâm mình .
Đi vào tịnh chỉ tinh minh ,
Phá trừ mê muội dứt phiền não kia .

39.

Đời này cùng kiếp tương lai ,
Dục tham mang đến họa tai khôn lường .
Một đời bắt trói sát sanh ,
Kiếp sau địa ngục súc sinh sa vào .

40.

Trước mặt những ông tơ bà mối ,
Sao không hề sợ tội đa mang .
Khẩn cầu cho được một nàng ,
Mặc bao dị nghị tiếng tăm không cần .

41.

Dù nguy hiểm, cứ lần khăn ,
Gia tài khánh kiệt bất cần kệ thầy ,
Miễn là gái đẹp vào tay ,
Tiêu diêu khoái lạc sánh tày tiên ông .

42.

Trừ bộ xương, có gì nơi ấy ,
Chỉ vì đam mê gái đâm ngu .
Không còn tự chủ bản thân ,
Niết bàn thanh tịnh chẳng gần lánh xa .

43a.

Lúc đầu phải gan dạ lắm ,
Mới thò đầu để ngắm nhìn ta .
Vén khăn che mặt nàng ra ,
Thì nàng cúi mặt thẹn thua ngó lơ .

43b.

Trước khi thân thể ra ma ,
Mặt nàng vẫn cứ phát phơ sau màn ,
Dù ai nhìn ngắm hay không ,
Cũng như lúc chết lựa hồng đắp lên .

44.

Dung nhan ấy người từng mê đắm ,
Giữa rừng cây lặng ngắm mây trôi .
Quạ tha khăn phủ mặt rồi ,
Sao người thấy mặt rụng rời tránh xa .

45.

Xưa ai lên ngó mặt kia ,
Tận tình bảo vệ cũng vì ghen tuông .
Sao nay trước lũ quạ chồn ,
Người không tranh thủ giữ luôn cho mình .

46.

Đã trông thấy thịt sinh vữa nát ,
Chim thú đang giành giật nhau ăn .
Sao còn khó nhọc điếm trang ,
Vật kia vốn dĩ thức ăn quạ chồn .

47.

Bộ xương trắng gây kinh hồn ,
Khi nằm bất động không còn máu me .
Vậy sao người chẳng góm ghê ,
Nữ nhân linh hoạt như thầy đứng ngồi .

48.

Người tham thân ấy hồi mặc áo ,
Sao nay không còn áo không ham .
Nếu thầy chết đã không màng ,
Thì sao thầy sống yêu thương hết mình .

49.

Phân và nước bọt phát sinh ,
Từ nơi những thức uống ăn ngon lành .
Tại sao có thứ rẻ khinh ,
Thứ thì quý chuộng chẳng bình đẳng chi .

50.

Gối bông tơ sạch và êm ái ,
Không đủ làm khoái kẻ đa dâm .
Ưu mùi hương của nữ nhân ,
Hóa ra hôn ám hồn thần đảo điên .

51.

Kẻ ham dâm dục bảo rằng ,
Gối tuy mềm mại chẳng thành uyên ương .
Lại còn vì gối nổi sần ,
Vật mình vứt gối chẳng cần nữa chi .

52.

Nếu người bảo của dơ không muốn ,
Vậy có sao ham muốn bộ xương .
Đang còn dính với thịt gân ,
Nơi người phụ nữ người tâng áp yêu .

53.

Ngày nào cũng trải bấy nhiêu ,
Những kinh nghiệm của khá nhiều ướ dơ .
Nơi thân thể của chính ta ,
Sao còn tham hưởng túi da của người .

54.

Nếu người bảo chỉ ưa ve vuốt ,
Thịt da mềm nã nuốt nữ nhân .
Vậy sao không khoái tẩm thân ,
Khi thành bất động thức thân lia xa .

55.

Vậy nên tâm thức nàng ta ,
Mới là đối tượng để mà đắm mê .
Nhưng tâm không thể vượt ve ,
Ôm chi một khối chẳng hề tương can .

56.

Cũng không lạ khi người chẳng rõ ,
Thân mọi người cái ố ứ dơ .
Không hay dơ ứ thân ta ,
Mới là kỳ lạ mù lòa lắm thay .

57.

Này tâm tham những thói thân ,
Sao không tham đóa liên đài tinh khô? .
Vùng triều dương chiếu hoa khai ,
Lại đi tham một túi đầy nhiễm ô .

58-59.

Người không muốn sờ vào đất ứ ,
Sao mong sờ thân thể nhuốc nhơ .
Sinh từ tinh huyết thói tha ,
Chỗ mà thân ấy xuất ra cũng hèn .

60-61.

Con đòi bọ giữa đống phân ,
Khiến người ghê tởm sao ham thân người .
Một nơi bất tịnh đầy đầy ,
Do tham thân của mình người đều ưa .

62.

Những thực phẩm rau dưa khoái khẩu ,
Cơ thể này thấm thấu bài ra .
Làm cho đại địa thói tha ,
Rõ ràng thân ấy bản dơ quá nhiều .

63-64.

Thân bất tịnh là điều rõ rệt ,
Còn nghi nên quan sát thân ma .
Hoặc xem thân bị xẻ cưa ,
Để trừ tham đắm thân ta thân người .

65.

Mùi hương thoảng đến mũi người ,
Là hương của nước hoa người kia mang .
Chứ đâu có phải thể thân ,
Mà người tham đắm cho rằng nó thơm .

66.

Nếu cái thân vốn thường hôi hám ,
Tốt hơn là đừng bám theo thân .
Sao còn bôi trát hoa hương ,
Dối mình gạt chúng thế gian lắm điều .

67.

Nếu thơm là của nước hoa ,
Thì thân thể ấy toát ra mùi gì .
Mùi hương khác với thân kia ,
Sao ham thân thể chỉ vì thơm tho .

68.

Cũng thân ấy không do trang sức ,
Tóc móng dài chẳng cắt, miệng hôi .
Sẽ làm khiếp đảm bao người ,
Có gì đáng để tâm người tham nào .

69.

Dục tình gươm giáo hại tai ,
Không cho cùn nhụt, lại mài bén thêm .
Cái phùng mê muội đảo điên ,
Đầy trong thiên hạ đáng phiền lắm thay .

70.

Chỉ một nắm xương ngoài nghĩa địa ,
Đủ khiến người thối tha vô thường .
Sao người có thể hân hoan ,
Thấy xương di động lan tràn thành đô .

71.

Cái thân phụ nữ uế dơ ,
Làm cho tan nát cơ đồ nam nhi .
Chạy theo cát bụi đời ni ,
Kiếp sau còn đọa âm ty héo mòn .

72.

Tuổi ấu thơ chưa kham kiếm bạc ,
Lớn tiền đầu rước được cô nàng . ,
Đến khi cơ nghiệp vững vàng .
Cái già ập đến còn toan nổi gì .

73.

Kẻ nghèo lao động mệt đừ ,
Đề mong có được đồng dư hưởng nhàn .
Khổ thay tinh lực tiêu tan ,
Đêm về như tử thi lăn ngủ dài .

74.

Lại có kẻ trang đài lữ thứ ,
Vì mưu sinh chồng vợ rẽ chia .
Trải bao cay đắng ê chề ,
Mấy năm hò dề đi về gặp nhau .

75.

Có người ham lợi bán thân ,
Tha phương cầu thực gió trăng mấy mùa .
Tiền chưa có được đồng dư ,
Thân kia gió nghiệp đẩy đưa sa đà .

76.

Lại có kẻ đi ra làm mướn ,
Thân tôi đòi chẳng được tự do .
Cửa nhà sa sút đơn cô ,
Vợ lâm bồn giữa mả mồ đồng hoang .

77.

Phàm phu tham dục trói trăn ,
Tự lừa dối bảo nuôi thân kiếm tiền ,
Làm bao nghề nghiệp đảo điên ,
Hoặc đăng cửa lính sa trường bỏ thầy .

78.

Vì tham dục có người tự sát ,
Bị giáo dài xuyên suốt ruột gan .
Hoặc là đoản kiếm sát thương ,
Hoặc cơn hỏa hoạn thiêu thân cháy nhà .

79.

Tham tiền trải lấm khổ đau ,
Làm ra cát giữ âu sâu tài hao .
Vì tiền tâm lực tiêu ma ,
Biết bao giờ mới thoát ra khổ này .

80.

Tham dục khổ não nhiều, vui ít ,
Chẳng khác nào con vật kéo xe .
Ruột sa nước mắt đầm đìa ,
Chỉ mong ngậm cỏ đỡ khi đói lòng .

81.

Lợi nhỏ này súc sanh dễ được ,
Chứ con người chật vật hết hơi .
Bôn ba góc biển chân trời ,
Tiếc thay hủy hoại thân người hiếm khan .

82.

Sắc tài rồi cũng tiêu tan ,
Đam mê khiến đọa muôn vàn khổ đau .
Vui giây lát khổ dài lâu ,
Súc sinh quý đỏi về sau đọa đày .

83.

Kham nhẫn một phần ngàn khổ ấy ,
Đề tu hành cũng thấy vinh quang .
Dục tham luống chịu nhọc nhằn ,
Qua vô lượng kiếp chẳng mang lại gì .

84.

Lấy đau khổ để mà suy ,
Mới hay tham dục lắm bề tai ương .
Địch thù binh lửa không bằng ,
Hố sâu độc dược chẳng nhằm nhò chi .

85.

Vậy nên hãy chán chê thanh sắc ,
Vui núi rừng tranh chấp lánh xa .
Thân tâm chắm dứt bốn ba ,
Thì còn đâu nữa bi ca khổ sầu .

86.

Dưới trăng vàng vạc đêm thâu ,
Hương rừng phảng phất gió đầu thu êm .
Vui thay ẩn sĩ tâm thiền ,
Từ bi lan khắp hữu tình khổ đau .

87.

Dưới gốc cây hoặc ngôi nhà trống ,
Hoặc ở nơi hang động cô liêu .
Tung tăng mặc ý tiêu diêu ,
Chẳng còn sở hữu nên nhiều tự do .

88.

Lìa tham ái chẳng âu lo ,
Còn đâu vương bận trâu bò ngựa xe .
Vương hầu khanh tướng thua xa ,
Thú vui ăn sĩ rừng già đạm thanh .

89.

Sau thiền quán hại tai năm dục ,
Và quán về công đức yêm ly .
Đến phần tu quán bồ đề ,
Dứt tâm phân biệt người - ta rạch rời .

90.

Trước tiên nên quán ta, người ,
Giống nhau ở chỗ tìm vui tránh phiền .
Nên cần thương cả chúng sinh ,
Cũng như thương bản thân mình thế thôi .

91.

Thân thể dù chân tay đủ thứ ,
Giữ chân tay đồng nghĩa lo thân .
Khổ vui khác mỗi cá nhân ,
Tìm vui tránh khổ vẫn hằng giống nhau .

92.

Khổ mà ta chịu nơi thân ,
Không gây tổn hại đến thân của người .
Nhưng vì xem khổ là tôi ,
Khó kham bởi ngã chấp nơi tâm mình .

93.

Khổ người chẳng liên can bản ngã ,
Nhưng lắng nghe tận đáy tim ta .
Thì ta sẽ thấy xót xa ,
Như mình đau khổ khó mà nhẫn kham .

94.

Khổ đau người, hãy xua tan ,
Và đem an lạc muôn vàn chúng sinh .
Ai ai cũng vốn như mình ,
Ưu vui ghét khổ hữu tình thói chung .

95-96.

Ta lẫn người đều mong vui sướng ,
Sướng vui sao muốn hưởng riêng mình .
Có ai muốn khổ vào thân ,
Sao ta chỉ tự che thân thoát nạn .

97.

Nếu người bảo : “ Chẳng tương quan ,
Khổ nơi người khác không quàng đến tôi ” .
Vậy thì nỗi khổ tương lai ,
Can chi hiện tại mà người phải phòng .

98.

Nếu vì “ Khi chết mang thân khác ,
Thân tái sinh cũng khác thân này .
Sẵn sàng chấp nhận tương lai” ,
Ấy là tà kiến hại tai khôn lường .

99.

Bảo “ Ai khổ tự lo thân ,
Tôi không phải nó đâu cần chờ che ” .
Vậy thì chân chẳng phải tay ,
Đáng ra tay chớ chờ che chân mình .

100.

Nếu người bảo “ Quả tình phi lý ,
Chỉ do tôi nắm lấy bản thân ” .
Vậy đừng chấp tự tha thân ,
Đây là tà kiến phải cần bỏ đi .

101.

Chỉ do tương tục thời gian ,
Và năm uẩn kết hợp thành cái thân .
Thật không có tự tha nhân ,
Thì ai trừ diệt khổ nài cho ai .

102.

“ Nếu kỳ thực không người chịu khổ ,
Thì ta người nào có khác nhau ” .
Nhưng đã thấy có khổ đau ,
Quyết trừ diệt chớ mè nheo ta người .

103.

Đừng nói “ Chẳng cần chi diệt khổ ,
Cho mọi người vì có thực đau ” .
Vậy thì khi bạn khổ đau ,
Cũng nên thâm kế như bao hữu tình .

104.

“ Vì sao nỗ lực phát sinh ,
Cái tâm bi mẫn khiến mình khổ thêm ” .
Thực khi thương khổ chúng sinh ,
Thì không còn có sầu riêng chút nào .

105.

Kẻ có lòng vị tha quảng đại ,
Thì sẽ vì tự lợi lợi tha .
Rước phiền đến bản thân ta ,
Để trừ thống khổ hằng sa hữu tình .

106.

Trong Tam ma địa vương kinh ,
Nói về Bồ tát hi sinh cứu người .
Biết vua mưu hại cho ngài ,
Vẫn cam chịu để vạ người sống an .

107.

Quán bình đẳng, ai chuyên pháp đó ,
Sẽ ham trừ thống khổ thế gian .
Như thiên nga xuống đầm sen ,
A tì địa ngục hân hoan bước vào .

108.

Hiền nhân vui sướng rạt rào ,
Khi sinh chúng hết khổ đau, thoát nàn. .
Niềm vui như thể đại dương ,
Không còn đâu những tính toán riêng mình .

109.

Hãy mưu lợi ích tha nhân ,
Mà không tự đắc kiêu căng chút nào .
Không chờ quả tốt mai sau ,
Vui làm thiện nghiệp chẳng cầu lợi danh .

110.

Như ta tự giữ mình tránh khổ ,
Dù chỉ là đau khổ linh tinh .
Ta nên che chở hữu tình ,
Yêu người như thể yêu mình không hai .

111-112.

Giọt tinh huyết chẳng phải ta .
Nhưng ta quen thói chấp “ Ta, thân này ” .
Thân ta hoán vị thân người ,
Cũng thành không khó nếu đời thói quen .

113.

Tự thương thân gặp nhiều tai họa ,
Thương thân người phúc hóa hăng sa .
Hãy nên tu tập vị tha ,
Diệt trừ ngã chấp mới là an vui .

114.

Tay chân đồng một thân thôi ,
Một phần đau đớn cả người bất an .
Cuộc đời như một thể thân ,
Hữu tình cũng tợ tay chân ấy mà .

115.

Thân này vốn không ta, vô ngã ,
Ta lại quen nhìn nó của ta .
Sao không xem kẻ khác kia ,
Cũng dường như thể đấy là thân tôi .

116.

Hãy lo lợi ích muôn người ,
Nhu lo chính bản thân tôi sống còn .
Ai cần đền đáp, kiêu căng ,
Khi nuôi dưỡng chính thể thân của mình .

117.

Một lời nặng khiến mình khó nhẫn ,
Những đớn đau cần thận tránh xa .
Nhu ta thương bản thân ta ,
Hãy đem tâm ấy trải ra muôn người .

118.

Đại bi cứu hộ muôn loài ,
Quan âm bồ tát thương hoài chúng sinh .
Gia trì thánh hiệu thiêng linh ,
Trừ bao khiếp sợ hữu tình trầm luân .

119.

Dù thấy khó xin đừng thôi chí ,
Mọi việc đều hóa dễ do quen .
Có người ta sợ nghe tên ,
Nhưng khi kẻ cận trở nên bạn hiền .

120.

Kẻ nào muốn tự cứu mình ,
Và bao kẻ khác khỏi vònh khổ đau .
Tập quen tha, tự đôi trao ,
Ấy là bí quyết đi vào Vô sanh .

121.

Chỉ vì tham đắm tự thân ,
Mà sinh ra đủ muôn ngàn sợ run .
Nguồn lo ấy chính bản thân ,
Đáng nên giận nó cừu nhân đâu bằng .

122.

Vì bản ngã trăm mưu ngàn kế ,
Trị đời gầy lả kẻ sát sinh .
Thú chim không chốn ẩn mình ,
Lại thêm trộm cướp nấp rình đường quan .

123.

Kẻ vì lợi lộc danh xưng ,
Hại cha giết mẹ lương tâm không còn .
Trộm Tam bảo vật bán luôn ,
Gieo nhân địa ngục muôn vònh khổ đau .

124.

Kẻ thông minh ai nào thiển cận ,
Bảo hộ và cung dưỡng tấm thân .
Chỉ nên xem nó cừu nhân ,
Để đưa ta đến mười tầng âm ty .

125.

Nếu cho hết tôi còn gì ,
Đây là cửa quý lối suy nghĩ này .
Đường đi lên cõi lành thay ,
Là tâm nghĩ tưởng của này để cho .

126.

Ai vì bản thân ta hại chúng ,
Sẽ sa vào rẻ rúng khổ đau .
Vì người chuốc lấy thương đau ,
Thì bao nhiêu việc cũng mau viên thành .

127.

Muốn mình ở tuốt trên cao ,
Sẽ rơi vào chốn vực sâu thấp hèn .
Hạ mình nâng kẻ khác lên ,
Thì sinh đến cõi nhân thiên tốt lành .

128.

Sai người phục dịch cho mình ,
Mai sau chịu cảnh rẻ khinh tôi đòi .
Hậu người đẽ bạc phần tôi ,
Sẽ thành vương tước sống đời cao sang .

129.

Bao nhiêu hạnh phúc trần gian ,
Ấy do xả kỷ lợi nhân mà thành .
Bao nhiêu thống khổ lênh đênh ,
Đều do ích kỷ mong mình sướng thôi .

130.

Cần chi nói lắm lời, quá rõ ,
Kẻ phàm ngu chỉ biết có ta .
Đấng Mâu ni lợi muôn nhà ,
Xem hai nẻo ấy khác xa muôn trùng .

131.

Nếu không gác hạnh phúc mình ,
Đề lo quần chúng khó thành tu nhân .
Ngôi cao chánh giác vô phần ,
Ở trong sinh tử cũng không an nào .

132.

Tạm gác chuyện đời sau để đó ,
Riêng đời này chịu khó có công .
Không vì kẻ khác hết lòng ,
Thì sao thành tựu ước mong riêng mình .

133.

Lợi tha được phúc cho mình ,
Không làm như thế ắt mình kém vui .
Hại người chuốc lăm khổ xui ,
Kẻ ngu chắc phải làm mọi nạn tai .

134.

Bao nhiêu tai họa ở đời ,
Hải hùng khôn khổ đêm dài bất an .
Đều do chấp ngã thương thân ,
Ác ma ăn hại ta cần để chi .

135.

Khi ma ngã chấp chưa trừ ,
Thì ta vẫn khổ đau như thuở nào .
Chưa quăng bó lửa trên tay ,
Đừng hòng nó chẳng cháy lây thân mình .

136.

Hãy đình chỉ ác hành tự hại ,
Với hữu tình mang lại an vui .
Thương người như thể thân tôi ,
Thì kho hạnh phúc trên đời chứa chan .

137.

Với tâm nên tự nhủ rằng ,
Từ đây ta thuộc của toàn chúng sinh .
Chuyên mưu lợi ích hữu tình ,
Ngoài ra việc đó không nên nghĩ gì .

138.

Mắt này với tứ chi thân thể ,
Từ nay không dùng để lợi riêng .
Không làm tôn hại chúng sinh ,
Bằng thân kia đã hiến mình lợi tha .

139.

Thân tài sản thầy mang ra ,
Để làm lợi lạc muôn nhà xung quanh .
Luôn luôn tôn trọng hữu tình ,
Giúp ta mau chóng viên thành quả tu .

140.

Cách thiền quán như sau hoán đổi ,
Địa vị tôi đổi với ba người .
Thấp bằng cao quý hơn tôi ,
Quán ba tâm trạng ba người nói trên .

141.

Trước là tâm trạng ghét ghen ,
Của người tự thấy thấp hèn hơn tôi .
“ Bao nhiêu hạnh phúc trên đời ,
Đều quy thân nó còn tôi không gì ” .

142.

“ Ta lao động mệt đừ vất vả ,
Kia an nhàn thư thả tẩm thân .
Kia thì danh dự vẻ vang ,
Ta thì khốn đốn thân tàn danh hư ” .

143.

“ So vài kẻ, nó còn thua ,
Và ta cũng trội hơn xa lắm người .
Ta đây đâu phải bắt tài ,
Đương nhiên ta cũng có vài điểm son ” .

144.

“ Sờ dĩ ta không tròn giới kiến ,
Ấy đều do phiền muộn xui nên .
Đáng y ra mặt bạn hiền ,
Giúp ta tiến thủ không phiền khó khăn ” .

145.

“ Kẻ kia chẳng giúp ta cùng ,
Lại còn khi dễ, ôi lòng xấu xa .
Y dù có lắm tài ba ,
Cũng đâu ích lợi cho ta chút gì ” .

146.

“ Y không xót kẻ ngu si .
Kẹt nơi cửa ngục a tỳ góm ghê .
Chỉ ra ngoài để tự khoe ,
Muốn tranh thắng với ai kia trí hiền ” .

147.

Đây tâm lý kẻ ngang hàng ,
“ Kia là người kẻ ngang bằng như tôi .
Tôi cần vượt nó xa vời ,
Về danh tài lợi tay đôi tranh hùng ” .

148.

“ Ta sẽ tự tuyên dương công đức ,
Khiến danh mình vang khắp gần xa .
Và dìm công trạng kẻ kia ,
Không ai được biết chút gì mây may ” .

149.

“ Lỗi lầm ta hãy nên giấu kỹ ,
Để mọi người kiêng nể ta hơn .
Chỉ riêng ta được cúng dường ,
Không cho kẻ ấy được phần lợi danh ” .

150.

“ Mong sao y gặp tai nạn ,
Bôn ba lưu lạc chẳng phần yên vui .
Bị người trào lộng chê bai ,
Bị người quở trách mới hài lòng ta ” .

151.

Cuối cùng kẻ hơn ta lại nghĩ ,
“ Dung mạo ta tài trí giàu sang .
Kẻ kia sao dám tranh hơn ,
Rõ điên thực tợ tôm tranh với rồng ” .

152.

“ Khi nghe đại chúng đồng thanh ,
Ngợi ca công đức của mình ta đây .
Thì ta sung sướng ngất ngây ,
Lông mao dựng đứng nổi gai khắp người ” .

153.

“ Ta sẽ đoạt của y tài sản ,
Nếu y làm thuê mượn cho ta .
Chỉ bao vừa đủ ấm no ,
Còn dư chiếm hết khỏi lo y giàu ” .

154.

“ Phải làm y mãi lo âu ,
Mất ăn mất ngủ khổ sầu liên miên ” .
Chính do chấp ngã hại mình ,
Ở trong sinh tử chịu nghìn đống đau .

155.

Hồi tâm vì muốn lợi riêng ,
Trải vô số kiếp lưu linh nhọc nhằn .
Nhưng sao thông khổ càng tăng ,
Đều do ngã ái người hằng chưa buông .

156.

Nay đổi lại nên vâng lời Phật ,
Tận tâm làm lợi lạc quần sanh .
Như lai luôn nói lời chân ,
Vâng theo giáo lý trăm phần yên vui .

157.

Nếu người từ trước đến nay ,
Luôn hành như thế đâu hay khổ hoài .
Dù chưa chứng Phật Như lai ,
Cũng không đến nỗi lạc loài trầm luân .

158.

Từ tinh chất của mẹ cha ,
Sao người có thể chấp là thân tôi .
Vậy thì với kẻ khác người ,
Cũng nên cho chính thân tôi thể đồng .

159-160.

Thử xem hoán đổi thực không ,
Của mình lấy hết biểu không cho người .
Sẽ san lợi lộc an vui ,
Quan tâm mọi kẻ hết người ghét ganh .

161.

Ta nên bỏ hạnh phúc mình ,
Chịu thay thống khổ thường hành lợi tha .
Xem từng tâm niệm của ta ,
Xét tìm lầm lỗi để mà sửa sai .

162-163.

Tội kẻ khác ta hay nhận thế ,
Lỗi nhỏ mình không thể bỏ qua .
Tán dương tiếng tốt người ta ,
Đức mình ẩn giấu khó mà ai hay .

164.

Tự thân nhiều lỗi xưa nay ,
Công lao chẳng đủ cho người ngợi khen .
Vậy nên giữ phận thấp hèn ,
Luôn hầu hạ chúng tợ tên nô tỳ .

165.

Bởi trước đây tôi thường ích kỷ ,
Làm việc gì cũng hại chúng nhân .
Nên nay vì muốn ăn năn ,
Tôi nguyện lãnh hết khó khăn cho người .

166.

Khi tu hoán vị mình người ,
Chớ nên lộ vẻ ta đây, ngoan cường .
Như dâu mới đến nhà chồng ,
Hành vi nhút nhát nói năng rụt rè .

167.

Hạnh lợi tha kiên trì chớ xả ,
Luôn giữ gìn tất cả chúng sinh .
Chế tâm tham dục hiện hành ,
Nếu quên giữ giới tự mình răn tâm .

168.

“ Hỡi này tâm ý ta ơi .
Đã nghe giáo giới, cú lời tu hành ,
Thì bao tội lỗi, coi chừng ,
Chỉ do người chịu chớ đừng trách ai ” .

169.

“ Từ trước ta bị người không chế ,
Trở thành người ích kỷ kiêu căng .
Hại kia thấy đã rõ ràng ,
Ta nay quyết đập tan tành thói hư ” .

170.

“ Từ nay tất cả tâm tư ,
Từ ích kỷ đến lợi tha chuyên thành .
Vậy người hãy rán tuân hành ,
Quên thân thể với chúng sanh hết lòng ” .

171.

“ Nếu ta đã buông lung lơ đãng ,
Chưa đem người phụng hiến hữu tình .
Thì người, tâm ý tinh ranh ,
Chắc đem ta bán mưu thành âm ty ” .

172.

“ Trải qua vô số kiếp kỳ ,
Ta luôn điều đứng cũng vì tâm đây .
Chỉ lo ích kỷ riêng tây ,
Nay ta quyết dẹp họa tai khôn lường ” .

173.

“ Nếu người còn tự tiếc thân ,
Chớ nên chấp ngã, lằn khân lo mình .
Nhớ luôn thương giúp hữu tình ,
Ấy là người tự thương mình đầy thôi ” .

174.

“ Đây da thối người càng che chở ,
Càng nâng niu phục vụ tấm thân .
Thì càng khiến nó trầm luân ,
Đọa vào thống khổ muôn phần đáng thương ” .

175.

Dục tham vẫn cứ leo thang ,
Trong khi thân thể ngày càng suy vi .
Làm sao thỏa mãn tham kia ,
Chủ toàn cõi đất cũng chưa thỏa lòng .

176.

Theo tham dục bao giờ mới mãn ,
Chỉ chước thêm thất vọng nảo nề .
Nhưng người không ước mong chi ,
Thì bao hạnh phúc tràn trề như mưa .

177.

Hưởng nhiều tăng sự tham thân ,
Chớ nên cho túi da thân đủ đầy .
Vật ưa thích cũng không ôm ,
Tâm mà được thế, quý hơn kho tàng .

178.

Thân bất tịnh đáng nên kinh hãi .
Duy chỉ là một khối vô tri .
Do tâm thúc giục chuyển di .
Chết ra tro bụi chấp gì thân tôi .

179.

Dù còn sống hoặc ra ma ,
Cái thân chỉ một túi da vô tình .
Sao si chấp nó là mình ,
Sao không xả hết hòm mình kiêu căng .

180.

Do phụng thị tấm thân túi thịt ,
Chịu vô vàn bao xiết khổ đau .
Cần chi tức giận, tham cầu ,
Khi thân ấy chẳng khác nào khúc cây .

181.

Dù ta tận lực chớ che ,
Hay là phó mặc chim tha thú vồ .
Thân kia có giận, vui đâu ,
Sao ta vì nó chước vào tham sân .

182.

Khen thân nào khiến thân mừng ,
Chê thân nó cũng chẳng từng giận chi .
Cái thân vô giác vô tri ,
Cần chi lao nhọc chỉ vì nó thôi .

183.

“ Ai ưa thích cái thân này ,
Chính là bạn tốt khiến tôi yêu vì ” .
Mọi người vẫn ái tự thân ,
Sao người tất cả không từng mến ưa .

184.

Hãy quên mình, sống cho đại chúng ,
Lìa tham thân, phụng thị muôn người .
Thân này có lắm họa tai ,
Nhưng là lợi khí nếu hay giúp đời .

185.

Lối hành xử của kẻ ngu ,
Từ nay chán bỏ chỉ theo trí hiền. .
Dẹp tan giải đãi thù miên ,
Tuân theo Giáo huấn cần chuyên tu trì .

186.

Như Con Phật đáng từ bi ,
Tôi nguyện hoàn tất những gì phải lo .
Nếu không tinh tấn chuyên tu ,
Bao giờ ra khỏi ngục tù khổ đau .

187.

Muốn trừ chướng ngại cho tu tập ,
Phải tránh xa nẻo ác đường tà .
Thường theo chính đạo Thích ca ,
Chuyên tâm tu học pháp Tam ma đề .

Chương 09 - Tri Tuệ

(Suốt chương này, những câu " trong ngoặc kép " là luận điệu những học thuyết trong và ngoài Phật giáo phản bác hoặc chất vấn Trung quán . Tiếp theo là trả lời của luận chủ theo lập trường Trung quán . Xem phần dịch văn xuôi để rõ chi tiết) .

1.

Bao điều Phật dạy kể trên .
Cốt làm trí tuệ phát sinh nơi lòng .

Muốn ra khỏi biển trầm luân ,
Cần sinh tuệ giác Tính không sáng ngời .

2.

Lẽ phải đời gọi là tục đế ,
Thắng nghĩa là chân lý siêu phàm .
Không do phân biệt nơi tâm ,
Còn phân biệt vẫn trong vòng trầm luân .

3.

Thế gian những kẻ ngu phàm ,
Có quan điểm khác với hàng thiên gia .
Những gì tục đế nói ra ,
Bị hành giả phái Du già bác ngay .

4a.

Thiền gia cũng khác nhau tuệ lực ,
Càng lên cao thấy bực dưới sai .
Như màn ảo thuật hiển bày
Thế tình như huyễn với người tu tâm .

4b.

Nếu ai hỏi vị ấy rằng ,
" Đã như huyễn hóa thì cần tu chi " .

Muốn thành Phật quả chân như ,
Nên dùng huyền pháp đi tu ấy mà .

5.

Việc gì cũng xem là có thật ,
Người thế gian phân biệt linh tinh .
Thiền gia xem tợ huyền hình ,
Đây là đầu mối luận tranh hai nhà .

6.

Cảnh gì hiện trước mắt ta ,
Làm nên tục đế, gọi là giả danh .
Chỉ do điên đảo mà thành ,
Như dơ bảo sạch không nên tin vào .

7a.

Muốn dẫn đạo cho người thế tục ,
Phật dạy rằng các pháp vô thường .
Thật thì các pháp vốn không ,
Có đâu đề diệt trong từng sát na .

7b.

Vậy nên hiểu vô thường tục đế ,
Không phải là thắng nghĩa sâu xa .
“ Nói tồn tại chỉ sát na ,
Phải chăng cũng trái tục gia lối nhìn ” .

8a.

Không làm cái thấy nhà thiền ,
Cho rằng các pháp chỉ bên sát na .
Chấp thường thế tục vốn ưa ,
Lối nhìn thiền giả tạm là thật chân .

8b.

Cũng như cái thấy thân bất tịnh ,
Vớ người đời nhất định trái tai .
Nhưng mà nó vẫn không sai ,
Vậy nên chưa chắc ngược đời phi chân .

9a.

“ Nếu vạn pháp đã là không thực ,
Thì cúng dường công đức nào sinh ” .
Phật như huyễn đức huyễn sanh ,
Cũng như Phật thật đức thành thật chân .

9b.

“ Nếu là như huyễn chúng sinh ,
Vậy sau khi chết tái sanh thế nào ” .

10a.

Huyễn duyên còn tụ bao lâu ,
Huỷ hình vẫn cứ thi nhau diễn tuồng .

10b.

Như ảo thuật hữu tình không khác ,
Đều khởi lên do các duyên sinh .
Đâu vì yếu tố thời gian ,
Lâu dài tương đối mà thành thật chân ? .

11.

Khi người huyễn sát sinh, bố thí ,
Vì vô tâm chẳng tội phước chi .
Chúng sinh với huyễn tâm kia ,
Sanh như huyễn tội như là huyễn công .

12.

Chú thuật không thể sinh tâm huyễn ,
Tâm không từ huyễn thuật sinh ra .

Nhân duyên đủ thứ hợp hòa ,
Phát sinh các dạng vật và chúng sinh .

13.

Không bao giờ có một nhân ,
Sinh ra tất cả mọi thành quả kia .
“ Nếu cho vạn pháp chân như ,
Chỉ trên tục để bày ra luân hồi ” .

14.

“ Phật còn có thể luân hồi ,
Thì Bồ tát hạnh còn ai tu hành ” .
Huyễn duyên nếu vẫn vận hành ,
Huyễn hình không diệt hữu tình theo đây .

15.

Phật đã chấm dứt duyên sinh tử ,
Nên dù trên tục để không sinh .
“ Nếu cho vọng thức không thành ,
Lấy gì duyên với cảnh tình huyễn hư ” .

16.

Theo ông ngoại cảnh huyễn hư ,
Thì đâu còn có cảnh gì để duyên .
“ Cảnh kia do thức mà nên ,
Thức này ngó lại cảnh mình biến ra ” .

17.

Nếu huyễn cảnh chính là tâm thức ,
Thì lấy gì thấy được cái chi .
Phật Như lai đáng chờ che ,
Dạy rằng tâm chẳng bao giờ thấy tâm .

18.

Như gương không tự cắt mình ,
Tâm không thể tự thấy mình được đâu .
“ Ví như ánh sáng đèn dầu ,
Tự mình chiếu sáng, tâm nào khác chi ” .

19a.

Ánh sáng chẳng phải đâu tự chiếu ,
Và tối không thể hiểu tự che .
(Vì khi đèn chiếu vật kia ,
Nó không từng bị bóng gì che lên) .

19b.

“ Trả lời : Ví dụ gương xanh ,
Khi gương chiếu một vật xanh hiện hình ,
Nhưng còn ánh ngọc màu xanh ,
Thì không nương những bóng hình nọ kia ” .

20a.

“ Cũng tương tự có hai loại thức ,
Có và không nương các vật ngoài ” .
Bác rằng : Ví dụ ấy sai ,
Xanh lưu ly ví tâm soi chiếu mình .

20b.

Vì lưu ly tự tính xanh ,
Không do duyên khác để thành màu kia .

21a.

Chính vì có thức liễu tri ,
Nên hay biết được đèn thì chiếu soi .

21b.

Nhưng cái thức tự soi chính nó ,
Thì do đâu sáng tỏ điều này .

Vì theo trong thẳng nghĩa đây ,
Tự - tha thức chẳng mảy may thực nào .

22.

Không tâm nào để ngắm tâm ,
Nên dù tự chiếu hay không bất thành .
Khác nào nói gái vô sinh ,
Có con đẹp xấu đâu thành nghĩa chi .

23.

“ Nếu không có tự chứng phân ,
Làm sao nhớ được những tâm qua rồi ” .
Do tương quan với cảnh ngoài ,
Mà tâm nhớ lại lần hồi xưa sau .

23b.

Như con gấu nhức đau mình mẩy ,
Khi giật mình tỉnh dậy đầu xuân .
Suy ra biết chuột cắn nhâm ,
Trong khi an giấc suốt trong đông dài .

24.

“ Như người biết được tha tâm ,
Cho nên cũng biết tự tâm của mình ” .
Có người mắt được bùa linh ,
Cái gì cũng thấy mắt mình thì không .

25.

“ Nếu tự tha thức không lập được ,
Thì kiến văn tri giác đều không ” . .
Những gì thấy biết nghe trông ,
Không nên chấp thực nguyên nhân khổ sầu .

26.

“ Huyền duyên không ở ngoài tâm ,
Cũng không là một với dòng tâm kia ” .
Làm sao có một pháp chi ,
Không ngoài tâm cũng lại vừa phi tâm .

27.

Theo Duy thức cảnh ngoài phi thực ,
Trung quán cho tâm thức huyền hư .
“ Luân hồi nương thật tâm tư,
Nếu không tất cả đồng là hư vô ” .

28.

Nếu sinh tử phải nương thật pháp ,
Thì làm sao có tác dụng chi .
Tâm thành đơn độc không hai ,
Vì không có những pháp ngoài trợ duyên .

29.

Nếu tâm lìa cảnh tự tồn ,
Chúng sinh tất cả cũng đồng Như lai. .
Vậy thì Duy thức tông kia ,
Cuối cùng đâu có ích chi lập thành .

30.

“ Dù biết vạn pháp là như huyền ,
Dứt làm sao tham luyến si sân .
Như phù thủy tạo mỹ nhân ,
Rồi sinh say đắm cô nàng thì sao ” .

31.

Huyền sư đòi những gì thấy biết ,
Chưa bao giờ tận diệt tham sân .
Đã quen nhận giả làm chân ,
Nên khi thấy huyền mỹ nhân phát thèm .

32.

Nhờ quen tu tập Tánh không ,
Không xem các pháp thật chân chút nào .
Bản thân Không tánh có đâu ,
Cuối cùng đoạn nốt cả bầu chấp không .

33.

Không thấy có pháp nào chắc thực ,
Thực hữu không còn được đặt ra .
Thì Không chẳng bận tâm ta ,
Như con thạch nữ đâu mà chết đi .

34.

Khi không - có hết khởi lên ,
Trong tâm vắng lặng một miền bao la .
Không còn duyên pháp gần, xa ,
Chứng nên cảnh giới rất là tịch nhiên .

35.

Như ngọc ma ni và cây ước ,
Dù vô tâm thỏa được ước mong .
Sắc thân Phật hiện nhân gian ,
Do Bồ tát nguyện cùng tâm hữu tình .

36.

Như Kim sí điều tháp linh ,
Vẫn còn năng lực chữa lành vết thương .
Nhờ linh chú bà la môn ,
Gia trì lên đây thưở còn xa xưa .

37.

Cũng như thế do Bồ tát hạnh ,
Vô lượng thời tạo pháp thân thiêng .
Nên dù Phật đã tịch viên ,
Vẫn còn lợi lạc vô biên hữu tình .

38.

“ Cúng dường tháp Phật vô tình .
Thì sao có được chút thành quả chi ” .
Phật dù nhập diệt hay chưa ,
Cúng dường công đức chẳng hề khác nhau .

39.

Trên tục đế hay theo thắng nghĩa ,
Quả cúng dường một thể như như .
Phật phi thực quả huyễn hư ,
Cúng dường Phật thật quả thì thật chân .

40.

“ Cần chi phải thấy Tính không ,
Chỉ cần kiên để thoát vòng trầm luân ” .
Trong kinh Bát nhã dạy rằng ,
Bồ đề muốn chứng phải cần tuệ Không .

41.

Nếu đại thừa không do Phật thuyết ,
Tiểu thừa kinh sao biết chính tông .
“ Hai ta xác nhận một lòng ” .
Khi ông chưa nhận chắc không đúng nào .

42.

“ Lại còn hệ phái truyền trao ” ,
Đại thừa cũng vậy khác nào các ông .
Hai nhà xác nhận thành chân ,
Vệ đà ngoại điển cũng cần tin sao .

43.

“ Đại thừa kinh bị nhiều tranh cãi ” ,
Kinh tiểu thừa chẳng phải an thân .
Bị bài bác bởi ngoài trong ,
Sao không nhân đây bác luôn tiểu thừa .

44.

Nếu kinh nào nhập Ba tạng ,
Các ông thừa nhận lời vàng Thế tôn .
Đại thừa tuyên thuyết chính tông ,
Cũng gồm giới định tuệ đồng như nhau .

45.

Nếu vì không hiểu sâu Bát nhã ,
Phủ nhận luôn tất cả đại thừa .
Hãy vì kinh giống tiểu thừa ,
Cũng nên xem tất đồng là Phật ngôn .

46.

“ Nếu là kinh Phật chính tông ,
Đại A la hán sao không tỏ tường ” .
Kinh này nghĩa lý cao thâm ,
Đâu vì nan giải gạt phăng đại thừa .

47.

Nói “ Giáo lý dành cho la hán ” ,
Nhưng khó thành nếu chẳng chứng Không .
Khi còn duyên pháp trong tâm ,
Khó mà an trú niết bàn tịnh thanh .

48.

“ Mặc dù chẳng hiểu Tính không ,
Quán vô thường đủ thoát vòng trần ai ” .
Công năng nghiệp cũ còn hoài ,
Nên la hán vẫn chưa ngoài khổ đau .

49.

“ A la hán không còn ái thủ ,
Quyết định không còn thọ thân sau ” .
Vô minh dù bất nhiễm ô ,
Vẫn còn tái diễn lắm trò khổ đau .

50.

Do duyên cảm thọ ái sanh ,
Vị kia chỉ đoạn hiện hành ái thôi .
Tâm còn chấp thật vài nơi ,
Thọ nằm trong đó luân hồi khó ra .

51.

Nếu tâm thức lìa xa Không quán ,
Phiền não dù tạm lắng lại sanh ,
(Như khi xuất định vô tâm) ,
Vậy mong dứt khổ tuệ Không phải tìm .

52.

Khi thiền quán về chân không ,
Hết tham vui sợ khổ trong luân hồi .
Từ bi trải khắp muôn nơi ,
Ở trong sinh tử độ người đang mê .

53.

Chớ nên vì không thông nghĩa lý ,
Mà vội vàng bác bẻ Tính không .
Hãy nên như lý tu Không ,
Dứt trừ nghi hoặc thoát vòng trầm luân .

54.

Tính không phá được tối tăm ,
Do phiền não với mê làm gây nên .
Muôn mau thành bậc đại hiền ,
Sao không dứt khoát tu liền Tính không .

55.

“ Quán tính Không làm tôi sợ hãi ” ,
Chấp thật chân mới phải đáng kính .
Vì do chấp có khổ sinh ,
Thấy Không lắng dịu vô minh não phiền .

56.

Nếu còn có chút nào thật ngã ,
Tất nhiên còn sợ hãi nọ kia .
Nhưng vì thật chẳng có ta ,
Thì ai ở đấy để mà sợ run .

57.

Răng tóc móng đều không phải ngã ,
Ngã cũng không là máu huyết, xương .
Không là nước mũi, bọt, đàm ,
Không là thịt nước mật vàng mật xanh .

58.

Ngã không là phổi hay gan ,
Mồ hôi hay mỡ lại càng không ta .
Không là nội tạng trong da ,
Không là phân tiêu thối tha khó nhìn .

59.

Thịt da cũng chẳng phải mình ,
Âm nồng khí lực thật tình không ta .
Trong thân lỗ hồng hà sa ,
Thức tâm sáu loại đều là huyễn hư .

60.

Nếu thức về âm thanh thường tại ,
Thì lúc nào cũng phải có nghe .
Nhưng khi không đối tượng nghe ,
Làm sao gọi được đấy là thức thanh .

61.

Nếu không thức tâm mà cũng biết ,
Khúc cây hay phân biệt giác tri .
Nên không đối tượng sở tri ,
Quyết là không có năng tri được nào .

62.

Nếu bảo khi không thanh, biết sắc .
Sao lại không nghe được âm thanh .
“ Vì thanh lúc ấy chẳng gần ” ,
Thế thì nhĩ thức cũng bằng hư vô .

63.

Cái tâm biết được âm thanh ,
Chuyển ra biết sắc sao thành thường chân .
“ Như người làm cả cha, con ” ,
Vậy là đối đãi chỉ còn giả danh .

64.

Như Số luận chủ trương Ba đức ,
Cái làm nên thực chất trường tồn .
Làm sao cha lại là con ,
Đã thường biết sắc chuyển thành biết thanh .

65.

Nếu cho ví dụ đóng tuồng ,
Thì tâm thức ấy vô thường không chân .
“ Thức tuy khác dạng thể đồng ” ,
Đây điều Số luận chưa tầng nói ra .

66.

“ Nếu đa dạng trở thành phi thực ,
Các dạng kia thực chất là chi .
Phải là cái ý thức kia ” ,
Chúng sinh như thể đồng thì một tâm .

67.

Ngã có tâm cùng thần bất động ,
Cũng thành ra một giống trường tồn . .
Những tâm nghe thấy . . . đều lâm ,
Làm sao cái giả cộng đồng thực chân .

68.

Cái vô tri chỉ như bình nước ,
Thì có đâu thành được ngã thường .
Thức tâm chờ vật mới thành ,
Thì vô tri đã tan tành còn đâu .

69.

Nếu cái ngã thường hằng bất biến ,
Dính gì tâm chuyển biến li ti .
Ngã là bất biến vô tri ,
Hư không với ngã có gì khác nhau .

70.

“ Nếu không có thật ngã nào ,
Luật nhân quả ấy làm sao vận hành .
Con người tạo nghiệp qua nhanh ,
Còn ai chịu quả do mình đã gây ” .

71.

Con người tạo nghiệp đời nay ,
Vớ người thọ quả tương lai bất đồng .
Tôi cùng công nhận như ông ,
Thì còn chi nữa mà hòng cãi tranh .

71b-72a .

“ Nhưng với nhân quả trong hiện thế ,
Cùng một căn thân ấy thì sao ” .
Trong nhân chẳng thấy quả nào ,
Cha con cùng lúc không sao sinh thành .

72b.

“ Thế lời Phật dạy trong kinh ,
Ai làm nấy chịu ông đành bỏ qua .
Muốn ngăn chặn kẻ ác tà ,
Đừng quên nhân quả Phật đà dạy răn ” .

73.

Kỳ thực xét trên phần chân đế ,
Tâm vị lai quá khứ đều không .
Thì đâu có ngã hằng tồn ,
Tâm trong hiện tại diệt vong còn gì .

74.

Hãy nhìn cây chuối thân kia ,
Lột ra từng bẹ còn gì nữa đâu .
Nếu đem quán tuệ tâm cầu ,
Không sao thấy được ngã nào thật chân .

75.

“ Nếu hữu tình thật không hiện hữu ,
Khởi bi tâm để cứu kẻ nào ” .
Do mê si khéo bày trò ,
Giả vờ độ chúng chúng mau bỏ đề .

76.

“ Không người, ai chứng quả đây ” ,
Do tâm si ám đặt bày thế thôi .
Muốn trừ thống khổ mang vui ,
Bày ra huyền quả huyền người tu chân .

77.

Chỉ nên bỏ mê làm về ngã ,
Làm tăng thêm tất cả khổ nhân .
Cách trừ ngã chấp tuyệt luân ,
Là vô ngã quán triệt dần khổ đau .

78a.

Trước hãy xét cho sâu thân thể ,
Xem cái gì đáng kể là thân .
Dưới từ hai gót bàn chân ,
Đùi và vế chẳng phải thân chút gì .

78b - 79

Bụng lưng cùng ngực với vai ,
Xương sườn, tay, nách, cổ, đầu, ruột gan .
Bao nhiêu phủ tạng bên trong ,
Phần nào tên ấy thân đồng hư vô .

80.

Nếu thân ở khắp mỗi phần ,
Thì toàn thân ở mỗi phần hay sao .
Còn thân thể thật ở đâu ,
Cái thân riêng chẳng phần nào tương can .

81.

Nếu toàn thể ở mỗi phần ,
Bao nhiêu bộ phận, phải ngần ấy thân..
Thành ra vô số thể thân ,
Điều này phi lý chẳng cần đắn đo .

82.

Cái thân không ở ngoài trong ,
Của từng mỗi một thân phần nọ kia .
Mỗi phần thân thể thật gì ,
Làm sao có một thân ly các phần .

83.

Vậy nên biết cái thân không thật ,
Vì mê mờ các vật trong thân .
Tạo nên tâm chấp thể thân ,
Như làm đồng gạch xếp thành dáng ai .

84.

Đá kia vẫn bị trông lầm ,
Khi bao điều kiện gây làm chưa tan .
Khi còn tụ hội nhân duyên ,
Vẫn còn tay mặt giả danh thân người .

85.

Như thân thể đã không thật có ,
Tay chân kia nào có thật chi .
Khi càng phân tích chẻ chia ,
Chỉ là ngón đốt li ti nhiều phần .

86.

Chẻ chia đến mức tột cùng ,
Chỉ là những hạt không phần không phương .
Còn đâu tông tích cái thân ,
Dù trông như thật hư không khác gì .

87.

Ai phân tích kỹ thân này ,
Lại còn tham luyện hình hài huyễn hư .
Thân dường như thể mộng mơ ,
Làm sao phân biệt trẻ già gái trai .

88.

Kể đến xét khổ này nếu thật ,
Không bao giờ khổ tận cam lai .
Lạc không thực có mảy may ,
Vì khi đang khổ chẳng ai thích gì .

89.

Nếu cho vì khổ đau cường liệt ,
Nên chẳng còn cảm giác lạc kia .
Nhưng chưa trải nghiệm cái gì ,
Sao thành lạc thọ được vì vô can .

90.

“ Trong đại lạc khổ phân vi tế ,
Khổ nhỏ này cũng kể loại vui ” .
Cần chi phân tích lời thôi ,
Có đâu cảm thọ đồng thời cả hai .

91.

Nói “ Không khổ thọ hiện bày ,
Nơi tâm của một con người đang vui ” .
Đây là chấp trước lầm sai ,
Cái chưa hiển hiện sao bày đặt tên .

92.

Vậy phải nên tu liền quán tuệ ,
Thấy Tính không đối trị sai lầm .
Không gì hiện hữu thật chân ,
Đây là mảnh đất dưỡng sanh nhà thiền .

93.

Nếu có giữa căn trần khoảng cách ,
Thì làm sao có xúc sinh ra .
Nếu căn trần cũng một nhà ,
Cả hai là một ai mà gặp ai .

94.

Hạt căn và hạt thuộc trần ,
Bằng nhau nên chẳng thể nằm trong nhau .
Không vào nhau chẳng gặp nhau ,
Đã không gặp gỡ còn đâu xúc gì .

95.

Nếu cho chúng gặp nhau một phía ,
Tức thành ra hạt có nhiều phương .
Thì còn đâu hạt vi trần ,
Vốn là nhỏ nhất không phân được nào .

96.

Với thức vô sắc kia cũng vậy ,
Có xúc trần vô lý lắm thay .
Nếu căn trần thức sum vầy ,
Phát sinh nhận biết thể này không chân .

97.

Như trên xúc ấy làm nhân ,
Đã là không thực, thọ chân thật gì .
Nhọc công cầu lạc mà chi ,
Khổ nào tổn hại ai kia được nào .

98.

Tim tông tích không người cảm thọ ,
Lại không luôn cảm thọ khổ, vui .
Khi đã thấy được đến nơi ,
Quả kia là ái diệt ngay tức thì .

99.

Những gì ta thấy hoặc sờ ,
Đều không có thực, mộng mơ huyễn hình .
Tâm sinh cảm thọ liên sinh ,
Nên tâm thọ chẳng tách riêng được nào .

100.

Có thể nhớ thọ gì về trước ,
Hoặc cầu mong cảm giác về sau .
Bản thân kinh nghiệm có đâu ,
Một đầu đã quá một đầu chưa sinh .

101.

Người cảm thọ đã không có thật ,
Nên thọ này cũng chẳng thật đâu .
Cớ sao huyễn hóa mặc dầu ,
Làm cho điêu đứng cả bầu thân tâm .

102.

Ý thức không ở nơi căn ,
Cũng không nơi vật hay miền trung gian . .
Đã không ngoài cũng không trong ,
Hoặc nơi nào khác đều không thể thành .

103.

Không phải thân, cùng thân không khác ,
Không hiệp thân chẳng tách rời thân .
Hoàn toàn không chút thật chân ,
Chúng sinh tánh vốn niết bàn từ xưa .

104.

Nếu lìa cảnh vẫn còn có thức ,
Thì thức nương theo vật gì sanh .
Cả hai thức, cảnh đồng sanh ,
Thì sao thức ấy phải cần gặp duyên .

105a.

Nếu thức xuất hiện sau đối tượng ,
Duyên cảnh gì để có thức sinh .
Vì khi thức ấy khởi lên ,
Tượng kia đã diệt thức thành trợ vơ .

105b-106a .

Vậy nên không thể cho rằng ,
“ Sự sinh các pháp thật chân chút nào ” .
Nếu không có tục đế đâu ,
Làm sao kiến lập hai đầu tục chân .

106b.

“ Nếu tục đế lập vì kẻ khác ,
Đang mê lầm các pháp thật chân .
Thì làm sao để chúng sanh .
Từ đau khổ đến niết bàn an vui ” .
Dù cho có một số người ,
Có kinh nghiệm được niềm vui niết bàn .
Thì không khỏi kẻ nghi nan
Vẫn còn tương đối trong vòng diệt sinh” .
Thật là có sự Vô sinh ,
Vì không liễu đạt, cho thành ngoa ngôn .
Nhưng không vì kẻ mê lầm ,
Niết bàn chân thật trở thành hư vô .

107.

Phân biệt ấy do người chưa thoát ,
Khi ngộ rằng các pháp phi chân .
Thì đây đích thực niết bàn ,
Không còn kiến lập tục chân làm gì .

108a.

“ Tâm phân biệt cùng là đối tượng ,
Đều tương quan vay mượn lẫn nhau .
Cảnh kia nếu chẳng thật đâu ,
Cái tâm quán sát truy cầu thật chẳng ” .

108b.

Đây là tục đế thế gian ,
Đúng theo chân đế tâm không thật gì .

109.

Khi Không tính đã tìm ra ,
Không cần tâm nữa xét tra tâm này .

110.

Đối tượng tâm hiển bày chẳng thật ,
Thì tâm kia mất chỗ nấu nướng .
Cảnh không tâm cũng không sanh ,
Chính là tự tính niết bàn an vui .

111.

Thuyết cho rằng cảnh tâm đều thật ,
Lập luận này xét thật khó tin .
Cảnh kia do thức mà nên ,
Thức này thành lập do duyên cái gì .

112.

Thức mà do cảnh lập ra ,
Cảnh thì ai lập thế là vắn quanh .
Cảnh tâm đối đãi mà nên ,
Cả hai cần biết chẳng chân thật gì .

113.

Không con đâu gọi là cha ,
Không cha con ấy vậy là ai sinh .
Cha con đối đãi mà nên ,
Cũng như tâm cảnh chẳng thành thật chân .

114.

“ Như mầm từ hạt giống sanh ,
Do mầm biết có hạt nằm dưới kia .
Do tâm từ cảnh sinh ra ,
Mà ta biết được cảnh kia thật tồn ” .

115.

Do tâm khác với hạt mầm ,
Cho nên biết hạt từ mầm nọ kia .
Nhưng khi nhận thức cảnh gì ,
Thì do đâu biết có tâm thức này .

116.

“ Mọi sự không do gì sanh cả ” ,
Nhưng thế gian thấy có nhân sinh .
Như là rễ - cọng - hoa sen ,
Có ra do những nhân duyên hợp thành .

117.

“ Do gì sinh sai biệt nhân ” ,
Ấy do nhân trước không từng giống nhau.
“ Từ nhân sao có quả sinh ” ,
Đấy do năng lực vận hành từ xưa .

118.

“ Trời Tự tại sinh ra tất cả ” ,
Xin hỏi ông trời đó là chi .
“ Ngài là đất , nước , hư không ” ,
Chỉ là tứ đại chứ thần thánh chi .

119.

Đất nước vốn vô thường nhiều thứ ,
Bị dẫm lên dơ uế không thiêng .
Không sao gọi được thân linh ,
Đặt tên là Tự tại thiên thêm rầu .

120.

Hư không cũng chẳng là Tự tại ,
Ngã cũng không tự tại chút nào .
“ Khó tư nghĩ về đấng tối cao ” ,
Thế thì nói đến ông đâu ích gì .

121a.

“ Những gì trời ấy sản sinh ,
Cái ta , đại chúng bản thân của ngài ” .
Đã xem trường cửu trước đây ,
Sao giờ nói những thứ này được sinh .

121b.

Trời cũng không thể sanh tâm thức ,
Duyên cảnh mà các thức liền sanh .

122a-122b

Và do tích thiện ác hành ,
Từ vô thủy kiếp nay thành thức tâm .
Nếu nhân đã là không khởi thủy ,
Quả sao mà khởi thủy được sinh .

123a-123b

Sao không sáng tạo liên miên ,
Đã là Tự tại không duyên pháp nào .
“ Quả liên tục không phát sinh .
Nhân tuy trường cửu sinh cần có duyên ” .
Đã là đấng Tự tại thiên ,
Tất nhiên không thể cần duyên tác thành .

124.

Nếu nhiều duyên họp sinh ra quả ,
Thì duyên kia chính đã là nhân .
Các duyên nhóm họp thì sanh ,
Không duyên tụ hội bất thành vật chi .

125.

Nếu quả sinh không do thiên dục ,
Tức là do năng lực khác sanh .
Nếu do trời muốn mới thành ,
Tức trời còn thuộc ý hành đổi thay .

126.

Thắng luận nói hạt nhân trường cửu ,
Đã bác không thực hữu vi trần. .
Luận sư Số luận chấp rằng ,
Chúng sinh do một thường hằng chủ ông .

127.

“ Lạc, ưu và ám bình quân ,
Là ba tánh đức chủ nhân trị vì .
Quân bình ba tánh lung lay ,
Tạo nên vũ trụ muôn loài chúng sinh ” .

128.

Ba tính bất đồng trong một thể .
Chủ trương này phi lý lắm thay ,
Dù cho có những tính này ,
Mỗi nguyên tố phải trưng bày thành ba .

129.

Nếu không ba tính làm nhân ,
Quả là thanh sắc chẳng từng thực chi .
Lại như vật chất vải y ,
Vô tâm nên cũng không gì lạc, ưu .

130 a.

“ Y phục có tính như ba đức ,
Vì sinh ra lạc thọ vân vân ” .
Như trên phân biệt rõ ràng ,
Không gì thật hữu: thể thân , áo quần .

130b.

Lại theo Số luận chủ trương ,
Do nhân ba đức phát sanh áo quần .
Nhưng nhân gian cũng thấy rằng ,
Khổ vui sanh vải thật không đúng nào .

131.

Nếu vải mà sanh ra lạc khổ ,
Không vải thì lạc khổ không sanh .
Cho nên nói lạc thường hằng ,
Tuyệt nhiên không phải thật chân chút nào .

132.

Lạc (ba tính) nếu là hằng có ,
Sao không vui khi khổ phát sinh .
“ Vì khi ấy lạc tế tinh ” ,
Khi thô khi tế sao thành thường nhân .

133.

Vậy ba tính ấy vô thường ,
Khi vậy khi khác luôn luôn đổi dời .
Sao không thừa nhận do đây ,
Hữu vi tất cả pháp này biến thiên .

134.

Lạc đã có khi thô khi tế ,
Hiển nhiên là lạc ấy vô thường .
Trong nhân đã chẳng có chi ,
Tuyệt nhiên đâu có quả gì được sinh .

135.

Dù ông có chấp nhận rằng ,
“ Quả tuy chẳng hiện ẩn tàng trong nhân ” .
Quả mà sẵn trú trong nhân ,
Ăn vào thực phẩm cũng đồng ăn dơ .

136 a.

Lại sao ông chẳng mua bông vải ,
Thay vì mua vải dệt thành y .
“ Thế gian vì vẫn còn mê ,
Nên không thấy những vật kia thể đồng ” .

136b.

Nhưng tông chủ Số luận tông ,
Cũng mang y phục từ bông vải thành .

137a.

Quả mà hiện hữu trong nhân ,
Thì sao người tục chẳng đồng tôn sư

137b.

“ Kẻ phàm tục khi chưa đắc quả ,
Kiến thức chưa có giá trị gì ” .
Những gì do họ thấy ra ,
Vậy thì cũng chẳng phải là chính chân .

138.

“ Mọi tri thức đều sai lầm ,
Thì Không tính ấy chẳng lầm hay sao. ,
Đương nhiên nó chẳng thật nào ,
Không chân thật ích gì đâu tu hành ” .

139.

Khi chưa thấy sai lầm chấp thật ,
Thì tính không phi thực khó bàn .
Nhưng khi vừa thấy giả không ,
Cái tâm biết huyền chẳng cần nữa chi .

140.

Như người nằm mộng chết con ,
Nhớ ra vốn chẳng có con cái gì .
Giả tâm biết phi hữu này ,
Khử trừ được ý tưởng về hữu kia .

141.

Khi phân tích để làm sáng tỏ ,
Không vật gì không có nguyên nhân .
Không hề có độc một nhân ,
Hay là tập hợp các nhân khởi đầu.

142.

Mọi pháp không do từ đâu đến ,
Không trú và diệt chẳng đi đâu .
Do tâm mê chấp nặng sâu ,
Thấy ra có thật mặc dầu huyền hư .

143.

Hãy tra xét dần ra manh mối ,
Sự vật do duyên hội mà thành .
Cùng bao cảnh vật huyền sanh ,
Chúng từ đâu đến thực tình đi đâu .

144.

Nhân duyên tu hội hiện hình ,
Nhân duyên tan rã thấy hình chi đâu .
Đời hư huyền tợ chiêm bao ,
Cảnh duyên sinh ấy khác nào bóng gương .

145.

Nếu cho các pháp là thật có ,
Còn cần chi tìm rõ nguyên nhân .
Nhược bằng các pháp vốn không ,
Nhọc công tìm kiếm nguyên nhân làm gì .

146.

Dù do ức vạn nguyên nhân ,
Hữu không thể biến từ không được nào .
Vô đã không thể thành chi ,
Mất vô chẳng thể lấy gì hữu sinh .

147.

Nếu vào lúc vô, không có hữu ,
Thì lúc nào hữu mới có nên .
Khi mà cái hữu chưa sinh ,
Đương nhiên chưa thoát khỏi vảnh hư vô .

148.

Khi chưa tách khỏi hư vô ,
Hữu không thể có thời cơ hiện hình .
Cũng không thể trở thành vô ,
Hóa ra vừa hữu vừa vô một mình .

149.

Thế nên tánh diệt bất thành ,
Tánh sinh cũng chẳng có thành được đâu .
Chúng sinh ngay tợ buổi đầu ,
Chẳng ai có diệt ai nào sinh ra .

150.

Chúng sinh có hiện dù sao ,
Chỉ như cây chuối chiêm bao mơ màng .
Nên sinh tử với niết bàn ,
Cũng đồng một thể bước đường không hai .

151.

Trong lý tánh xưa nay không vật ,
Thì có chi để được, mất đâu .
Có ai cung kính cúi đầu ,
Có ai khinh miệt ai đâu mà bàn .

152.

Từ đâu vui khổ sinh ra ,
Có chi để khổ, chi mà vui chẳng .
Tìm đâu cho thấy được rằng ,
Ai người tham ái ái tham cái gì .

153.

Xét sâu trên thế giới này ,
Có ai sắp chết ai đang sinh thành .
Đã sanh và sẽ thọ sanh ,
Thật đâu thân hữu gia đình bà con .

154.

Hỡi những ai tra tâm sự thật ,
Nhận cho rằng muôn vật huyễn hư .
Chỉ vì ham muốn riêng tư ,
Mãi hoài tranh chấp ghét thù thương thân .

155.

Vì mưu hạnh phúc bản thân ,
Phát sinh lo lắng đấu tranh nhọc nhằn .
Có khi cốt nhục tương tàn ,
Gieo nhân ác chịu trăm ngàn khổ đau .

156.

Dù gặp được sang giàu lạc thú ,
Chết rơi vào đọa xứ gian nan .

157.

Trong ba cõi thực bất an ,
Bị nhiều trói buộc lẽ chân khó tìm .

158.

Trái bao xiết vô vàn thống khổ ,
Lực thiện hành thì quá nhỏ nhoi .
Thời gian thấm thoát như thoi ,
Thoáng qua già chết mất toi kiếp người .

159.

Chỉ vì lo giữ mạng này ,
Chịu bao đói khát đọa đày tâm thân .
Một đời lo chuyện ngủ ăn ,
Bị người tác hại ác nhân bạn bầu .

160.

Một đời vô nghĩa chóng qua ,
Không từng thấy vạn pháp là Tính không . .
Đời nay có cách gì chằng ,
Diệt trừ tán loạn trong tâm ý này .

161.

Thế lực của quỷ ma rất mạnh ,
Khiến sa vào bất hạnh lớn lao .
Đường tà nẻo ác dẫn sâu ,
Đâu là chính đạo không sao tỏ tường .

62.

Khó thay được lại thân người ,
Khó thay gặp Phật ra đời độ sanh .

Khó thay đoạn dứt vô minh ,
Thương thay thống khổ liên miên hữu tình.

163.

Mây trôi bèo giạt lênh đênh ,
Ngu si chẳng ý thức mình khổ đau .

164.

Kẻ thì nước lửa lao đầu ,
Hành thân hoại thể tự kiêu hạnh tà .

165.

Sống như chẳng bao giờ già chết ,
Theo sắc thanh mê mệt đảo điên .
Tử thân đoạt mạng trước tiên ,
Sau còn ác đạo triền miên đọa đày .

166.

Bao giờ phước như mây tích tụ ,
Giáng cơn mưa pháp vũ cam lồ .
Lửa hừng phiền não tan mau ,
Chúng sinh an lạc đạo mầu chứng nên .

167.

Bao giờ tâm được rỗng rang ,
Hằng duyên Không tính, không duyên pháp nào .
Chúng sinh chấp hữu sâu đau ,
Tính không diệu pháp giải bao khổ nạn .

---o0o---

Chương 10 - Hồi Hướng

1.

Nguyện đem tất cả phúc lành ,
Tạo Bồ tát luận hiến dâng hữu tình .

Cầu cho tất cả chúng sinh ,
Noi gương Bồ tát dẫn mình lợi tha .

2.

Mong sao trong khắp mọi nhà ,
Không còn bệnh khổ rên la khôn nản .
Những ai sầu muộn bất an ,
Niềm vui bất tuyệt dâng tràn tâm tư .

3.

Cùng tận kiếp luân hồi trôi buộc ,
Mong chúng sinh thường được thanh thoi .
Mong niềm hỉ lạc không vơi ,
Như chư Bồ tát mọi thời an nhiên .

4.

Mong sao địa ngục chúng sinh ,
Hưởng vui vô tận như miền Lạc bang .

5.

Từ bi sưởi ấm hàn băng ,
Dịu cơn nóng bức mưa chan cam lồ .

6.

Những địa ngục núi đao rừng kiếm ,
Mong hóa thành vườn kiểng vui chơi .
Cành cây gươm giáo sáng ngời ,
Biến thành cây báu thỏa người ước mơ .

7.

Mong sao những chốn ngục tù ,
Hóa nên vườn đẹp điểm hồ sen thơm .
Thiên nga cùng đủ giống chim ,
Vang lên tiếng hát dịu êm tai người .

8.

Hồ than hừng hóa ra châu báu ,
Nền sắt nung, mã não lưu ly .
Nguyện cho núi ép a tì ,
Hóa ra nước Phật cực kỳ trang nghiêm .

9.

Mong sao đá lửa đao binh ,
Ổ trong địa ngục biến thành mưa hoa .
Cảnh tượng tàn cũng trôi qua ,
Chỉ còn thân ái trăm nhà hòa vui .

10.

Cảnh địa ngục đồng sôi sắt nóng ,
Tuốt thịt lòi xương trắng như bông .
Hóa thành ao nước mát trong ,
Chúng sinh trong ấy thông dong chơi đùa .

11a.

Chúng địa ngục khởi lên ý nghĩ ,
“ Sao Diêm vương khiếp hãi sợ run .
Những tên ngục tốt kinh hoàng ,
Ai đem năng lực phá tan đau buồn ” .

11b.

Ngược trông lên cõi hư không ,
Thần Kim cương thủ uy phong đứng nhìn .
Mong sao địa ngục chúng sinh ,
Vui theo Bồ tát, xa liền khổ đau .

12.

Nguyện cho mưa cam lồ tịnh thủy ,
Tắt lửa hừng phá hủy hỏa khanh .
Chúng sinh khoan khoái ngược lên ,
Quan âm bồ tát hoa sen tay cầm .

13.

Nguyện cho địa ngục hữu tình ,
Ngược trông Bồ tát vui mừng bảo nhau .
“ Từ nay ta hết lo âu ,
Đức Văn thù nự trên đầu chúng ta .
Thân quang minh chiếu sáng lò . ,
Tâm ngài thấm nhuận bồ đề từ bi .
Ban vui cứu khổ muôn nơi ,
Tiêu tan khiếp sợ khắp loài chúng sinh ” .

14.

“ Hãy nhìn ngài ở trong cung ,
Có ngàn thiên nữ hát mừng ngợi ca .
Trên trời mưa xuống thiên hoa ,
Đại bi đầm lệt chan hòa mắt xanh .
Bàn chân ngài tợ đóa sen ,
Có tràng vương miện hiến dâng lên ngài ” .

15.

Nguyện cho địa ngục hữu tình ,
Được trông theo đám mây lành hiện ra ,
Tâm chư Bồ tát bao la ,
Cam lồ rưới mát muôn nhà chúng sinh .

16.

Nguyện cho cõi bàng sanh thoát được ,
Nỗi kinh hoàng mạnh nuốt yếu thua .
Không còn thối xáo nòi da ,
Nguyện cho quý đỏi vui ca thái bình .

17.

Nguyện Tay vàng Quán Thế âm ,
Không ngưng rưới rắc chứa chan cam lồ .
Cho loài quý đỏi được no ,
Thường xuyên mát mẻ dứt bao ác hành .

18.

Nguyện cho mù thấy sắc hình ,
Nguyện người điếc được nghe thanh xa gần .
Nguyện cho sản phụ lâm bồn ,
Không hề đau đớn sinh con quý hiền .

19.

Nguyện cho kẻ lã hình được áo ,
Kẻ đói lòng cơm cháo nước trong .

20.

Bạc tiền cho kẻ khốn cùng ,
Kẻ đang tuyệt vọng khởi lòng tin sâu .

21.

Nguyện người mắc bệnh khỏi mau ,
Nguyện nhân gian chấm dứt bao tật nạn .

22.

Người khiếp sợ được bình an ,
Kẻ đang bị trói ngạt tràn tự do .
Mọi người nghĩ đến lợi tha ,
Yếu thành mạnh khỏe muôn nhà an vui .

23.

Nguyện thương nhân khắp nơi an ổn ,
Thành tựu điều mong muốn không sai .

24.

Tàu buôn cập bến vui thay ,
Thỏa bao ước nguyện sum vầy thân nhân .

25.

Nguyện cho kẻ lữ hành lạc lối ,
Gặp được ngay bạn hữu đồng hành .
Thoát bao thú dữ ác nhân ,
Đường đi thuận lợi bình an đến nhà .

26.

Nguyện chư thiên chúng thiện thần ,
Giữ gìn sẵn sóc kẻ vương ách nân: .
Yếu già quan quả cô đơn ,
Ngu si , điên dại , tuyệt đường sinh nhai .

27.

Nguyện người thoát tám nạn tai ,
Sống đời hạnh phúc, đủ đầy đức tin .
Lòng thương và trí thông minh ,
Nhớ đời quá khứ giữ gìn chánh tri .

28.

Nguyện hữu tình được kho vô tận ,
Vật cần dùng khỏi bận lòng chi .
Không tác hại chẳng sân si ,
An bình hạnh phúc muốn gì được ngay .

29.

Nguyện bản hàn dung nhan rạng rỡ ,
Khổ hạnh gầy uy đức trang nghiêm .

30.

Gái hèn chuyển hóa thân nam ,
Nghèo nên quý hiển kiêu căng hạ mình .

31.

Nguyện cho tất cả hữu tình ,
Dứt bao ác nghiệp thiện hành mền ưa .

32.

Hành bồ tát hạnh say sưa ,
Không bao giờ xả bỏ đề tâm kia. .
Nguyện chư Thiên thế từ bi ,
Đưa tay tiếp dẫn xa lìa nghiệp ma .

33.

Nguyện hữu tình sống lâu vô hạn ,
Trải tháng ngày tận hưởng an vui .
Tử vong cùng những vận xui ,
Không từng biết đến chẳng thời nghe danh .

34.

Nguyện cho khắp mười phương thế giới ,
Đây rừng cây Như ý trang nghiêm .
Pháp âm vi diệu vang rền ,
Phật và Bồ tát thuyết tuyên đạo màu .

35.

Nguyện cho đại địa khắp nơi ,
Như lưu ly chẳng góc gai đá ghèn .

36.

Nguyện bao pháp hội Thanh văn ,
Có chư Bồ tát quang lâm đạo tràng .

37.

Nguyện cho các hữu tình nghe được ,
Từ rừng cây xào xạc Pháp âm .
Từ nơi ánh sáng, hư không ,
Lá hoa chim chóc truyền thông nghĩa màu .

38.

Nguyện cho tất cả cùng nhau ,
Thường đem phẩm vật dồi dào như mây .
Cúng dường Phật đáng đạo sư ,
Cùng chư Bồ tát tâm từ bủa lan .

39.

Nguyện thế gian mưa chan đúng lúc ,
Cho mùa màng ngũ cốc tăng gia .
Nguyện cho quốc chủ nhân hòa ,
Trị dân đúng pháp muôn nhà an vui .

40.

Nguyện thần chú linh nghiệm ngay ,
Tiêu tai giải nạn thuốc hay bệnh lành. .
Nguyện la sát quỷ phi hành ,
Khởi tâm thương xót thường hành từ bi .

41.

Nguyện hữu tình không còn đau khổ ,
Không lỗi lầm chẳng sợ hãi chi .
Không tật bệnh, bị khinh khi ,
Chẳng ai gặp phải điều gì kém vui .

42.

Nguyện khắp chốn già lam tu viện ,
Lời kệ kinh hưng thịnh vang xa .
Nguyện cho tăng chúng hợp hòa ,
Bao nhiêu pháp sự tăng già thành công .

43.

Nguyện Tỳ kheo muốn tu hành ,
Tìm ngay được chốn núi rừng hoang vu .
Đoạn trừ tán loạn tham ưu ,
Thân tâm khinh khoái tiến tu thiện hành .

44.

Nguyện cho ni hết cạnh tranh ,
Được nhiều lợi dưỡng tu hành không lui .
Nguyện hai bộ chúng tăng ni ,
Giới thường tăng tiến luật nghi chẳng rời .

45.

Nguyện sao cho những người phạm giới ,
Biết ăn năn cải hối lỗi lầm .
Được sinh vào cõi tốt lành ,
Dứt trừ vĩnh viễn ác hành đã qua .

46.

Nguyện cho hiền giả xuất gia ,
Được người tôn kính muôn nhà cúng dâng .
Đạo tâm sáng tỏ vàng trắng ,
Tiếng thơm giới đức mười phương vang rền .

47.

Nguyện cho tất cả thế gian ,
Xa lìa ác đạo khổ nạn không vương .
Mau thành quả Giác khôn lường ,
Bằng thân vượt hẳn sắc thân cõi trời .

48.

Nguyện hữu tình ở khắp nơi ,
Đồi trên chư Phật không lời cúng dường .
Nguyện cho chúng được an khương ,
Vô biên phước đức nhờ nương Phật ngài .

49.

Mong hạnh nguyện của chư Bồ tát ,
Được viên thành lợi lạc chúng sinh .
Nguyện cho tất cả hữu tình ,
Được trên chư Phật Cha lành đoái thương .

50.

Nguyện hàng Độc giác, Thanh văn ,
Cũng đều thâm nhuận chứa chan phúc lành .

51.

Cho đến lúc thăng Hoan hỉ địa ,
Nguyện mong ân Đại trí Văn Thù .
Tôi thường nhớ được kiếp xưa ,
Đời nào cũng được xuất gia tu hành .

52.

Nguyện luôn được ở rừng xanh ,
Uông ăn đạm bạc vui thiên tịch liêu .

53.

Nguyện khi cần hỏi pháp sâu ,
Thấy ngay bồ tát Văn Thù hiện ra .

54.

Mong lợi lạc hằng sa sinh chúng ,
Nguyện cho tôi được giống như ngài: .
Việc làm viên mãn không sai ,
Trí bi vô tận độ đời vô biên .

55.

Phương nào còn có chúng sinh ,
Tôi nguyện đến đây xưa tan khổ cùng. .
Bao lâu cùng tận thời không ,
Tôi nguyện độ chúng thoát vòng trầm luân .

56.

Bao thống khổ chúng sinh tạo tác ,
Tôi nguyện xin lãnh hết nơi thân .
Bao nhiêu bồ tát thiện nhân ,
Quả son xin nguyện hiến dâng hữu tình .

57.

Dược phương duy nhất tối linh ,
Ban vui cứu khổ chúng sinh muôn đời .
Là Ba ngôi báu sáng ngời ,
Nguyện tồn tại mãi trên đời độ sinh .

58.

Con kính lễ Văn Thù Bồ tát ,
Khiến xui con được phát tâm lành ,
Con xin kính lễ bạn lành ,
Bao nhiêu Bồ tát trưởng thành tâm con .

---o0o---

HẾT